

प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक (Organic Vegetable Producer)

छोटो अवधिको पाठ्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण महाशाखा

सानोठिमी, भक्तपुर

२०७७

विषय सूची

परिचय:.....	4
लक्ष्य	4
उद्देश्यहरु:.....	4
पाठ्यक्रमको विवरण.....	4
तालीम अवधि:.....	4
लक्षित स्थान:.....	4
प्रशिक्षार्थी संख्या.....	4
प्रशिक्षणको माध्यम	5
प्रशिक्षार्थी उपस्थिति	5
प्रवेशका आधारहरु	5
प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता.....	5
प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात.....	5
प्रशिक्षणका माध्यम र सामग्री.....	5
प्रशिक्षण सिकाई विधि	5
प्रमाण-पत्र	6
सीप परीक्षणको व्यवस्था	6
प्रशिक्षकलाई सुभावा.....	6
प्रशिक्षण सम्बन्धी सुभावा:.....	6
पाठ्य संरचना.....	7
प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक	7
मोड्यूल : १. प्राङ्गारिक तरकारी खेती परिचय.....	8
मोड्यूल २: पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षा तथा फोहर व्यवस्थापन	9
मोड्यूल ३: योजना तथा जमीनको व्यवस्थापन	14
सब मोड्यूल ३. १ प्राङ्गारिक बाली योजना	14
सब मोड्यूल:३.२ जमीनको तयारी	18
सब मोड्यूल ३.३ प्राङ्गारिक मल तयारी तथा प्रयोग	29
मोड्यूल ४ नर्सरीमा बिरुवा उत्पादन	36
मोड्यूल ५: प्राङ्गारिक तरकारी बाली व्यवस्थापन.....	52
सबमोड्यूल ५.१: प्लाष्टिक घर निर्माण गर्ने ।	52
सब मोड्यूल: ५.२ बाली लगाउने	55
सब मोड्यूल ५.३ ☐ बालीको हेरचाह.....	72

सब मोड्यूल ५.४ सिचाई	81
सब मोड्यूल ५.५ बाली संरक्षण /रोगकिरा व्यवस्थापन	88
सब मोड्यूल: ५.६ बाली टिपाई	100
मोड्यूल ६: उत्पादनोपरान्तका क्रियाकलाप.....	110
सब मोड्यूल ६.१ स्तरीकरण तथा भण्डारण.....	110
सबमोड्यूल ६.२ अभिलेख राख्ने ।.....	117
मोड्यूल ७: पेशागत संचार तथा उद्यमशिलता विकास	122
सब-मोड्यूल ७.१: पेशागत संचार.....	Error! Bookmark not defined.
सब मोड्यूल ७.२: उद्यमशिलता विकास	Error! Bookmark not defined.
भौतिक संरचना र सुविधा.....	130
औजार उपकरणहरु (Tools and Equipments)	131
आवश्यक स्टेशनरी र विविध सामग्रीहरु	134
पाठ्यक्रम निर्माणमा संलग्न विज्ञहरु	135

परिचय:

यो दक्षतामा आधारित प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक (Organic Vegetable Producer) तालीम पाठ्यक्रम नवीन प्रविधिबाट खेती गर्ने व्यवसायसँग सम्बन्धित छ । यसमा प्रशिक्षार्थीहरूलाई प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्नका लागि आवश्यक आधारभूत ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएको छ । प्राङ्गारिक तरकारी खेती वर्तमानको आवश्यकता र रुचिको विषय भएको छ । विशेषगरी कृषि पेशामा आवद्ध व्यक्तिदेखि सामान्य गृहिणीसमेत आफ्नो घरायशी प्रयोजनका लागि प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्ने प्रविधिको खोजीमा छन् । वर्तमानमा प्राङ्गारिक तरकारी क्षेत्रमा देखिएको आकर्षण र बजारमा देखिएको दक्ष जनशक्तिको अभावलाई लक्षित गरी यो व्यवसायको तालीम पाठ्यक्रम गरिएको छ । यस पाठ्यक्रममा आधारित तालीम कार्यक्रमले एकातर्फ प्रशिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रममा समावेश भएका ज्ञान र सीपलाई प्रदर्शन गरी सिकाउन र अर्को तर्फ प्रशिक्षार्थीहरूलाई प्रयोगात्मक अभ्यासमार्फत सीप सिक्न प्रचुर अवसर प्रदान गर्दछ ।

लक्ष्य

यो पाठ्यक्रमको मुख्य लक्ष्य प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्ने आधारभूत तहको दक्ष जनशक्ति तयार गर्नु रहेको छ ।

उद्देश्यहरू:

यो पाठ्यक्रमको उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्;

- प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्न मल, बीउ तथा प्राङ्गारिक विषादी पदार्थहरू पहिचान र प्रयोग गर्ने ।
- गुणस्तरीय प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादन गर्न ।
- प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादनको क्षेत्रमा स्थानीय स्रोत व्यक्ति भई सहजीकरण गर्न ।
- समूहमा प्राङ्गारिक तरकारी खेती गरी गुणस्तर सुनिश्चित गर्न ।
- प्राङ्गारिक तरकारी खेतीको विकास र विस्तार गर्दै उत्पादन बढाई परनिर्भरता न्यूनीकरणमा सहयोग गर्न ।
- कृषि क्षेत्रमा भित्रिएका नवीनतम प्रविधि अनुरूप कृषक तालीम संचालन गर्न र व्यवसायको विस्तार गर्न ।
- सीपलाई श्रमसँग आवद्ध गर्न प्राङ्गारिक तरकारी खेतीको व्यवसायिक योजना बनाउन ।

पाठ्यक्रमको विवरण

यो पाठ्यक्रम आधारभूत तहको प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादकले सम्पादन गर्ने कार्यमा आधारित छ । यो पाठ्यक्रममा प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्नका लागि आवश्यक आधारभूत ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएको छ । यसमा पेशाको परिचय, तरकारी खेती परिचय, पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षा, योजना तथा जमीनको व्यवस्थापन, नर्सरीमा बिरुवा उत्पादन, प्राङ्गारिक तरकारी बाली व्यवस्थापनक, उत्पादनोपरान्तका क्रियाकलाप र पेशागत सञ्चार तथा उद्यमशिलता विकास सम्बन्धी मोड्यूलहरू समावेश गरिएको छ ।

तालीम अवधि:

यो तालीम कार्यक्रमको समयावधि ३९० घण्टाको हुनेछ ।

लक्षित स्थान:

- नेपाल राष्ट्रभर ।

प्रशिक्षार्थी संख्या

- एक समूहमा अधिकतम २० जना ।

प्रशिक्षणको माध्यम

- नेपाली/अंग्रेजी तथा स्थानीय भाषा ।

प्रशिक्षार्थी उपस्थिति

- तालीम अवधिभर प्रशिक्षार्थीको उपस्थिति कम्तिमा ९०% पुगेको हुनुपर्नेछ, अन्यथा प्रमाण-पत्र पाउन योग्य मानिने छैनन् ।

प्रवेशका आधारहरू

तलका आधार पूरा गरेका व्यक्तिहरू यस तालीममा प्रवेश पाउनेछन्

- सामान्य लेखपढ गर्न सक्ने
- १८ वर्ष पूरा भएको स्वस्थ नेपाली नागरिक

प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता

- सम्बन्धित पेशामा कम्तिमा ५ वर्षको कार्य अनुभव भई राम्रो संचार तथा प्रशिक्षण सीप भएको ।

प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात

- प्रयोगात्मक कक्षाको लागि अनुपात :- १ : १०
- सैद्धान्तिक कक्षाको लागि अनुपात :- कक्षा कोठाको अवस्था अनुसार तय गर्ने ।

प्रशिक्षणका माध्यम र सामग्री

प्रभावकारी प्रशिक्षण तथा प्रदर्शनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू

- छापेका मिडियाका सामग्रीहरू (अभ्यास पुस्तिका, रुजु सूची)
- Non-Projected सामग्रीहरू (डिस्प्ले नमुनाहरू, फिल्म चार्ट, पोष्टर, बोर्ड, मार्कर)
- Project Media सामग्री (मल्टिमिडिया प्रोजेक्टर, स्लाईड आदि)
- श्रव्यदृष्य सामग्री(टेप, फिल्म, स्लाइडटेप, भिडियो डिस्क आदि)
- कम्प्युटरमा आधारित प्रशिक्षण सामग्री (कम्प्युटरमा आधारित तालीम र अन्तरक्रियात्मक भिडियो)

प्रशिक्षण सिकाई विधि

यो तालीम कार्यक्रम प्रशिक्षण दिँदा उदाहरणयुक्त व्याख्या, प्रदर्शन, अनुकरण, निर्देशित अभ्यास, प्रयोगात्मक अभ्यास र अन्य व्यक्तिगत सिकाई हुनेछ ।

सैद्धान्तिक: प्रवचन, छलफल, कार्यादेश, समूह छलफल ।

प्रयोगात्मक: प्रदर्शन, अवलोकन, निर्देशित अभ्यास, स्व-अभ्यास ।

प्रमाण-पत्र

यो तालीम सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्ने प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्बन्धित तालीम दिने संस्थाले प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादकको प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ ।

सीप परीक्षणको व्यवस्था

यो तालीमको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका प्रशिक्षार्थीहरू राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिद्वारा निर्धारण गरिएको मापदण्ड/पूर्व शर्तहरू पुरा गरेमा उक्त पेशाको सीप परीक्षण परिक्षामा सहभागी हुन सक्नेछन् ।

प्रशिक्षकलाई सुभाब

यो पाठ्यक्रम रोजगार विहिन साक्षर युवा युवतीलाई लक्षित गरी निर्माण गरिएको छ । यो पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा निश्चित मापदण्डहरू अपनाइएका छन्:

प्रशिक्षण सम्बन्धी सुभाब:

- १ तालीम पाठ्यक्रम पूर्णरूपमा अध्ययन गर्ने ।
- २ सैद्धान्तिक प्रशिक्षण तथा सीप सिकाइको लागि पाठयोजना बनाउने ।
- ३ सीपमा आधारित सैद्धान्तिक विषयवस्तुलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट प्रशिक्षण गर्ने, गराउने ।
- ४ सिकारु स्पष्ट नभइन्जेलसम्म प्रशिक्षकले सीप सम्पादन प्रदर्शन गर्ने, गराउने ।
- ५ सिकारुलाई सीप सम्पादन गर्नु पूर्व वैयक्तिक सुरक्षा उपकरण प्रयोग तथा औजार उपकरण सुरक्षा प्रत्याभूति सुनिश्चित गर्ने, गराउने ।
- ६ सिकारुलाई सम्बन्धित सीप सम्पादन गर्न निर्देशित अभ्यास गर्न लगाउने ।
- ७ सिकारुलाई सम्बन्धित सीप न्यून गलति देखिने गरी सम्पादन गर्न अवसर प्रदान गर्ने, गराउने ।
- ८ सिकारुलाई सम्बन्धित सीप गलति नगरिकन सम्पादन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने, गराउने ।
- ९ सिकारुले स्वतन्त्र ढङ्गबाट जटिल सीपहरू सम्पादन गरेको सुनिश्चित गर्ने, गराउने ।
- १० सिकारुले सीप सिकाइको क्रममा उत्पादन गरेको वस्तु भए त्यसको मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।

प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादकको पाठ्य संरचना

मोड्यूल/सब मोड्यूल	स्वभाव	समय (घण्टा)		
		सैद्धान्तिक	व्यवाहारिक	जम्मा
मोड्यूल १: प्राङ्गारिक तरकारी खेती परिचय	सै	६		६
मोड्यूल २: पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षा	सै+व्या	२	७	९
मोड्यूल ३: योजना तथा जमीनको व्यवस्थापन	सै+व्या			
सब मोड्यूल ३.१ प्राङ्गारिक बाली योजना	सै+व्या	३	९	१२
सब मोड्यूल ३.२: जमीनको तयारी	सै+व्या	५	२८	३३
सब मोड्यूल ३.३: प्राङ्गारिक मलखाद तयारी तथा प्रयोग	सै+व्या	३	२१	२४
मोड्यूल ४: नर्सरीमा बिरुवा उत्पादन	सै+व्या	९	४१	५०
मोड्यूल ५: प्राङ्गारिक तरकारी बाली व्यवस्थापन	सै+व्या			
सब मोड्यूल ५.१: प्लाष्टिक घर निर्माण	सै+व्या	३	१२	१५
सब मोड्यूल ५.२: बाली लगाउने	सै+व्या	६	४२	४८
सब मोड्यूल ५.३: बालीको हेरचाह	सै+व्या	५	२२	२७
सब मोड्यूल ५.४ सिंचाई गर्ने	सै+व्या	४	१३	१७
सब मोड्यूल ५.५ बाली संरक्षण /किरा व्यवस्थापन	सै+व्या	६	३१	३७
सब मोड्यूल ५.६: बाली टिपाई	सै+व्या	५	२२	२७
मोड्यूल ६: उत्पादनोपरान्तका क्रियाकलाप	सै+व्या			
सब मोड्यूल ६.१ स्तरीकरण तथा भण्डारण		३	१३	१६
सब मोड्यूल ६.२ अभिलेख राख्ने		३	६	९
मोड्यूल ७: पेशागत सञ्चार तथा उच्चमशीलता विकास		२७	३३	६०
सब मोड्यूल ७.१ पेशागत सञ्चार	सै+व्या	६	१४	२०
सब मोड्यूल ७.२: उच्चमशीलता विकास	सै+व्या	१८	२२	४०
कुल जम्मा		८७	३०३	३९०

मोड्यूल : १. प्राङ्गारिक तरकारी खेती परिचय

समय : ६ घण्टा (सै)

वर्णन :

यसमा प्राङ्गारिक तरकारी वाली उत्पादनसँग परिचित हुन सोको परिचय, प्रकार, हावापानी, प्रविधि, वाली संरक्षण, भण्डारण लगायतका पाठ्यवस्तुहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु :

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरु निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- प्राङ्गारिक तरकारी खेतीसँग परिचित हुन ।

पाठ्यवस्तुहरु:

- १ प्राङ्गारिक तरकारीको परिभाषा
- २ प्राङ्गारिक तरकारीका प्रकार
- ३ प्राङ्गारिक तरकारीको उपयोगिता तथा महत्व
- ४ प्राङ्गारिक तरकारीको उत्पादन प्रविधि
- ५ खाद्यतत्व व्यवस्थापन
- ६ वाली संरक्षण
- ७ प्राङ्गारिक तरकारीको भण्डारण र बजारीकरण

मोड्यूल २: पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षा तथा फोहर व्यवस्थापन

समय : २ घण्टा (सै) + ७ घण्टा (व्या) = ९ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक पेशामा अपनाउनु पर्ने व्यक्तिगत तथा पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा तथा औजार, उपकरण र सामग्रीहरूको पहिचान तथा प्रयोग र फोहर व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात् प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- तरकारी उत्पादक पेशामा अपनाउनु पर्ने पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा तथा फोहर व्यवस्थापन गर्न ।

कार्यहरू:

- १ व्यक्तिगत सुरक्षा अपनाउने ।
- २ कार्यस्थल/फर्मको फोहर व्यवस्थापन गर्ने ।
- ३ औजार, उपकरणको पहिचान र सरसफाइ गर्ने ।
- ४ प्राथमिक उपचारको व्यवस्था गर्ने ।

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : १ घण्टा
कुल समय : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य १: व्यक्तिगत सुरक्षा अपनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. निर्देशन प्राप्त गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. फर्ममा काम गर्दा पञ्जा, मास्क, चस्मा प्रयोग गर्ने । ४. काट्न सक्ने औजार वा किरावाट बच्च सेफ्टी सुजको प्रयोग गर्ने । ५. एप्रोन वा सेफ्टी ज्याकेट प्रयोग गर्ने । ६. प्रयोगपछि सुरक्षा सामग्रीहरू सरसफाई गरी भण्डारण गर्ने । ७. कार्यसम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): कार्यस्थल, व्यक्तिगत सुरक्षाको लागि चाहिने औजार उपकरणहरू ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): व्यक्तिगत सुरक्षा अपनाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • मास्क, पञ्जा, सेफ्टी सुज र एप्रोन प्रयोग गरिएको । • सुरक्षा सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको । • कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p>व्यक्तिगत सुरक्षा</p> <ul style="list-style-type: none"> • सुरक्षा सामग्रीहरूको परिचय र गुणस्तर • प्रयोग गर्ने विधि • कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने विधि ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :

- मास्क, ग्लोव (पञ्जा), सेफ्टी सुज, एप्रोन वा सेफ्टी ज्याकेट, आइग्लास, एयर प्लग ।

सुरक्षा तथा सावधानी:

- व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने ।
- केमिकल, आगो र ग्यासको प्रयोग गर्दा जल्लवाट बच्ने ।
- असुरक्षाका कारकहरू जस्तै: लामो बाहुला भएको वा कस्सिएको कमिज, पाइन्ट नलगाउने र कपाल छोटो पार्ने ।

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कुल समय : २.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं २. कार्यस्थल/फर्मको फोहर व्यवस्थापन गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ औजार उपकरण सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ फर्म तथा खेतबारीमा भएका फोहरलाई संकलन गर्ने ।</p> <p>३ प्रकृति अनुसार सड्ने र नसड्ने (फलाम, सिसा, प्लास्टिक-नसड्ने) फोहरमा छुट्टाउने ।</p> <p>४ सड्ने फोहरलाई वाष्ट डिकम्पोजरमा मसिनो गरी काठी कम्पोष्ट बनाउने भाँडोमा राख्ने ।</p> <p>५ नसड्ने फोहरलाई फेरी २ भागमा बनाउने ।</p> <p>६ रिसाइकल हुने र नहुने ।</p> <p>७ रिसाइकल हुने फोहर विक्रीको लागि तयार गर्ने ।</p> <p>८ रिसाइकल नहुने फोहर डिस्पोजको निमित्त इन्सिनेटर व्यवस्थापनको लागि स्थानीय, प्रदेश र संघिय सरकारसँगको सहकार्य गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक औजार, उपकरण सहितको तालिम कक्ष <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कार्यस्थल/फर्मको फोहर व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> प्रकृति अनुसार सड्ने र नसड्ने (फलाम, सिसा, प्लास्टिक) सड्ने फोहरमा छुट्टयाइएको । 	<p>फोहर व्यवस्थापन</p> <ul style="list-style-type: none"> फोहरको परिभाषा फोहर व्यवस्थापनका उपायहरू, रासायनिक विषादी प्रतिबन्ध प्लास्टिक नहुने कारणहरू डम्पिङ साइड परिचय फोहर व्यवस्थापन रिसाइकल विधि

आवश्यक औजार/उपकरण र सामग्री:

सुरक्षा सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण प्रयोग गर्नुपर्ने ।
- भाँडाकुँडा तथा उपकरण सफा गरेर सुरक्षित ठाउँमा राख्ने ।

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा

व्यवहारिक: १.५ घण्टा

जम्मा समय: २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं ३: औजार, उपकरणको पहिचान र सरसफाई गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ निर्देशन प्राप्त गर्ने । २ आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ औजार, उपकरणको छनोट र प्रयोग सुरक्षित तरिकाले गर्ने । ४ काटने तथा खन्ने औजारलाई धार लगाई सुरक्षित स्थानमा राख्ने । ५ औजार उपकरणहरूलाई प्रयोग गर्नु अगाडि सधैं काम गर्ने अवस्थामा छु छैन चेक गर्ने । ६ कामका लागि सम्बन्धित औजार छनौट गर्ने । ७ प्रशिक्षकले औजारको प्रयोग गरी देखाउने र प्रशिक्षार्थीले निर्देशन अनुसार औजारको प्रयोग गर्ने । ८ औजार उपकरणहरू प्रयोग पछि सफाई गर्ने र टुल बक्समा राखी सुरक्षित भण्डारण गर्ने । ९ कार्यसम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● औजार र उपकरणहरू सहितको कार्यस्थल <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● औजार, उपकरणको पहिचान, र सरसफाई गर्ने । <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कैंची वा काटने औजारमा धार लगाइएको । ● उपकरणहरूको नियमित सफाई गरिएको । ● सुरक्षिततरिकाले औजार उपकरणहरू प्रयोग गरेको । 	<p>औजार, उपकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● औजार/उपकरणहरूको परिचय ● औजार सफाई गर्न प्रयोग हुने पदार्थहरूको परिचय ● औजारलाई व्यवस्थापन विधि ● PPE परिचय ।

औजार, उपकरण र सरसफाईका सामग्रीहरू:

- मोयस्चर मिटर, पि. एच. मिटर, एन. पि. के. किटबक्स, माइक्रोस्कोप, बिकर, कुटो, कोदालो, फरुवा, लिटमस पेपर, कैंचि, ग्लासरड, पाइप, ह्यामर, टेप, थाल/प्लेट, रस्सी, हलो, मिक्सचर मेसिन, आरा, खल, पञ्जा, एप्रोन तथा मास्क ।

सुरक्षा तथा सावधानी:

- PPE (पञ्जा, एप्रोन तथा मास्क, टोपी, बुट) प्रयोग गर्ने ।
- सफाई गर्न प्रयोग हुने उपकरण तथा केमिकलको उपयोग तथा सुरक्षित व्यवस्थापन गर्ने ।

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
व्यवहारिक: २.५ घण्टा
जम्मा समय: ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ४: प्राथमिक उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ निर्देशन प्राप्त गर्ने ।</p> <p>२ First aid box संकलन गर्ने ।</p> <p>३ कार्यशालामा कार्य गर्दा सामान्य घाउ चोटपटक लागेमा आवश्यक पर्ने डेटोल र कपास,बेटाडिन, स्पिट, कटन, कपडा, टेप, ब्यान्डेज तथा औषधिको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>४ ती सामग्रीहरू First aid box मा अनिवार्य राखी व्यवस्थित रूपमा कार्यस्थलमा सुरक्षित राख्ने ।</p> <p>५ टाउको दुख्दा वा सामान्य ज्वरो आउँदाप्रयोग हुने औषधी डाक्टरको सल्लाह लिई सुरक्षित स्थानमा राख्ने र आवश्यक पर्दा खान दिने ।</p> <p>६ स्ट्रेचरको प्रयोग गर्ने ।</p> <p>७ पोलेको र चोटपटक लागेको घाउ सफा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने ।</p> <p>८ बेहोसी तथा मुर्छा पर्दा प्राथमिक उपचार गर्ने ।</p> <p>९ सर्प वा मूसाले टोक्दा प्राथमिक उपचार गर्ने ।</p> <p>१० कार्यसम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p><u>दिइएको अवस्था (Given):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> First aid box सहितको कार्यस्थल <p><u>निर्दिष्ट कार्य (Task):</u> प्राथमिक उपचार गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> First aid box वा सामान्य रोग अनुसारको औषधीको व्यवस्था गरिएको । कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p><u>प्राथमिक उपचार First aid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> परिभाषा, आवश्यकता प्राथमिक उपचार विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू:

First aid box, strecher

सुरक्षा तथा सावधानी:

- मास्क,सेफ्टी सुज र पञ्जा प्रयोग गर्ने ।
- First aid box प्रयोगपछि सुरक्षित स्थानमा राख्ने ।

मोड्यूल ३: योजना तथा जमीनको व्यवस्थापन

सब मोड्यूल ३. १ प्राङ्गारिक बाली योजना

समय : ३ घण्टा (सै) + ९ घण्टा (व्या) = १२ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी बाली योजना निर्माणसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- प्राङ्गारिक तरकारी बाली योजना निर्माण गर्न ।

कार्यहरू:

- १ बाली पात्रो बनाउने ।
- २ बाली क्रियाकलाप पात्रो बनाउने ।
- ३ उत्पादनको बजारीकरण योजना बनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : ३ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task) : १ बाली पात्रो बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ आफ्नो जमीनको भू बनोट चित्र तयार गर्ने ।</p> <p>४ घरयासी तथा बजार प्रयोजनका खेती गरिने वालीहरूको पहिचान गर्ने ।</p> <p>५ दोश्रो पक्षबाट सूचना संकलन गर्ने ।</p> <p>६ बाह्य सामग्रीको निर्भरता कम गरी आफूसंग भएका उत्पादन श्रोत(विउ, मल, श्रम) को लेखाजोखा गर्ने।</p> <p>७ पुर्व वालीको आधारमा हाल लगाउन सकिने वालीको सुचि तयार गर्ने ।</p> <p>८ हाल लगाउन सकिने र भावी वाली बीचको अन्तरसम्बन्ध सहितको वाली चक्र तयार गर्ने ।</p> <p>९ एक बर्ष, दुई बर्ष तथा बहु बर्ष विरुवाको योजना तयार गर्ने ।</p> <p>१० प्राविधिक सेवा तथा सामग्रीहरू उपलब्धता र बजारको मागको आधारमा उत्पादन परिमाण निर्धारण गर्ने ।</p> <p>११ माथि उल्लेखित विवरणहरू सूचिकृत गरि बालि पात्रो तयार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री तथा औजार उपकरण सहितको कार्यस्थल/तालीम हल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली पात्रो बनाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वर्षभरि खेती गरिने सम्पूर्ण बालीको विवरणहरू समावेश भएको । ● प्रशिक्षार्थीहरूले वाली पात्रो बनाएको । ● योजना कार्यन्वयन गर्न आफुसंग भएको श्रोत र साधनको आकलन गरिएको । ● बाली पात्रोमा रूपान्तरण वा पूर्ण प्राङ्गारिक खुलाइएको । 	<p>बाली पात्रो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व तथा उपयोगिता ● बाली पात्रोमा समावेश गरिने विवरणहरू ● उत्पादन श्रोत (विउ, मलखाद, श्रम) को लेखाजोखा गर्ने विधि

औजार उपकरण र सामग्री:

कापी/डायरी, कलम, क्याल्कुलेटर, मार्कर, चार्टपेपर, स्केल, सेतो बोर्ड, पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी:

- प्राविधिक सेवा तथा सामग्रीहरू उपलब्धताको आधारमा शुरुमा सानो स्तरमा कार्य गर्ने ।
- बाली पात्रोमा ब्यक्तिगत सुरक्षा सावधानीका उपायहरू उल्लेख गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : ३ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task) : २ बाली क्रियाकलाप पात्रो बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने । ३ बाली अनुसार भू बनोट चित्रको आधारमा मध्यवर्ती क्षेत्र तय गर्ने । ४ भू बनोट चित्रको आधारमा प्राकृतिक श्रोतको पहिचान गरी छनौट गर्ने । ५ जमीन, मौसम अनुसारको बाली र विउ छनौट गर्ने । ६ प्राविधिक सेवा लिने निकायको सुचि तयार गर्ने । ७ बाली लगाउने, हेरचाह तिथि मिति तय गर्ने ८ रोग कीरा लाग्दा प्रयोग गरिने प्राङ्गारिक बिषादी र समय तय गर्ने । ९ बाली संरक्षणमा लागि उपयोगी प्रजाति छनौटगर्ने १० पशु तथा विरुवाजन्य उत्पादनको पुन प्रयोगका विधि तय गर्ने । ११ माथि उल्लेखित विवरणहरू सूचिकृत गरी छनौट गरिएका प्रत्येक बालीको बाली क्रियाकलाप पात्रो तयार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री तथा औजार उपकरण सहितको कार्यस्थल/तालीम हल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली क्रियाकलाप पात्रो बनाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● छनोट गरिएका प्रत्येक बालीको बाली क्रियाकलाप पात्रो तयार भएको । ● सरल तथा बोध गम्य बाली क्रियाकलाप पात्रो तयार भएको ● उत्पादन प्रणालीको प्रारूप उल्लेख गरिएको । ● सेवा प्रदायकको जानकारी उल्लेख गरिएको 	<p>बाली क्रियाकलाप पात्रो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व तथा उपयोगिता ● बाली क्रियाकलाप पात्रोमा समावेश गरिने विवरणहरू ● अभिलेख र यसको महत्वको बारेमा ज्ञान ● उत्पादन अनुमान

औजार उपकरण र सामग्री

कापी/डायरी, कलम, क्याल्कुलेटर, मार्कर, चार्टपेपर, स्केल

सुरक्षा तथा सावधानी:

- बाली पात्रोमा ब्यक्तिगत सुरक्षा सावधानीका उपायहरू उल्लेख गर्ने ।
- जिभाष्मा नष्ट हुन नदिन पुर्व बालीको अवशेष पोल्न नहुने ।
- सतर्कता तथा बिषाक्तता सम्बन्धि सम्बेदशीलता जानकारी गराउने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : ३ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task): ३ उत्पादनको बजारीकरण योजना बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने । ३ बजारको माग तथा आपूर्ति अनुसार उत्पादित सामग्रीको सूचि तयार गर्ने । ४ खरिदकर्ता, थोक तथा खुद्रा विक्रेताको सुची तयार गर्ने । ५ कोल्ड स्टोर र ढुवानी साधनको विवरण तयार गर्ने । ६ प्याकिङ्ग सामग्रीको सुचि तयार गर्ने । ७ उत्पादित सामग्रीको ग्रेडिङ्ग, सर्टिङ्ग, प्याकिङ्ग र लेभलिङ्ग गर्ने कार्य उल्लेख गर्ने । ८ उत्पादन, उपभोग र विक्रिको विवरण तयार गर्ने । ९ माथि उल्लेखित विवरणहरू सूचिकृत गरि बजारीकरण योजना तयार गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री तथा औजार उपकरण सहितको कार्यस्थल/तालीम हल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उत्पादनको बजारीकरण योजना बनाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● क्रियाकलापका चरणहरू समावेश गरी बजारीकरण योजना तयार गरिएको । ● योजनामा उत्पादन, उपभोग र विक्रिको विवरण समावेश गरिएको । 	<p>बजारीकरण योजना</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व तथा उपयोगिता ● बजारीकरण योजनामा समावेश गरिने विवरणहरू ● प्राङ्गारिक प्याकिङ्ग सामग्रीहरू

औजार उपकरण र सामग्री

कापी/डायरी, कलम, क्याल्कुलेटर, मार्कर, चार्टपेपर, स्केल

सुरक्षा तथा सावधानी:

- व्यक्तिगत सुरक्षा सावधानीका उपायहरू उल्लेख गर्ने ।
- उत्पादित सामग्रीमा चोटपटक लग्न नदिन होशियारी अपनाउने ।

सब मोड्यूल:३.२ जमीनको तयारी

समय : ५ घण्टा (सै) + २८ घण्टा (व्या) = ३३ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादनका लागि जमीनको तयारीसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्य

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादनका लागि जमीनको छनोट तथा तयारी गर्न ।

कार्यहरू:

- १ जमीनको छनोट गर्ने ।
- २ जमीनको सरसफाई गर्ने
- ३ माटो परीक्षण गर्ने
- ४ खनजोत गर्ने
- ५ आधारभूत प्राङ्गारिक मल राख्ने ।
- ६ वायो डिग्रेडेवल प्लाष्टिक मल्लिड गर्ने ।
- ७ भौतिक बिधिबाट माटो उपचार गर्ने
- ८ जैविक बिधिबाट माटो उपचार गर्ने ।
- ९ मध्यवर्ती क्षेत्र (Buffer Zone) छुट्टयाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक: १.५ घण्टा
कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): १. जमीनको छनौट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३ तलका विशेषता भएको जमीनको छनौट गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● यातायातको सुविधा भएको । ● सिँचाई सुविधा उपलब्ध भएको । ● निकासको व्यवस्था भएको । ● कम्तिमा २० से.मि तलसम्म चट्टान नभएको माटो । ● दोमट किसिमको माटो भएको ● समतल परेको जमीन। <p>४ प्रयोग भएका औजार, उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p> <p>५ कार्यको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार, सामग्री र उपकरण सहितको कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पहारिलो ६ देखि ८ घण्टा घाम पर्ने स्थान छनौट गरिएको । ● प्राङ्गारिक पदार्थ कम्तिमा ५ प्रतिशत भएको । ● दोमट किसिमको माटो भएको । ● कम्तिमा २० से.मि तलसम्म कडा चट्टान नभएको जमीन छनौट गरिएको ● धापिलो वा सिमसाररहित जमीन छनौट गरिएको । 	<p>जमीन छनौट</p> <ul style="list-style-type: none"> ● माटोको परिचय, प्रकार ● बिरुवाको लागि प्रकाशको महत्व / आवश्यकता ● जमीनको छनौटका आधारहरू ● जमीनको मापन गर्ने विधि ● मापन इकाइहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipments and Materials)
कोदालो, स्केल ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- जमीन छनौटको लागि अवलोकन गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक: १.५ घण्टा
कूल समय: २ घण्टा

कार्य(Task): २. जमीनको सरसफाई गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३ जमीनमा भएका भारपात, ढुङ्गा, गिट्टी आदि संकलन गर्ने ।</p> <p>४ संकलन गरिएका वस्तुहरूलाई प्रकृति अनुसार छुट्टयाउने ।</p> <p>५ छुट्टयाईएका वस्तुहरू मध्ये कुहिने वस्तुहरूबाट कम्पोस्ट मल बनाउन प्रयोग गर्ने ।</p> <p>६ प्रयोग भएका औजार उपकरण र सामग्रीहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): प्राङ्गारिकतरकारी खेतीको लागि उपलब्ध खेतबारी</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जमीनको सरसफाई गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्री प्रयोग गरिएको ● पहिले लगाइएका बालीका अवषेश, भारपात, हटाइएको । ● हटाइएका वस्तुहरू कुहिने र नकुहिने वर्गमा छुट्टयाइएको । ● ढुङ्गा, गिट्टी हटाइएको । 	<p>जमीनको सरसफाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पूर्व बाली परिचय ● जमीनको सफाई गर्नु पर्ने कारणहरू ● फोहर व्यवस्थापन विधि ● सरसफाई विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipments and Materials)

हँसिया, च्याक, खुपी, थुन्चे/बोरा ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक: २.५ घण्टा
कूल समय :४ घण्टा

कार्य(Task):३ माटोको नमूना संकलन गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>२ नमूना लिने जमीनलाई ५ वटा खण्डमा विभाजन गर्ने ।</p> <p>३ जमीनलाई Z वा N आकारको कम्तिमा ५ ठाँउमा चिनो लगाउने ।</p> <p>४ खुर्पीले अंग्रेजी भी (V)आकारको १५-२० से.मि खाडल खन्ने ।</p> <p>५ प्रत्येक V आकारको खाडलबाट ३ से.मि बाक्लो एकनासको चपरीहरू लिने ।</p> <p>६ स्वाईल अगर उपलब्ध हुंदा स्वाईल अगरले माटो निकाल्ने ।</p> <p>७ निकालिएको माटोलाई छाँयामा सुकाउने ।</p> <p>८ माटोलाई धुलो पारी काठ, हुंगा इट्टा व अन्य वस्तु हटाउने ।</p> <p>९ सबै माटोको धुलोलाई एकै ठाँउमा मिसाउने ।</p> <p>१० मिसाएको धुलो नमूनालाई चार खण्डमा भाग लगाई विपरित दिसाको २ भाग लिने ।</p> <p>११ यो प्रकृत्यालाई दोहऱ्याई तेहऱ्याई, आधा किलो वा एक किलो माटाको नमूना तयार गर्ने ।</p> <p>१२ तयारी नमूनालाई सफा प्लाष्टिकमा हाली बन्द गर्ने ।</p> <p>१३ प्लाष्टिकको थैलाको नमूनालाई कपडाको थैलामा राखी तलको जानकारी लेखी टाँस्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कृषकको नाम, ठेगाना ● नमूना लिएको मिति ● पहिले लगाएको बाली ● मलखाद प्रयोग गरेको मात्रा ● लगाउन चाहेको बाली ● परिक्षण गरिनु पर्ने खाद्यतत्वहरू <p>१४ काम सम्पन्न भए पछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): प्राङ्गारिक तरकारी खेतीको लागि उपलब्ध खेतबारी र आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्री ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): माटोको नमूना संकलन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सम्पूर्ण जमीनको प्रतिनिधित्व हुने गरी Z वा N आकारको कम्तिमा ५ ठाँउबाट चिनो लगाइएको । ● स्वाईल अगर नमूना लिइएको वा अंग्रेजी अक्षरको V आकारको १५ - २० से.मि गहिरो खाडल खनी त्यसबाट नमूना लिइएको । ● लिएको नमूनाबाट राम्ररी मिसाइएको आधा किलो वा एक किलो माटो छुट्टयाइएको । ● नमूना राखिएको कपडाको थैलामातोकिएको जानकारी उल्लेख गरिएको । 	<p>माटोको नमूना संकलन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● माटो परिचय ● प्रयोग गर्ने औजार परिचय ● नमूनामा उल्लेख गर्नुपर्ने सूचनाहरू ● नमूना संकलन विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipments and Materials)

स्वाइल अगर, खुर्पी, स्केल, पञ्जा, ब्यालेन्स, प्लाष्टिक थैला, कपडाको थैला,

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक: ५.५ घण्टा
कूल समय: ६ घण्टा

कार्य(Task): ४ जमीन खनजोत गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३ छनौट भएको जमीनलाई १५ -२० से.मि. गहिरो हुनेगरी खनजोत गर्ने ।</p> <p>४ माटो परीक्षणको सिफारिस मात्रा अनुरूप कृषि चुना वा जिप्सम प्रयोग गर्ने ।</p> <p>५ डल्लाहरू फुटाउने ।</p> <p>६ माटोलाई बुरबुराँउदो बनाउने ।</p> <p>७ जमीनलाई सम्याउने ।</p> <p>८ काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <p>औजार उपकरण र सामग्रीसहितको उपलब्ध खेतबारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>जमीन खनजोत गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जमीनलाई कम्तिमा १५ -२० से.मि. गहिरो खनिएको/जोतिएको ● उठेका डल्लाहरू राम्ररी फुटाई माटोलाई बुरबुराँउदो तुल्याइएको ● सिचाई गर्न सजिलो हुने गरी सम्याइएको 	<p>जमीन खनजोत</p> <ul style="list-style-type: none"> ● माटाको भौतिक अवस्था ● माटोको अम्लीय र क्षरीयपनाको परिचय ● जमीन खनजोत गर्ने तरिका ● पूर्व बालीको परिचय । ● लगाउन लागिएको बालीको परिचय ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipments and Materials)

हलो, कोदालो, हलगोरु/ट्रयाक्टर, लेभलर, डल्लेठो, चुना/जिप्सम, ब्यालेन्स ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक २.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य(Task): ५ आधारभूत प्राङ्गारिक मल राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ सिफारिस गरिएको गोठे/कम्पोस्ट/ गड्यौले मल/पिना/हरियो मल संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सिफारिस गरिएको गोठे/कम्पोस्ट/ गड्यौले मल/पिना/हरियो मलको मात्रा माटोमा मिलाउने ।</p> <p>४ प्रति रोपनी १००० देखि १५०० के. जि गोबरमल/ कम्पोस्ट माटोमा मिलाउने ।</p> <p>५ प्राङ्गारिक मललाई तुरुन्तै माटोमा मिलाउने ।</p> <p>६ बेर्ना सारिने बालीलाई बेर्ना रोप्ने प्वाकलमा सिफारिस गरिएको मल राख्ने ।</p> <p>७ काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार उपकरणसहित खनजोत गरी तयार गरिएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आधारभूत प्राङ्गारिक मल राख्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> प्रति इकाई जमीनमा लगाउने बालीलाई सिफारिस गरेको गोठे/कम्पोस्ट/ गड्यौले मल/पिना/हरियो मलको मात्रा प्रयोग गरिएको । प्रति रोपनी १००० देखि १५०० के. जि गोबरमल, प्रयोग गरिएको । 	<p>आधारभूत प्राङ्गारिक मल</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय, प्रकार महत्व गोठे/कम्पोस्ट /हरियोमल आधार मात्रा । हरियो मल प्रयोग गर्ने विधि । मलखाद मापन इकाइहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipments and Materials)

कोदालो, खुर्पी, गोठे/कम्पोस्ट मल, ब्यालेन्स ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।
- प्राङ्गारिक मल प्रयोग गर्दा लामो समय सम्म सूर्यको प्रकाशमा नराखी तुरुन्तै माटोमा मिलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक: २.५ घण्टा

कूल समय : ३ घण्टा

कार्य(Task): ६. वायो डिग्रेडेवल प्लाष्टिक मल्चिङ गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ वायो डिग्रेडेवल कालो रंगको प्लाष्टिक छनौट गर्ने । ४ प्लाष्टिकलाई सावधानी पूर्वक जमीनमा बनाईएको डयाडको चौडाई र लम्बाई अनुसार टुक्रा बनाउने । ५ प्लाष्टिकलाई जमीनमा बिछ्याई छेउछेउमा माटोले चेप्ने । ६ कुन बालीको बीउ वा बिरुवा लगाउने हो सोको आधारमा प्लाष्टिकमा प्वाल पार्ने । ७ काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने । ८ कार्यको अभिलेख राख्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार, उपकरण र सामग्रीसहितको प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्न तयार गरिएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): वायो डिग्रेडेवल प्लाष्टिक मल्चिङ गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वायो डिग्रेडेवल गुण भएको प्लाष्टिक मात्र प्रयोग गरिएको । ● बालीको प्रकार र जात अनुसार दुरी एकिन गरी प्लाष्टिकमा प्वाल पारेर बीउ वा बिरुवा रोपिएको । 	<p>वायो डिग्रेडेवल प्लाष्टिक मल्चिङ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● महत्व र आवश्यकता ● प्लाष्टिक शीटको प्रकार र प्रयोग ● प्लाष्टिक मल्चिङ विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipments and Materials)

वायो डिग्रेडेवल प्लाष्टिक, कोदालो, कैंचि, मिटर टेप, प्लाष्टिक छोप्ने माटो

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक: २.५ घण्टा

कूल समय: ३ घण्टा

कार्य(Task):७. भौतिक विधि (सौर्य विधि) बाट माटो उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ सौर्य विधि विधिबाट माटो उपचार गर्न सेतो रंगको ४५ देखि ५० जि एस एमको प्लाष्टिकको छनौट गर्ने । ४ प्लाष्टिकले छोप्नु भन्दा पहिले माटो १५ से मी गहिरोसम्म भिजाउने । ५ छनौट गरिएको प्लाष्टिक एक नाशले जमीनमा बिछ्याउने । ६ बिछ्याईएको प्लाष्टिकलाई हावा नछिर्ने गरी चारैतिरबाट माटोले थिची ३ हप्तासम्म छोपी राख्ने । ७ सौर्य विधिबाट माटो उपचार गर्दा माटोको तापक्रम ३५ देखि ६० डिग्री सेल्सियस कायम भएको यकिन गर्ने । ८ काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने ९ कार्यको अभिलेख राख्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): नर्सरी गर्न वा बीउ बिरुवा लगाउन तयार गरिएको जमीन</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): भौतिक विधिबाट माटो उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ४५ देखि ५० जि एस एमको सेतो प्लाष्टिक प्रयोग गरिएको । ● प्लाष्टिकले छोप्नु भन्दा पहिले माटो भिजाईएको । ● सौर्य विधिबाट माटो उपचार गर्दा २ सातासम्म प्लाष्टिकले छोपिएको । ● उपचार गर्दा माटोको तापक्रम ३५ देखि ६० डिग्री सेल्सियस कायम गरिएको । ● माटो १५ से.मि गहिरो खनजोत गरिएको । 	<p>भौतिक विधिबाट माटो उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व र आवश्यकता ● प्लाष्टिक प्रयोग विधि ● सौर्य विधिबाट माटो उपचार गर्ने महिना र अवधि ● सौर्य विधिबाट उपचार गर्ने विधि ● सौर्य विधिबाट उपचार गर्न सकिने रोग कीराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipments and Materials)

कोदालो, कुटो, नाप्ने टेप, सेतो प्लाष्टिकशिट, हजारी, पानी, छोप्ने माटो

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक: ३.५ घण्टा

कूल समय: ४ घण्टा

कार्य(Task): ८. भौतिक विधि (गहिरो खनजोत) बाट माटो उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ चर्को घाम लागेको बेला १५ देखि २० से मी गहिरो गरी जोत्ने । ४ माटोभिन्न बस्ने कीराहरूलाई सतहमा ल्याउने । ५ बाहिर देखा परेका कीराहरूलाई संकलन गरी नष्ट गर्ने । ६ काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने । ७ कार्यको अभिलेख राख्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): नर्सरी गर्न वा बीउ विरुवा लगाउन तयार गरिएको जमीन</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): भौतिक विधिबाट माटो उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● माटो १५ देखि २० से मी गहिरो खनजोत गरिएको । ● माटोभिन्न बस्ने कीराहरूलाई सतहमा ल्याइएको । 	<p>भौतिक विधिबाट माटो उपचार,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● महत्व ● आवश्यकता ● गहिरो खनजोतले माटो उपचार गर्ने विधि ● खनजोतको नाप

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipments and Materials)

कोदालो, कुटो, नाप्ने टेप, सेतो प्लाष्टिक शिट, हजारी, पानी, छोप्ने माटो ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक: २.५ घण्टा

कूल समय : ३ घण्टा

कार्य(Task): १. जैविक विधिबाट माटो उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ जमीन खनजोत गर्ने । ४ हानीकारक कीरा तथा रोगका जीवाणु, साकाणुहरू नष्ट गर्न मेटाराईजिम ट्राईकोडर्मा, र ई. एम. को सिफारिस मात्रा प्राङ्गारिक मलमा मिसाई जमीनमा प्रयोग गर्ने । ५ काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने ६ कार्यको अभिलेख राख्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): प्राङ्गारिक तरकारी खेती गर्न तयार गरिएको जमीन</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जैविक विधिबाट माटो उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● १५ से.मि गहिराई सम्मको माटोमा जैवीक विषादीले उपचार गरिएको । 	<p>जैविक विधिबाट माटो उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● फाईदा ● माटो उपचार गर्न प्रयोग हुने जीवाणु ● माटो उपचार विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipments and Materials)

मेटाराईजिम, ट्राईकोडर्मा, ट्राईकोग्रामा र ई. एम.कुटो, कोदालो,

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक: ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task): १०. मध्यवर्ती क्षेत्र (Buffer Zone) छुट्टयाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३ मध्यवर्ती क्षेत्र कायम गर्न सडकको छेउमा भए ४ मिटर र अन्य अवस्थामा कम्तिमा ५ मिटर दूरी भएको जमीन छनोट गर्ने ।</p> <p>४ जिवाष्म उत्पादन हुन सक्ने बहुवर्षीय बालीको वीउ संकलन गर्ने ।</p> <p>५ जमीन खनजोत गर्ने ।</p> <p>६ मध्यवर्ती क्षेत्रमा प्रचुर मात्रामा जिवाष्म उत्पादन हुन सक्ने बहुवर्षीय बाली लगाउने ।</p> <p>७ रासायनिक मल, बृद्धि प्रवर्धक र रोग/कीरा /भ्रार नाशक विषादी प्रयोग नगर्ने ।</p> <p>८ रसायनको संसर्गमा आएका मेशिन, औजार तथा उपकरणहरू राम्ररी सफा गरेर मात्र प्रयोग गर्ने ।</p> <p>९ रोगजन्य अवस्थामा बाहेक भ्रारपात र बालीका अवषेशहरू नपोल्ने ।</p> <p>१० काम सम्पन्न भएपछि औजार उपकरणहरू धोई पखाली सुरक्षित ठाँउमा राख्ने</p> <p>११ कार्यको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार उपकरण र सामग्रीसहितको प्राङ्गारिक कृषिको सिद्धान्त अनुसारको उत्पादन क्षेत्र ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मध्यवर्ती क्षेत्र (Buffer Zone) छुट्टयाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सडकको छेउमा भए ४ मिटर र अन्य अवस्थामा कम्तिमा ५ मिटर दूरी कायम गरिएको । ● रासायनिकमल, बृद्धि प्रवर्धक र रोग/कीरा /भ्रार नाशक विषादी प्रयोग नभएको । ● रसायनको संसर्गमा आएका मेशिन, औजार तथा उपकरणहरू राम्ररी सफा गरेर मात्र प्रयोग गरिएको । ● मध्यवर्ती क्षेत्रमा बहुवर्षीय बाली लगाइएको । ● रोगजन्य अवस्थामा बाहेक भ्रारपात र बालीका अवषेशहरू नडढाईएको । 	<p>मध्यवर्ती क्षेत्र</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● महत्व ● आवश्यकता ● हरियोमल कुहिने अवधि ● बाली चक्र र मिश्रित बाली प्रणालीको परिचय ● प्राङ्गारिक बाली अवधि र प्रमाणीकरण मापदण्ड ● नियन्त्रित सामग्री प्रमाणिकरण नियमन विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipments and Materials)

दूरी नापन गर्ने मिटर टेप ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety/Precautions)

- काम गर्दा पञ्जा, गमबुट, मास्क, ह्याट लगाउने ।

सब मोड्यूल ३.३ प्राङ्गारिक मल तयारी तथा प्रयोग

समय : ३ घण्टा (सै) + २१ घण्टा (व्या) = २४ घण्टा

वर्णनः

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादनका लागि मल तयारी तथा प्रयोगसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरूः

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्ः

- प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादनका लागि मल तयारी तथा प्रयोग गर्न ।

कार्यहरूः

- १ हरियो मल तयार गर्ने/राख्ने ।
- २ गोठेमल सुधार गर्ने ।
- ३ गड्यौला मल तयार गर्ने ।
- ४ भोलमल तयार गर्ने ।
- ५ कम्पोष्ट मल तयार गर्ने
- ६ बोकासी मल तयार गर्ने/राख्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): १. हरियो मल तयार /प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ असुरो, तितेपाती, धैचा, टाप्रे, सनई (सनहेम्प), सिरिषका हरिया पातहरू/बोट संकलन गर्ने ।</p> <p>३ तिनलाई मसिनोसंग काटेर बाली लगाउनु अगावै बारीमा फिँजाउने ।</p> <p>४ त्यसलाई माटोमुनि पार्ने गरी जोत्ने ।</p> <p>५ पानी लगाई खेतलाई डुवाउने वा ओसिलो पार्ने ।</p> <p>६ डुवाएको १५ दिन पछि तरकारी बाली लगाउने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामग्री हरियो मल तयार गर्न अवस्यक हरिया पातहरू,औजार उपकरण ● खाली भएको बारी वा तरकारी खेती गरिने स्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): हरियो मल तयार गर्ने /प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● हरियो मल तयार गर्न अवस्यक चाँडो गल्ने, बढी नाइट्रोजन युक्त हरिया पातहरू जस्तै असुरो, तितेपाती, धैचा, टाप्रे,सनई (सनहेम्प), सिरिषको छनौट गरिएको । ● सिफारिस मात्रा र परिमाणमा हरिया पातहरू संकलन भएको । ● बाली लगाउन अगावै बारीमा फिँजाइ र तिनलाई माटोमुनि पर्ने गरी जोत्िएको र सवै पातहरू राम्ररी गलेको । 	<p>हरियो मल</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय र महत्व । ● विशेषता/प्रकृति । ● हरियो मल तयार गर्न आवश्यक अवयवहरू ● हरियो मल प्रयोग विधि, समय र तिनको माटोमा पार्ने सकारात्मक प्रभाव ।

औजार उपकरण र सामग्री

गोबर, गहुँ, सोत्तर हरिया पातहरू जस्तै असुरो, तितेपाती, धैचा, टाप्रे बोटविरुवा, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (पन्जा, मास्क, टोपी, जुत्ता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- सहभागी हुने सवैले सुरक्षा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): २. गोठेमल सुधार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ गोठ सुधारका लागि भकारो समतल पारी पिसाव तल छिर्ने वा बगेर खेर नजाने गरी तयार पार्ने ।</p> <p>३ मुत्र संकलनको लागि एउटा ट्याङ्की वा प्लास्टिक विछ्याईएको खाल्डो बनाउने ।</p> <p>४ गोबर थुपार्न घाम पानी बाट सुरक्षित स्थानमा पानीको भल नपस्ने गरी आलो गोबर र सोत्तरलाई तह तह मिलाई राख्ने ।</p> <p>५ गोबर र सोत्तरको तहलाई ४५ देखि ५० दिनमा माथिको तल र तलको माथि पर्ने गरी पल्टाउने र ४५ देखि ५० दिनसम्म पुन पाक्न दिने ।</p> <p>६ यस्ता खाल्टा वा थुप्रा कम्तिमा पनि २ वटा बनाउने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण पशुवस्तु पालिएको स्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): गोठेमल सुधार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> गोबर र सोत्तरको तहलाई ४५ देखि ५० दिनमा माथिको तल र तलको माथि पर्ने गरी पल्टाईएको । मुत्र संकलनको लागि ट्याङ्की वा प्लास्टिक विछ्याईएको खाल्डो बनाइएको । गोबर थुपारिएको ठाँउमा घाम पानीबाट सुरक्षित राख्न पानीको भल नपस्ने गरी छानो बनाइएको । आलो गोबर र सोत्तरलाई तह तह मिलाई राखिएको । 	<p>गोठेमल सुधार</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व आवश्यकता मुत्र संकलन र गोठेमल सुधार प्रयोग गर्ने विधि, समय र तिनको असर ।

औजार उपकरण र सामग्री

गहुँत, आलो गोबर, माटो, सोत्तर, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- सहभागी हुने सबैले सुरक्षा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ३. गड्यौला मल तयार / प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ गड्यौला मलका लागि धाम पानी बाट सुरक्षित हुनेगरी टहरो तयार पार्ने ।</p> <p>३ सबैभन्दा तल सुकेका घाँसपात राखि त्यसमाथि गोबर वा प्राङ्गारिक बालीबाट फालिएका तरकारी अवशेषहरू राखि १/१ मिटर चौडाईका बेडहरू बनाउने ।</p> <p>४ गोबर थुपार्दा धाम पानीबाट सुरक्षित स्थानमा पानीको भल नपस्ने गरि आलो गोबर र सोत्तरलाई तह तह मिलाई १.५ देखि २ फिट अग्लो पारी राख्ने ।</p> <p>५ त्यस माथि प्रति १० बर्ग मिटरमा १ के जि गड्यौलाका दरले बेडमा फैल्याई छोड्ने र त्यसमाथि सुकेका पात पतिङ्गर वा जुटका बोराले छोपि दिने ।</p> <p>६ बेला बेला छोपिएको पात पतिङ्गर वा जुटका बोरा हटाई गड्यौलाका फुल जोगाई गड्यौलाको दिशा (कास्टीङ्ग) जम्मा गर्ने ।</p> <p>७ मललाई चाल्दै बारीमा प्रयोग गर्ने ।</p> <p>८ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामग्री औजार उपकरण। ● गड्यौला मलका लागि स्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): गड्यौला मल तयार गर्ने/प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● गड्यौला मल तयार गर्न आवश्यक गड्यौलाले खाने खालका, गोबर, सोत्तर, हरिया पातहरूको छनौट गरिएको । ● सिफरिस मात्रा र परिमाणमा गोबर, सोत्तर, हरिया पातहरू संकलन गरिएको । ● गड्यौले मलमा कम्तिमा ६० प्रतिशत कास्टीङ्ग भएको । 	<p>गड्यौला मल</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● आवश्यकता ● गड्यौला मल प्रयोग विधि, समय र तिनको माटोमा पार्ने सकारात्मक प्रभाव ।

औजार उपकरण र सामग्री

गड्यौला, गड्यौलाका लागी खानेकुराहरू जस्तै गोबर, सोत्तर वोटविरुवा, पानी, स्प्रेयर, लिटर भाडाहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, टोपी, जुता आदी) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विषेश सावधानी अपनाउने ।
- सहभागी हुने सबैले केही सुरक्षा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ४. भोलमल तयार/प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ वानस्पतिक विषादिको लागि जडीबुटीयुक्त वनस्पतीहरू जस्तै निम, बकाइनो, असुरो तितेपाती, केतुके, मेवा, टिमुर, खुर्सानी, बोभो, मरिच, लसुन, प्याज, बेसार, अविजालो संकलन गर्ने ।</p> <p>३ वनस्पतीहरूलाई टुक्रा टुक्रा पारी तयारी गर्ने ।</p> <p>४ प्रति वनस्पती २ किलोको दरले १० किसिमका २० किलो वनस्पतीहरू जम्मा पार्ने ।</p> <p>५ २० किलो वनस्पतीमा २० लिटर गहुंत र २० लिटर पानी मिसाई ६० लिटरको ड्रममा राखी ३ सातासम्म राख्ने ।</p> <p>६ तयारी वनस्पतीहरूको भोललाई जाली वा कपडाले छानी हुर्केको बाली भए ८ भाग, कलिलो बाली भए १० भाग पानी मिसाई बालीमा छर्कने वा नछानेको लेदो समेतलाई विरुवाको फेदमा प्रयोग गर्ने ।</p> <p>६ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण। तरकारी खेती भैरहेको स्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): भोलमल तयार गर्ने/प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> तरकारी बालीमा भोलमलको प्रयोग गर्न सकिने अवस्था पहिचान भएको । तरकारी बालीमा बढी मल लाग्ने, छिटो मल बन्ने आधारमा जडीबुटी युक्त वनस्पतीहरूको छनौट भएको । सिफारीस मात्रा र परिमाणमा जडीबुटीयुक्त वनस्पतीहरूको भोलमल तयार भएको । जडीबुटी युक्त वनस्पतीहरूको सुरक्षित प्रयोग भएको । 	<p>भोलमल</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय, प्रकार र महत्व । भोलमलका प्रयोग गर्ने विधि, समय र बालीमा पार्ने प्रभाव ।

औजार उपकरण र सामग्री

भोलमल तयार गर्ने/प्रयोग गर्ने जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतीहरू जस्तै निम, बकाइनो, असुरो पाती, केतुके, मेवा, टिमुर, खुर्सानी, बोभो, मरिच, लसुन, प्याज, बेसार, अविजालोको बोटविरुवा, पानी, स्प्रेयर, लिटर भाडाहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, टोपी, जुता आदी) ।

सुरक्षा र सावधानी

- कार्यमा सहभागी हुने सबैले सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ५. कम्पोष्ट मल तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ बारीबाट निस्केका विभिन्न बालीका उपउत्पादनहरू, भारपात र कुहाउन सकिने वस्तुहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ पानी नजम्ने जमीनको सतहमा वा १ मीटरको चौडाइका बढीमा १ मिटर गहिराईका खाडलमा भारपात जम्मा गर्ने ।</p> <p>४ संकलन गरिएका भारपातलाई १-२ इन्चका टुक्रा पार्ने ।</p> <p>५ संकलन गरिएका सम्पूर्ण सामग्रीहरूलाई एकै स्थानमा जम्मा गरी मिसाउने ।</p> <p>६ १ मिटर अग्ला थुप्रो बनाउदा थुप्रोको बीचमा ३२ मि मि को बांसको भाटो वा पाइप गाड्ने ।</p> <p>७ खाडलमा वा थुप्रोमा बालीका उपउत्पादनहरू, भारपात र कुहाउन सकिने वस्तुहरू राख्दा एक एक वित्ताका तह राख्दै बीच बीचमा खरानी पिना, पाकेको गोबरमल मल, पाकेको कम्पोष्टमल र इ.एम को जोरन राख्दै जाने ।</p> <p>८ मिलाईएको सामग्रीमा चिस्यानको मात्रा ४५ % कायम गर्ने ।</p> <p>९ मिलाईएको सम्पूर्ण सामग्रीहरूलाई इट्टा आकारमा थुप्रो पार्ने र हावा नछिर्ने गरी प्लाष्टिकले छोप्ने ।</p> <p>१० यसरी ढाकेर राखीएको अवस्थामा मौशम अनुसार ३-४ महिनामा मल तयार हुन्छ ।</p> <p>११ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामग्री औजार उपकरण। ● बारी वा मल बनाउन छुट्टाइएको स्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कम्पोष्ट मल तयार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कम्पोष्ट मल तयार गर्न अवस्यक सामग्रीहरूको भएका । ● कम्पोष्ट मल तयार गर्न चाहिने मात्रा र परिमाणमा सामग्रीहरू संकलन गरिएको । ● अग्ला थुप्रो वा खाडलमा मल बनाउदा हावा संचारको लागि थुप्रोको बीचमा ३२ मि मि गोलाइको बांसको भाटो वा पाइप राखिएको । 	<p>कम्पोष्ट मल</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय र महत्व ● कम्पोष्ट मलको प्रयोग विधि र समय ● तिनको माटोमा पार्ने सकारात्मक प्रभाव

औजार उपकरण र सामग्री

बारीबाट निस्केका विभिन्न बालीका उपउत्पादनहरू, भारपात र कुहाउन सकिने वस्तुहरू संकलन गोबर, माटो, पानी, कोदालो, कुटो, हँसिया, डोको, भारपात, पिना, खरानी नाप्ने भाडाहरू, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क,टोपी, जुता) ।
सुरक्षा र सावधानी

- कार्यमा सहभागी हुने सबैले सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ६. बोकासी मल तयार गर्ने/राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ चाँडै गल्ने, गन्ध आउने (असुरो, तितेपाती, बनमारा, मेवाको पात, सिस्नु) संकलन गर्ने ।</p> <p>३ जमीनको माथिल्लो तहको माटो कोदालोको सहायताले एक ठाउँमा जम्मा गर्ने ।</p> <p>४ खरानी, पिना, पाकेको गोबरमल मल, बाखाको बड्कौंला, पानी संकलन गर्ने ।</p> <p>५ संकलन गरिएका भारपातलाई १-२ इन्चका टुक्रा पार्ने ।</p> <p>६ संकलन गरिएका सम्पूर्ण सामग्रीहरूलाई एकै स्थानमा जम्मा गरी मिसाउने ।</p> <p>७ मिसाइएको सामग्रीमा चिस्यानको मात्रा ४५ % कायम गर्ने ।</p> <p>८ मिलाइएको सम्पूर्ण सामग्रीहरूलाई घोटो परेको सोली आकारमा थुप्रो पार्ने र हावा नछिर्ने गरी प्लाष्टिकले छोप्ने । (छोपेको ७-१० दिनमा तापक्रम बृद्धि हुन्छ)</p> <p>९ छोपेको प्लाष्टिक हटाई १ घण्टाजति खुल्ला राख्ने वा एक पटक चलाईदिने ।</p> <p>१० पुन छोपेर वा ढाकेर राख्ने ।</p> <p>११ (यसरी ढाकेर राखिएको अवस्थामा मौशम अनुसार ३-४ हप्तामा बोकासी मल तयार ।)</p> <p>१२ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण बारी वा मल बनाउन छुट्टाइएको स्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बोकासी मल तयार गर्ने/राख्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> तयार भएको बोकासी मल हल्का खैरो र मनतातो तापक्रम भएको बोकासी मलको गुणस्तर बढाउन जतिसक्दो धेरै प्रकारका गन्ध आउने भारपातहरू प्रयोग भएको बोकासी मलमा प्रयोग गरिएको माटो सकभर मलिलो वा प्रशस्त फाईदाजनक जीवाणु भएको र बुबुराँउदो भएको । 	<p>बोकासी मल</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय र महत्व । बोकासी मलको तयारी र प्रयोग विधि, तयार हुन लाग्ने समय र यसले माटोमा पार्ने सकारात्मक प्रभाव ।

औजार उपकरण र सामग्री

गोबर, माटो, पानी, कोदालो, कुटो, हँसिया, डोको, भारपाल, पिना, खरानी नाप्ने भाडाहरू, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- कार्यमा सहभागी हुने सबैले सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।

मोड्यूल ४ नर्सरीमा बिरुवा उत्पादन

समय : ९ घण्टा (सै) + ४१ घण्टा (व्या) = ५० घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादकले नर्सरीमा बिरुवा उत्पादन गर्दा आवश्यक गर्ने ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- नर्सरीमा माटो तथा बीउको उपचार गरी बीउ/बिरुवा रोप्ने ।

कार्यहरू:

- १ प्लाष्टिक थैला भर्ने मिश्रण तयार गर्ने ।
- २ नर्सरीको माटो सौर्य किरणबाट उपचार गर्ने
- ३ नर्सरी व्याडको उपचार गर्ने ।
- ४ प्लाष्टिक गुम्बज बनाउने ।
- ५ बीउ उपचार गर्ने ।
- ६ प्लाष्टिक थैला भर्ने ।
- ७ सिड /ट्रेमा कोकोपिट भर्ने ।
- ८ व्याड प्लास्टिक थैला वा सिड /ट्रेमा बिउ रोप्ने ।
- ९ व्याडमा छापो हाल्ने ।
- १० व्याडमा सिंचाई गर्ने ।
- ११ उठेको व्याड तयार गर्ने ।
- १२ टाढे व्याड तयार गर्ने ।
- १३ दवेको व्याड तयार गर्ने ।
- १४ प्लाष्टिक गुम्बज बनाउने ।
- १५ बिरुवा जर्खराउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : १ घण्टा
कूल समय : २ घण्टा

कार्य (Task): १ नर्सरीको लागि जमीनको छनौट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ छनौट गरिने जमीनमा तलका विशेषता भएको यकिन गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बिहानदेखि बेलुकासम्म घाम लाग्ने ● रुखको छाँया नपर्ने । ● सिँचाई र निकासको व्यवस्था गर्न सकिने ● बार बन्देज गर्न सकिने ● सडक एवं बजारको सहज पहुँच भएको ● सजिलै हेरचाह गर्न सकिने ● मलिलो दोमट माटो भएको <p>४ कार्यको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): रेखदेख गर्न सजिलो, पानीको श्रोत भएको खुला स्थान, औजार, सामग्री र उपकरण सहितको खेतबारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नर्सरीकोलागि जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पारिलो ६ देखि ८ घण्टा घाम पर्ने स्थान छनौट गरिएको । ● खुकुलो, प्रशस्त प्राङ्गारिक पदार्थ भएको दोमट किसिमको माटो भएको । ● गेगर, ढुङ्गेनरहित स्थान भएको । ● कम्तिमा १५ से.मि तलसम्म कडा चट्टान नभएको । ● धापिलो वा सिमसार रहित ठाउँछानिएको । 	<p>नर्सरीको लागि जमीनको छनौट</p> <ul style="list-style-type: none"> ● नर्सरीको परिभाषा ● जमीन छनौटका आधारहरू ● माटोको प्रकार ● विरुवा उम्रनको लागि घाम, पानी र हावाको महत्व । ● सोभै रोपिने र विरुवा तयार पारिने तरकारी बालीहरू

औजार उपकरण र सामग्री:

सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- कार्यमा सहभागी हुने सबैले सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): २ नर्सरीको माटो सौर्य किरणबाट उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ उपचार गर्नु पर्ने ब्याडको माटोलाई कम्तिमा १५ से.मि. को गहीराई सम्म पानीले राम्ररी भिजाउने ।</p> <p>४ भिजेको ब्याडलाई ४५-५० जि एस एमको पारदर्शी प्लाष्टिकले छोप्ने ।</p> <p>५ प्लाष्टिकको दुवै छेउ ब्याडको किनारको नालीमा हावा नछिर्ने गरी ढुङ्गा, ईटा वा माटोले चेप्ने ।</p> <p>६ प्लाष्टिकमा कुनै प्वाल परेमा त्यस्तै पारदर्शी टेप वा अन्य प्लाष्टिकले टाल्ने ।</p> <p>७ प्वाल टाल्न वा अन्य प्रयोजनको लागि ब्याडमा जानु परेमा खाली खुट्टा वा नरम सोल भएको जुत्ता प्रयोग गर्ने ।</p> <p>८ राम्ररी घाम लाग्ने मौसममा कम्तिमा २ हप्तासम्म प्लाष्टिकले छोप्ने । (सूर्यको तापले माटो तातेपछि माटोबाट तातो वाफ निस्कन्छ र माटोमा भएका रोगका जिवाणु, शाकाणु, विषाणु र किटाणुहरू मर्दछन्)</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार उपकरण, मौसम अनुसार उठेको वा दवेको ब्याड, सेतो २५० गेजको प्लाष्टिक शीट, प्लाष्टिकलाई थिच्ने ईट वा ढुङ्गा सहितको खेतबारी कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नर्सरीको माटो सौर्य किरणबाट उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> सौर्य किरणबाट माटो उपचार गर्दा कम्तिमा १५ से.मि. को गहीराई सम्म पानीले राम्ररी भिजाईएको । ब्याडलाई ४५-५० जि एस एमको पारदर्शिसेतो प्लाष्टिकले हावा नछिर्ने गरी ढाकिएको । प्लाष्टिकले ढाक्दा प्लाष्टिकका छेउहरू नउडाउने गरी माटोभित्र पारी प्लाष्टिकलाई थिचिएको । 	<p>सौर्य उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय, उपचार विधि सौर्य उपचारकोविधि प्रयोग गर्न सकिने महिना र अवधि माटोमा हुने तापक्रम बृद्धि र नियन्त्रण हुने रोग कीराहरू

औजार उपकरण र सामग्री

किला ठोक्ने काठ/बाँसको मुङ्गो, काठका किला, कोदालो, कोदाली, डोरी (सुत्री) प्लाष्टिक, प्लाष्टिकलाई थिच्ने ईट वा ढुङ्गा,पानी, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- कार्य गर्दा सुरक्षा सामग्रीहरू चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा

कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): ३. जैविक विषादीबाट नर्सरी ब्याडको उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सिफारिस गरिएको जैविक विषादिको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त आधिकारिक स्थानबाट जैविक विषादि खरिद गर्ने ।</p> <p>५ विषादिको प्याकेट वा बोत्तलमा दिईएको जानकारी अनुसार तोकिएको कीरा वा रोग व्यवस्थापन गर्न विषादिको घोल वा धूलो तयार गर्ने ।</p> <p>६ जैविक विधिबाट माटो उपचार गर्न १ मिटर चौडा ५ मिटर लम्बाईको ब्याडमा ५० ग्राम नीमको पिना धुलो पारेर माटोमा मिलाउने ।</p> <p>७ तयारी भोलले १५ से.मि. गहिरोसम्म भिजे गरी माटोमा छर्कने ।</p> <p>८ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): मौशम अनुसार उठेको वा दवेको ब्याड, जैविक विधिबाट उपचार गर्न नीमको पिना, हाइड्रोजन पेरोअक्साइड सहितको खेतबारी कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जैविक विषादीबाट नर्सरी ब्याडको उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> जैविक विधिबाट माटो उपचार गर्न १ मिटर चौडा ५ मिटर लम्बाईको ब्याडमा ५० ग्राम नीमको पिना धुलो पारेर माटोमा मिलाईएको । तयारी भोलले १५ से.मि. गहिरोसम्म माटो भिजाइएको । 	<p>जैविक विषादी</p> <ul style="list-style-type: none"> परिभाषा महत्व तथा उपयोगिता जैविक विषादीद्वारा माटो उपचार गर्ने विधि जैविक विषादीको परिमाण निकाल्ने विधि जैविक विषादीमा मिलाइने अवयवहरू माटोमा पाइने रोगका जीवाणु, शाकाणु, विषाणु तथा जुकाहरू ।

औजार उपकरण र सामग्री:

किला ठोक्ने काठ/बाँसको मुङ्गो, काठका किला, कोदालो, कोदाली, डोरी (सुत्री) प्लाष्टिक, प्लाष्टिकलाई थिच्ने ईट वा ढुङ्गा, नीमको पिना, हाइड्रोजन पेरोअक्साइड, स्प्रेअर, पानी, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- कार्य गर्दा सुरक्षा सामग्रीहरू चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task): ४. उठेको ब्याड तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ नर्सरी ब्याड बनाउने जमीनलाई गहिरो गरी खनजोत गर्ने ।</p> <p>४ डल्ला फोर्ने, भार हटाउने, प्लाष्टिक, ढुङ्गा तथा रोडाहरू सफा गरी सम्प्याउने ।</p> <p>५ जमीनलाई २/३ पटक दोहोरो खनेर डल्ला फोरी माटो बुरबुराउँदो बनाउने ।</p> <p>६ प्रति वर्गमिटर ब्याड क्षेत्रमा ५ किलो ग्राम पाकेको गोबर वा कम्पोष्टमल धुलो पारेर एक नासले मिलाउने ।</p> <p>७ वर्षातका महिनाहरूमा (जेठ देखि भदौ) सम्म १ मिटर चौडा १५ से.मि. उठेको आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ब्याड तयार गर्ने ।</p> <p>८ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी यथास्थानमा भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): रेखदेख गर्न सजिलो, पानीको श्रोत भएको खुला स्थान, औजार, गोबरमल/कम्पोष्टमलखन जोत गर्ने सामग्री र उपकरण सहितको खेतबारी/कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उठेको ब्याड तयार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> गहिरो गरी खनजोत गरिएको । डल्ला फोरी भार हटाईएको प्लाष्टिक, ढुङ्गा तथा रोडाहरू हटाईएको । जमीनलाई सम्प्याईएको । बर्षा मौसममा उठेको, पानी बगेर जाने कुलेसो सहितको ब्याड निर्माण गरिएको । 	<p>उठेको ब्याड</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय, प्रकार ब्याडमा बेर्ना उमार्दा हुने फाइदाहरू । माटो तयार गर्ने विधि धापिलो वा सुख्खा ब्याडले विरुवामा पार्ने प्रभाव

औजार उपकरण र सामग्री

नाप्ने टेप, चिनो लगाउने काठका किला/बाँसका कप्टेरा, किला ठोक्ने काठको मुङ्गो, हतौडा, कोदालो, कोदाली, डोरी (सुत्री) सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट ।

सुरक्षा र सावधानी:

कार्य गर्दा सुरक्षा सामग्रीहरू चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट प्रयोग गर्ने । ब्याडमा पानी जम्न नदिन वरिपरि कुलेसो निर्माण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task): ५. दवेको व्याड तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ नर्सरी व्याड बनाउने जमीनलाई गहिरो गरी खनजोत गर्ने ।</p> <p>४ डल्ला फोर्ने, भार हटाउने ।</p> <p>५ प्लाष्टिक, ढुङ्गा तथा रोडाहरू सफा गरी जमीनलाई सम्याउने ।</p> <p>६ जमीनलाई २/३ पटक राम्ररी खनेर डल्ला फोरी माटो बुरबुराउँदो बनाउने ।</p> <p>७ सुख्खा मौसम (आश्विन देखि वैशाख) सम्म जमीनको सतहभन्दा होचो वा दवेको चारैतिर डिल भएको क्यारीहरू बनाउने ।</p> <p>८ प्रति वर्गमिटर क्यारी क्षेत्रमा ५ किलो ग्राम पाकेको गोबर वा कम्पोष्टमल धुलो पारेर एक नासले मिलाउने ।</p> <p>९ क्यारीहरूको चौडाई १ मिटर र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको कायम गर्ने ।</p> <p>१० प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी यथास्थानमा भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): रेखदेख गर्न सजिलो, पानीको श्रोत भएको खुला स्थान, औजार, गोबरमल/कम्पोष्टमल, खन जोत गर्ने सामग्री र उपकरण सहितको खेतबारी/ कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): दवेको व्याड तयार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● गहिरो गरी खनजोत गरिएको । ● डल्ला फोरी भार हटाईएको प्लाष्टिक, ढुङ्गा तथा रोडाहरू हटाईएको । ● जमीनलाई सम्याईएको । ● सुख्खा मौसममा दवेको चारैतिर डिल भएको क्यारी निर्माण गरिएको । 	<p>दवेको व्याड</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● माटोको तयारी ● दवेको व्याडमा बेर्ना उमार्दा हुने फाइदाहरू ● सुख्खा मौसममा दवेको क्यारीको महत्व र फाईदा

औजार उपकरण र सामग्री

नाप्ने टेप, चिनो लगाउने काठका किला/बाँसका कप्टेरा, किला ठोक्ने काठको मुङ्गो, हतौडा, कोदालो, कोदाली, डोरी (सुत्री) सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट ।

सुरक्षा र सावधानी:

- कार्य गर्दा सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरण प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

कार्य (Task): ६.टाँडे ब्याड तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ टाँडे नर्सरी सम्बन्धी जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ वर्षात्मा पानी जम्ने बाढी वा डुवान हुने र रातो कमिलाको प्रकोप भएको क्षेत्रका लागि टाँडे वा टेबल नर्सरीका लागि स्थान छनोट गर्ने ।</p> <p>४ ठाउँ अनुसार जमीनबाट ५० से.मि. देखि १ मिटर अग्लो टेबल आकारको टाँड बनाउने ।</p> <p>५ टाँडमाथि छान्न दोमट माटो २ भाग, कम्पोष्टम/गोबर मल २ भाग, बालुवा १ भाग र खरानी १ भाग नापेर मिसाउने ।</p> <p>६ प्रति १० के.जी. मिश्रणमा १००ग्राम नीमको पिना र ५० ग्राम ट्राईकोडर्मा मिसाउने ।</p> <p>७ तयार भएको मिश्रण, करिब १० देखि १५ से.मि बाक्लो हुने गरी टाँडमा छान्ने</p> <p>८ यसरी तयार भएको टाँडे वा टेबल नर्सरीमा उठेको ब्याडमा सिधा धर्सा कोरी वीड रोप्ने ।</p> <p>९ छान्ने दिने</p> <p>१० सिँचाई गर्ने</p> <p>११ टाँडे नर्सरीलाई छानो वा छानो बनाई वर्षाबाट जोगाउने ।</p> <p>१२ टाँडे नर्सरीमाथिप्लाष्टिक थैला वा सिड ट्रेमा मिश्रण वा कोको पिट भरेर बिरुवा उमाने ।</p> <p>१३ वर्षात्का महिनाहरूमा (जेठ देखि भदौ) सम्म टाँडे ब्याड बनाउने ।</p> <p>१४ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): रेखदेख गर्न सजिलो, पानीको श्रोत भएको खुला स्थान, औजार, गोबरमल/कम्पोष्ट मल, रासायनिक मल, खन जोत गर्ने सामग्री र उपकरण सहितको खेतबारी/कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): टाँडे ब्याड तयार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वर्षा मौसममा जमीनबाट ५० से.मि. देखि १ मिटर अग्लो टेबल आकारको टाँड बनाईएको । ● टाँडे वा टेबल नर्सरीमा उठेको ब्याडमा सिधा धर्सा कोरी वीड रोपि छान्ने दिइएको । ● टाँडे नर्सरी माथि प्लाष्टिक थैला वा सिड ट्रेमा मिश्रण वा कोको पिट भरेर पनि बिरुवा उमारिएको । ● वर्षातको पानीबाट बचाउन टाँडमाथि छान्ने निर्माण गरिएको । 	<p>टाँडे ब्याड</p> <ul style="list-style-type: none"> ● टाँडे ब्याडको परिभाषा ● टाँडे ब्याड बनाउने विधि ● जमीन मापन र मलको परिमाण निकाल्ने तरिका ● टाँडे ब्याडमा उमार्दा हुने फाइदाहरू

औजार उपकरण र सामग्री

नाप्ने टेप, टाँडे ब्याडको खुट्टा बनाउने काठ वा बाँसका बला, टाँडमा बिछ्याउने फल्याक, कप्टेरा, चिनो लगाउने काठका किला/बाँसका कप्टेरा, किला ठोक्ने काठको मुङ्गो, हतौडा, कोदालो, कोदाली, डोरी (सुत्री) सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरण प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): ७ प्लाष्टिक थैला भर्ने मिश्रण तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सफा र स्वस्थ ठाँउको धुलो माटो, बालुवा, खरानी र राम्ररी कुहिएको कम्पोष्ट/गोबर मल, अलग अलग संकलन गर्ने ।</p> <p>४ माटो चिम्ट्याइलो छ भन्ने, माटो २ भाग, कम्पोष्ट/गोबर मल २ भाग, बालुवा २ भाग र खरानी १ भाग नापेर मिसाउने ।</p> <p>५ माटो बलौटे छ भन्ने, माटो २ भाग, कम्पोष्ट/गोबर मल २ भाग र खरानी १ भाग नापेर मिसाउने ।</p> <p>६ माटो दोमट छ भन्ने, माटो २ भाग, कम्पोष्ट/गोबर मल २ भाग, बालुवा १ भाग र खरानी १ भाग नापेर मिसाउने ।</p> <p>७ प्रति १० के.जी. मिश्रणमा १००ग्राम नीमको पिना र ५० ग्राम ट्राईकोडर्मा मिसाउने ।</p> <p>८ तयारी मिश्रणलाई बालुवा जालीले चाल्ने ।</p> <p>९ तयारी मिश्रणलाई सुरक्षित ठाँउमा राख्ने र आवश्यकता अनुसार प्रयोग गर्ने।</p> <p>१० प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): माटो, बालुवा, कम्पोष्ट, गोबरमल, खरानी, जैविक विषादी प्लाष्टिक थैला,सहितको खेतबारी कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्लाष्टिक थैला भर्ने मिश्रण तयार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • चिम्ट्याइलो माटोछ भन्ने, माटो २ भाग, कम्पोष्ट/गोबर मल २ भाग, बालुवा २ भाग र खरानी १ भाग नापेर एकनाससंग मिसाइएको । • बलौटे माटो छ भन्ने, माटो २ भाग, कम्पोष्ट/गोबर मल २ भाग र खरानी १ भाग नापेरएकनाससंग मिसाइएको । • दोमट माटोछ भन्ने, माटो २ भाग, कम्पोष्ट/गोबर मल २ भाग, बालुवा १ भाग र खरानी १ भाग नापेरएकनाससंग मिसाइएको । • प्रति १० के.जी. मिश्रणमा १००ग्राम नीम केक र ५० ग्राम ट्राईकोडर्मा मिसाइएको । • तयारी मिश्रणलाई बालुवा चाल्ने जालीले चालेरतयार गरिएको । 	<p>प्लाष्टिक थैला भर्ने मिश्रण</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • माटोको प्रकार • मिश्रण तयार गर्ने अवयवहरू • मिश्रण तयार गर्ने मात्रा • प्लाष्टिक थैला भर्ने विधि • मिश्रण तयार गर्ने विधि

औजार उपकरण र सामग्री:

कोदालो, कोदाली, कुटो, खुर्पी, मल, माटो, बालुवा, खरानी, माटो मल धुलो पार्ने काठको मुङ्गो, जैविक विषादी, मिश्रण चाल्ने जाली सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुत्ता) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- मिश्रण बनाउंदा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरूप्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task) : ८ प्लाष्टिक थैला भर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ १० से.मि.चौडा र १५ से.मि.अग्लो साइजको प्लाष्टिक थैलाहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>४ प्लाष्टिक थैलाको पिँध पट्टि पानी निकासको लागि पञ्चिङ मेशिनले ४ देखि ६ वटा साना साना प्वाल पार्ने ।</p> <p>५ प्लाष्टिक थैलामा तयारी मिश्रण खाँदेर भर्ने</p> <p>६ प्लाष्टिक थैलामा तयारी मिश्रण भर्दा पुरै नभरी माथिल्लो २-३ से.मि. भाग सिंचाई गर्दा पानी नपोखियोस भनेर खाली छोड्ने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): तयारी मिश्रण, प्लाष्टिक थैला,पञ्चिङ मेशिन, सहितको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्लाष्टिक थैला भर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● १० से.मि. चौडा र १५ से.मि. अग्लो साइजको प्लाष्टिक थैलाहरू प्रयोग गरिएको । ● प्लाष्टिक थैलामा पानी निकासको लागि ४ देखि ६ वटा साना साना प्वाल पारिएको । ● मिश्रण भर्दा खादेर भरिएको । ● प्लाष्टिकको थैलाको माथिल्लो २ देखि ३ से.मि. भागमा मिश्रण नभरी सिंचाई गर्दा पानी नपोखियोस भनेर खाली छोडिएको । 	<p>प्लाष्टिक थैला</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्लाष्टिक थैलाको आकार प्रकार र साइज ● प्लाष्टिक थैलामा पानी निकासको आवश्यकता ● प्लाष्टिक थैलामा मिश्रण भर्ने तरिका

औजार उपकरण र सामग्री

तयारी मिश्रण, कोको पिट, प्लाष्टिक थैला,पञ्चिङ मेशिन, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task) : ९ सिड ट्रेमा कोको पिट भर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सिड ट्रेलाई सम्म जमीनमा मिलाएर राख्ने ।</p> <p>४ कोको पिटलाई पानीमा भिजाएर तयार गर्ने ।</p> <p>५ पानीमा भिजाएको कोको पिटमा मल माटो सहितको मिश्रण तयार गर्ने ।</p> <p>६ तयारी मिश्रण सिड ट्रेमा भएका कपहरूमा भर्ने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): तयारी मिश्रण, कोको पिट (Coco peat), सिड ट्रे, सहितको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सिड ट्रेमा कोको पिट भर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तयारी मिश्रण/कोको पिट भर्दा खादेर भरिएको । ● भिजेको कोको पिट निचर्दा हत्केला भिज्ने तर पानि नचुहिने भएको । 	<p>सिड ट्रे</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सिड ट्रेको परिचय र प्रयोग विधि । ● सिड ट्रेमा उमारिएको विरुवालाई चाहिने पोषण । ● कोको पिट परिचय ● कोको पिटमा प्रयोग गरिने माटो र मल मिश्रण विधि

औजार उपकरण र सामग्री

तयारी मिश्रण, कोको पिट, सिड ट्रे, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुठ) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): १० बीउ उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ एक किलो ग्राम बीउको लागि १० ग्राम जैविक विषादी जोख्ने ।</p> <p>४ ट्राईकोडर्मालाई भातको माड वा पानीमा घोलेर लेदो बनाउने ।</p> <p>५ ट्राईकोडर्माको लेदो र बीउशिशि वा बट्टामा हाल्ने ।</p> <p>६ बिको राम्ररी बन्द गर्ने ।</p> <p>७ बीउ र ट्राईकोडर्माको लेदो हालेको शिशि वा बट्टालाई २-३ मिनेट राम्ररी हल्लाएर १० -१५ मिनेट छोडि दिने ।</p> <p>८ १०-१५ मिनेटमा बीउको सतहमा ट्राईकोडर्माको लेदो टाँसिएपछि बट्टा खोलेर उपचारित बीउछाँयामा अखन दिने ।</p> <p>९ रोप्नका लागि बीउ तयार पार्ने ।</p> <p>१० प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): उपचार गर्नु पर्ने बीउ, प्रयोग गरिने विषादी ट्राईकोडर्मा, उपचार गर्ने उपकरण (शिशि वा बट्टा), पञ्जा, मास्क, डिजिटल तराजुसहितको नर्सरी /फार्मा</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउ उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तोकिएको बाली र जातको गुणस्तरिय बीउको छनौट गरिएको ● सिफारिस गरिएको विषादीको सिफारिस मात्रा प्रयोग गरिएको ● एक किलो ग्राम बीउको लागि १० ग्राम ट्राईकोडर्मा विषादी प्रयोग गरिएको ● ट्राईकोडर्माको लेदो बीउको सतहमा टाँसिएको । 	<p>बीउ उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बीउको परिभाषा ● बीउबाट सर्ने रोग ● बीउमा लेपन गरेको ट्राईकोडर्मा विषादीले रोगका जिवाणु, किटाणु नियन्त्रण विधि ● बीउ उपचार विधि

औजार उपकरण र सामग्री

डिजिटल ब्यालेन्स, बीउ, उपचार गर्ने जैविकविषादी, शिशि, बट्टा, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण पञ्जा, मास्क लगाई कार्य गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task) : ११. ब्याड, प्लास्टिक थैला वा सिड /ट्रेमा बिउ रोप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ तयारी ब्याडको चौडाई तिरबाट १०/१० से.मि. को फरकमा छेस्कोले ३ से.मि. गहिरो धर्सा कोर्ने ।</p> <p>४ कोरिएको धर्सामा २ से.मी. गहिराइ (बीउको साइज भन्दा दोब्बर गहिराई)मा एकनाससंग बीउ खसाउने ।</p> <p>५ ब्याडमा बीउ रोपेपछि खुकुलो माटो वा धुलो माटो, बालुवा र मलको मिश्रणले छोप्ने ।</p> <p>६ मिश्रण भरेको प्लाष्टिक थैलामा लहरे बालीको बीउ रोप्दा ३ से.मिको गहिराईमा रोप्ने ।</p> <p>७ लहरे बालीको बीउ देखि ४ से मी गहिराइमा चुच्चे भागलाई तलतिर पारेर वा सुताएर रोप्ने ।</p> <p>८ कोको पिट र मिश्रण भरेको सिड ट्रेमा पनि बालीको किसिम र जात अनुसार २/३ से.मी.को गहिराईमा बीउ रोप्ने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी यथास्थानमा भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <p>१ मिटर चौडा १५ से.मि. उठेको ब्याड वा चारेतिर डिल भएको र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ब्याड, मिश्रण भरेको प्लाष्टिक थैला, कोको पिट र मिश्रण भरेको सिड ट्रे, उपचार गरिएको बीउ र कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>ब्याड, प्लास्टिक थैला वा सिड ट्रेमा बिउ रोप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बीउको साइज भन्दा दोब्बर गहिराइमा बीउ रोपण गरिएको । ● ब्याडमा बीउ रोपण गर्दा लाइन देखि लाइनको दूरी १० से.मि. कायम गरिएको । ● बीउ रोपे पछि धुलो माटो, बालुवा र मलको मिश्रणले पुरिएको । 	<p>बीउ रापाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सिड ट्रे परिचय ● बीउ उम्रनको लागि आवश्यक प्रकाश, तापक्रम । ● बीउको आकार र साईजको आधारमा रोपण गर्ने गहिराई । ● प्लाष्टिक थैला र कोको पिटमा बीउ रोपण गर्ने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

मिश्रण भरेको प्लाष्टिक थैला, कोको पिट र मिश्रण भरेको सिड ट्रे, उपचार गरिएको बीउ, धुलो माटो, बालुवा र मलको मिश्रण र सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task) : १२ व्याडमा सिंचाई गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ व्याडमा सिंचाई सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ नचुहिने सफा हजारी छनोट गर्ने ।</p> <p>४ हजारीका नाजेलका प्वालहरू एकै नाशको छ/छैन हेर्ने ।</p> <p>५ दिगो प्रयोगको लागि प्लाष्टिकको हजारी छनोट गर्ने ।</p> <p>६ हजारीमा न्यूनतम घाँटी सम्म पुग्ने गरी पानी भर्ने ।</p> <p>७ माटोको चिस्यानको अवस्था अनुसार एकनाससंग भिजने गरी व्याडमा पानी हाल्ने ।</p> <p>८ थैला र सिड ट्रेमा रोपिएको बिरुवालाई ध्यान पूर्वक छापो पल्टाएर सिंचाई गरी पुन छोप्ने ।</p> <p>९ सिंचाईपछि हजारी सफा गरी यथास्थानमा भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): बीउ रोपिएको व्याड, प्लाष्टिक थैला, सिड ट्रे, पानीको श्रोत र फोहोरा छापो सहितको नर्सरी व्याड ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): व्याडमा सिंचाई गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● नचुहिने सफा प्लाष्टिकको हजारी प्रयोग गरिएको । ● माटोको चिस्यानको अवस्था हेरी व्याडको सबै भाग भिजने गरी पानी दिइएको । ● सिंचाइ हावाको वेग तथा दिशालाइ समेत मुल्याङ्कन गरी सिंचाई गरिएको । 	<p>व्याडमा सिंचाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● आवश्यकता ● माटोका प्रकार र माटोमा चिस्यानको अवस्था ● सिंचाई परिचय र प्रकार ● बिरुवाको उमेरअनुसार वृद्धिका लागि आवश्यक सिंचाई विधि, मात्रा र समय । ● हजारीको पुर्जा, प्रकार महत्व र काम ।

औजार उपकरण र सामग्री

मिश्रण भरेको प्लाष्टिक थैला, कोको पिट र मिश्रण भरेकोसिड ट्रे रब्याडमा रोपिएको बीउ र सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): १३ ब्याडमा छापो हाल्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सुकेको पराल/खर/घाँस, जुटको बोरा, अखवारी कागज, पानी र हजारी संकलन गर्ने ।</p> <p>४ कुहिएको पराल/खर/घाँस र ढुसि लागेको जुटको बोरा, अखवारी कागज छु भन्ने छुट्ट्याएर हटाउने ।</p> <p>५ उठेको ब्याड वा डिल भएको ब्याडमा सुकेको पराल/खर/घाँस वा जुटको बोराले ब्याडको माटो नदेखिने गरि छोप्ने</p> <p>६ हजारीले ३ देखि ४ से.मि. ब्याड भिज्ने गरि हलुकासंग पानी राख्ने ।</p> <p>७ प्लाष्टिक थैला वा सिड ट्रेमा रोपिएको बीउलाई हजारीले ३ देखि ४ से.मि. भिज्ने गरि हलुकासंग पानी राखी पराल/छुवालीको छापो हाल्ने ।</p> <p>८ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी यथास्थानमा भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): बीउ रोपिएको उठेको ब्याड वा चारैतिर डिल भएको ब्याड, सुकेको पराल/खर/घाँस, जुटको बोरा, अखवारी कागज, पानी, हजारी र प्लाष्टिक थैलामा वा कोको पिट र मिश्रण भरेकोसिड ट्रे,मा रोपिएको बीउ र कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): ब्याडमा छापो हाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● छापोले ब्याडको सबैतिर समान रूपमा छोपिएको । ● बीउ रोपिएको प्लाष्टिक थैला र सिड ट्रे लाइनमा मिलाएर राखिएको । ● प्लाष्टिक थैला र सिड ट्रे मा अखवारी कागजले छापो दिइएको ● जुटको बोरा एकसरो गरी र नखापिने गरी छापो दिइएको । ● पानी राख्दा ३ देखि ४ से.मि. ब्याड भिज्ने गरि हलुका संग राखिएको । 	<p>छापो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● छापोको परिचय ● बीउ उम्रनको लागि प्रकाश, तापक्रम र चिस्यानको आवश्यकता ● बाली अनुसार बीउ उम्रने समय र छापो हटाउने समय । ● छापोको लागि प्रयोग गर्न सकिने सामग्री । ● ब्याड अनुसार छापोको प्रयोग गर्ने विधि । ● हजारीले सिंचाई गर्ने विधि

औजार उपकरण र सामग्री

सुकेको पराल/खर/घाँस, जुटको बोरा, अखवारी कागज, पानी, हजारी र प्लाष्टिक थैलामा वा कोको पिट र मिश्रण भरेकोसिड ट्रे,मा रोपिएको बीउ र सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : ५ घण्टा
कूल समय : ६ घण्टा

कार्य (Task): १४ प्लाष्टिक गुम्बज बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ १ मिटर चौडा र ५ मिटर लम्बाईको ब्याडको लागि बाँस वा निगालोको एकनासको २/२ मिटर लामो ६ वटा भाटा तयार गर्ने ।</p> <p>४ भाटाको दुबै तर्फ तिखो पार्ने ।</p> <p>५ ५ मिटरको ब्याड छोप्न २ मिटर चौडा र ७ मिटर लामो प्लाष्टिक तयार गर्ने ।</p> <p>६ ड्याड वा क्यारीको डिलमा १/१ मिटरको फरकमा अर्धचन्द्राकारमा भाटाहरू गाडने ।</p> <p>७ अर्धचन्द्राकारको तयारी सुरुङ्ग माथि प्लाष्टिक ओढाउने</p> <p>८ ड्याडको दुवैपट्टि छेउमा काठको किला ठोकि प्लाष्टिकको टुप्पो बाँध्ने ।</p> <p>९ बन्द गुम्बजको प्रयोग: बीउ रोपेको ड्याडको चारैतिर प्लाष्टिकलाई माटोले थिचेर बन्द गर्ने ।</p> <p>१० दिउँसो साईडबाट खोल्ने र साँझ बन्द गर्ने ।</p> <p>११ तापक्रम बढ्दै गएपछि प्लाष्टिक हटाई दिने ।</p> <p>१२ अर्ध बन्द गुम्बजको प्रयोग: दिउँसो खुला गर्ने र राति वा पानी परेको बेलामा बेर्ना जोगाउन बन्द गर्ने ।</p> <p>१३ टनेल एकातिर मात्र च्यापी खोल्न र बन्द गर्न मिल्ने बनाउने ।</p> <p>१४ यस्तो गुम्बज बर्षामा काउली, बन्दा जस्ता बालीको बेर्ना उमार्न प्रयोग गर्ने ।</p> <p>१५ कलिलो बेर्नालाई वर्षातको पानीबाट जोगाउन ब्याड माथि आधा खुलेको प्लाष्टिक गुम्बज बनाउने।</p> <p>१६ घामलागेको बेलामा बढी तातोबाट जोगाउन प्लाष्टिक गुम्बजको दुवै साईड खोली दिने ।</p> <p>१७ दिनमा खोल्ने र रातमा वा पानी पर्ने सम्भावना देखिएमा प्लाष्टिकले छोपी दिने ।</p> <p>१८ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी याथास्थानमा राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): बीउ रोपिएको उठेको ब्याड वा चारैतिर डिल भएको ब्याड, बीउ रोपिएको प्लाष्टिक थैला वा सिङ ट्रे, हरियो बाँस वा निगालोको भाटा, काठको किला, सिकेचर, हँसिया, अचानो, कोदालो, साबेल, प्लाष्टिक शिट र कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्लाष्टिक गुम्बज बनाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अर्धचन्द्राकार बाँस वा निगालोका भाटा समान रूपमा गाडिएको । ● भाटा माथि प्लाष्टिक शीट सिधा र तनक्क तन्केको । ● बन्द गुम्बज चारैतिर माटोले प्लाष्टिक च्यापेर बनाईएको । ● अर्ध बन्द गुम्बज एकातिर मात्र च्यापेर खोल्न र बन्द गर्न मिल्ने गरी बनाईएको । 	<p>प्लाष्टिक गुम्बज</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● अर्धचन्द्राकार प्लाष्टिक गुम्बज नाप निर्धारण गर्ने तरिका । ● होचो अर्धचन्द्राकार प्लाष्टिक गुम्बज बनाउने विधि । ● सिजन अनुसारको गुम्बज बनाउने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

कोदालो, कोदाली, हरियो बाँस वा निगालोको भाटा, काठको किला, सिकेचर, हँसिया, अचानो, कोदालो, साबेल, प्लाष्टिक शीट र डोरी (सुत्री)काठको मुङ्गो, काठका किला, सुरक्षासामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): १५. विरुवा जर्खराउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ बीउ अंकुरण हुनासाथ बेलुकाको समय पारेर छापो हटाउने ।</p> <p>४ नर्सरीमा भार उमेको देखिएमा तुरुन्तै चुच्चे कूटोले हलुका खनेर भारपात हटाउने ।</p> <p>५ सुखा मौसममा २ दिनको फरकमा बेर्नाको अवस्था र माटोको चिस्यान हेरी ब्याडमा पानी दिने ।</p> <p>६ बेर्ना ज्यादै बाक्लो भएमा बेड्याउने र पातलो पार्ने ।</p> <p>७ नर्सरीमा बेर्ना कुहिने रोग लागे एक लिटर पानीमा दुई ग्रामका दरले ट्राईकोडर्मा घोली माटो र विरुवा भिजे गरी छर्कने ।</p> <p>८ ब्याडमा बढी चिस्यान हुन र पानी जम्न नदिने ।</p> <p>९ जमीनमाथि बसि विरुवा खाने कीरालाई १ लिटर पानीमा ५-७ ग्राम हरियो हुसी (मेटाराजियम) घोलेर छर्कने ।</p> <p>१० बकाइनो, निमका दाना वा पातहरू कुटेर त्यसको धुलो वा भोल ब्याडमा छर्केर किराहरू नियन्त्रण गर्ने ।</p> <p>११ काउली बर्गका विरवालाई उमेको १५ दिनपछि अर्को ब्याड बनाई पातलो गरी सार्ने र जर्खराउने ।</p> <p>१२ प्रयोगपछि औजार उपकरण र सामग्रीहरू सफा गरी सुरक्षित भण्डार गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): बीउ रोपिएको उठेको ब्याड वा चारैतिर डिल भएको ब्याड, प्लाष्टिक थैलामा वासिड ट्रेमा रोपिएको बीउ, कूटो, खुर्पी, हजारी, प्लाष्टिकका बाटा, बाल्टी, स्प्रेयर विषादी र कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): विरुवा जर्खराउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बीउ अंकुरण हुनासाथ छापो हटाईको । ● ब्याडलाई सधैं सफा र भारपात रहित राखिएको । ● विरुवाको वरिपरिको माटो खुकुलो राखिएको । ● प्लाष्टिक थैला र सिड ट्रेमा पनि भारपात हटाईएको । ● रोग कीरा नियन्त्रणको लागि जैविक विषादी प्रयोग गरिएको । ● विरुवा १५ दिनको भए पछि अर्को ब्याडमा पातलो गरी सारिएको । 	<p>विरुवा जर्ख्याई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय र आवश्यकता ● विरुवा तयार गर्ने प्रविधि र संरक्षण विधि । ● ब्याडमा आक्रमण गर्ने रोग कीरा र तिनको रोकथाम विधि । ● विरुवा जर्खराउने विधि ● विरुवा जर्खराउंदा हुने फाईदा ।

औजार उपकरण र सामग्री

कूटो, खुर्पी, हजारी, प्लाष्टिकका बाटा, बाल्टी, स्प्रेयर, जैविक विषादी, सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

मोड्यूल ५: प्राङ्गारिक तरकारी बाली व्यवस्थापन

सबमोड्यूल ५.१: प्लाष्टिक घर निर्माण गर्ने ।

समय : ३ घण्टा (सै) + १२ घण्टा (ब्या) = १६ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी बाली व्यवस्थापन गर्न प्लाष्टिक घर निर्माणसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- प्लाष्टिक घर निर्माण गर्ने ।

कार्यहरू:

- १ प्लाष्टिक घरको ले आउट गर्ने ।
- २ प्लाष्टिक घर निर्माण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): १: प्लाष्टिक घर निर्माणका लागि ले आउट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण संकलन गर्ने । २ दिनभरमा कम्तिमा ६ देखि ८ घण्टा सूर्यको प्रकाश पर्ने जमीनको छनौट गर्ने । ३ जमीन सम्याउने र सरसफाई गर्ने । ४ काठको किला तयार गर्ने । ५ छनौट गरिएको जग्गामा ५ मिटर चौडा र १० मिटर लम्वाई मापन गर्ने । ६ आयातकार जमीन रेखाकन गर्ने । ७ रेखाकन गरिएको आयातकार जग्गाको कुना, मध्य र केन्द्र बिन्दुमा चिन्ह लगाउने । ८ चिन्ह लगाएको बिन्दुहरूमा काठको किला गाड्ने । ९ किलाहरूमा डोरी बांधी ले आउट तयार गर्ने । १० प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहित खनजोत गरी तयार पारिएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्लाष्टिक घर निर्माणका लागि ले आउट गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ५ मिटर चौडा र १० मिटर लम्वाई भएको जमीनमा आयातकार रेखाकन भएको । ● प्लाष्टिक घर निर्माणको लागि डोरी बांधी ले आउट तयार भएको । 	<p>प्लाष्टिक घर</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● उपयोगिता ● ले आउट गर्ने विधि

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हसिया, काठको किलाहरू, कोदालो, कोल्टार वा जलेको मोविल, जुट वा प्लाष्टिकको डोरी, हथौडा, मिटर टेप, सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुत्ता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : १० घण्टा
कूल समय : १२ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): २: प्लाष्टिक घर निर्माण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>२ बाँसको खावाहरू/ फलामको पाइप, भाटाहरू तयार गर्ने ।</p> <p>३ खावाहरूको माटोमा गाड्ने भागलाई कालो पेन्ट वा कोल्टार वा जलेको मोबिल लगाउने ।</p> <p>४ ले आउट गर्दा किला गाडिएको बिन्दुहरूमा ५० से.मी. गहिरो खाडल खन्ने ।</p> <p>५ खाडलहरूमा बाँसको खाँवा/फलामको पाइप गाडी माटोले राम्रोसंग खाँदने ।</p> <p>६ बाँसका/फलामको पाइप मुख्य ठाडा खाँवाहरूलाई वलो खाँवाहरू र धुरी खाँवाहरूले जोडेर तारले राम्रोसंग बाँध्ने ।</p> <p>७ तेर्सो गरी राखिएका वलो खावा र धुरी खावोहरूलाई जोड्ने गरी ५० देखि ६० से.मि. को दुरीमा बाँसका भाटाहरू राखी तारले राम्रोसंग बाँध्ने ।</p> <p>८ भाटाहरू दुई पाखामा नै राखिसकेपछि छानोमाथि प्लाष्टिक राखी डोरीले कसिलो गरी बाँध्ने ।</p> <p>९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहितको कार्यस्थल/ले आउट गरीएको जमीना</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्लाष्टिक घर निर्माण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● भौगोलिक अवस्थाको आधारमा तपशिल अनुसारको धूरी र कुम खाँवाको उचाईको संरचना निर्माण भएको: <ul style="list-style-type: none"> ○ ८०० मिटरसम्म ४.५ र ३.५ मि । ○ ८०१ देखि ११०० मिटरसम्म ४.०० र ३.०० मि ○ ११०० देखि १४०० मिटरसम्म ३.५ र २.५ मि ○ १४०१ देखि माथि ३.०० र २.०० मि ● ५ मिटर चौडा र १० मिटर लम्बाईको प्लाष्टिक घर निर्माण भएको । 	<p>प्लाष्टिक घर निर्माण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्लाष्टिक घर परिचय ● आवश्यकता ● प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेती गर्नुको फाईदाहरू ● प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेती गर्ने तरिका ● प्लाष्टिक घर निर्माण विधि ● भौगोलिक अवस्थितिको आधारमा प्लाष्टिक घरको उचाई ● प्रयोग हुने प्लाष्टिकको गुणस्तर र प्रयोग विधि

औजार उपकरण र सामग्री:

बाँस, बाँसका भाटाहरू, १००(२०० माईक्रोन वा ४५ - २०० जि एस एम का प्लाष्टिक सीट , हसिया, काठको किलाहरू, फलामको काटीहरू, कोदालो, करौती, खुकुरी, भर्यांग, काठ प्वाल पार्ने मेशिन, जुट वा प्लाष्टिकको डोरी, हथौडा, मिटर टेप र सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुत्ता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- उचाईमा काम गर्दा कामदारको सुरक्षाको ख्याल गर्ने

सब मोड्यूल: ५.२ बाली लगाउने

समय : ६ घण्टा (सै) + ४२ घण्टा (व्या) = ४८ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा विभिन्न प्रकारका प्राङ्गारिक तरकारी बाली लगाउदा आवश्यक पर्ने ज्ञानर सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू

यस मोड्यूलको अध्ययनपश्चात प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्षम हुने छन्:

- विभिन्न प्रकारका प्राङ्गारिक तरकारी बाली लगाउने ।

कार्यहरू:

- १ सागपात समूहका बाली लगाउने ।
- २ कोशेबाली समूहका बाली लगाउने ।
- ३ लहरे समूहका बाली लगाउने ।
- ४ जरेबाली समूहका बाली लगाउने ।
- ५ टुसा समूहका बाली लगाउने ।
- ६ फल समूहका बाली लगाउने ।
- ७ काउली समूहका बाली लगाउने ।
- ८ गानो समूहका बाली लगाउने ।
- ९ कन्दमूल बाली लगाउने ।
- १० पासो बाली लगाउने ।
- ११ अन्तर बाली लगाउने ।
- १२ मिश्रित बाली लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य १: सागपात समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ प्रतिबन्धित रसायनिक पदार्थ प्रयोग नगरिएका सामाग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाश पर्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ वर्षायाममा भए जमीनको सतहबाट १५-२० से. मि.उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतहसँग मिल्दो १.२ मी.देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याड तयार गर्ने ।</p> <p>५ दुई ड्याड / ब्याडको बीचमा ३०-५० से. मि. को बाटो राखी जमीन रेखाकन गर्ने ।</p> <p>६ सिफारिस गरिए अनुसार मलको आधार मात्रा माटोमा मिसाइ जमीन खनी खुकुलो पार्ने ।</p> <p>७ बालीको प्रकार (रायो, पालुङ्गो, मेथी, तोरी चसुर, स्विसचार्ड, जिरीको साग) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>८ बालीको प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>९ स्वस्थ र शुद्ध बीउ / विरुवा छनौट गर्ने ।</p> <p>१० विरुवा सार्ने बाली (रायो, स्विसचार्ड, जिरीको साग)का लागि जरा नचुडाई माटो सहितका विरुवा उखेल्ने ।</p> <p>११ निर्धारित दुरीका प्वाकल वा डोबमा सिफरिस मात्रामा प्राङ्गारिक मल राखी माटोमा मिलाउने ।</p> <p>१२ बेलुकीपख विरुवा सार्ने ।</p> <p>१३ सिधै बीउ रोप्ने बाली (चम्सुर, धनिया, तोरी, मेथी) का लागि बिउको आकार भन्दा दोब्बरगहिराइमा लाइनमाबीउ रोपी हलुका माटोले छोपी दिने।</p> <p>१४ बीउ/ विरुवा रोपिसकेपछि हलुका सिँचाई गर्ने ।</p> <p>१५ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामाभण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री, औजार-उपकरण सहितसागपात समूहका बाली लगाउन खनजोत गरी तयार भएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सागपात समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बोटदेखि बोटको दुरी अनुसार १.२ देखि १.५ मी चौडाईको ड्याड/ ब्याड बनाइएको । ● दुई ड्याड / ब्याडको बीचमा ३०-५० से. मि. बाटो राखिएको । ● वर्षायाममा भए जमीनको सतहबाट १५-२० से. मि.उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतहसँग मिल्दो ड्याड तयार भएको। ● ठूला पातहुने (रायो, स्विसचार्ड, जिरीको साग) बालीका लागि ४५-५० से.मीलाइन देखि लाइन.र २५-३० से.मी बोटदेखि बोटको दुरी कायम गरिएको । ● स्वस्थ र हृष्टपुष्टविरुवा सारिएको । ● सानो आकार भएका तरकारीकाबीउहरू (चम्सुर, धनिया, तोरी, मेथी, आदि) लाई१५-२० से.मीलाइन देखि लाइन.र ५-१० से.मी बोट देखि बोटको दुरी कायम गरी लाइनमा बिउ खसाली धुलो माटो अथवा बालुवाले पातलो (०.५ से.मी.) गरी छोपिएको । ● हजारीको सहायताले ४-५ से.मी. माटो भिज्ने गरी हलुकासँग सिँचाइ गरिएको । 	<p>सागपात समूहका तरकारी बालीहरू,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयोगिता ● लगाउने समय ● सिफारिस बीउ दर ● प्राङ्गारिक मलको सिफारिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोटदेखि बोटको दुरीको नाप ● ड्याड/ ब्याडबनाउने तरिका ● जमीन रेखाङ्कन विधि

औजार उपकरण र सामाग्री

कोदालो, कुटो, बाँस वा काठका किला, मसिनो डोरी (सुत्री), मिटर टेप, विउ, विरुवा, सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट)।

सुरक्षा र सावधानी

औजारहरू प्रयोग गर्दा चोटपटक लाग्न नदिन सुरक्षा सामाग्रीहरू चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य २: कोशेबाली समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाश पर्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ माटो सुख्खा भएमा हलुका सिँचाई गर्ने ।</p> <p>५ वर्षायाममा भए जमीनको सतह बाट १५-२० से. मि.उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतह सँग मिल्दो १.२ मी.देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याड तयार गर्ने ।</p> <p>६ बालीको प्रकार (घिउ सिमी, भाँगे सिमी, बोडी, केराउ, बकुला, भटमास) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>७ तरकारीका प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>८ बीउ आकार भन्दा दोब्बरगहिराइमा बिउ रोपी हलुका माटोले छोपी दिने ।</p> <p>९ बीउ रोप्दा उम्रने भागलाई तलतिर पारेर रोप्ने वा सो कार्य असजिलो भएमा बिउ सुताएर रोप्ने ।</p> <p>१० तरकारीका बिउहरूलाई लाइनमा डोब बनाई (२ देखि ५ से.मि. गहिराइमा) २ दानाका दरले बीउ खसाली हलुका माटोले छोपी दिने ।</p> <p>११ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामाभण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री औजार उपकरण सहितको तयारी जमीन, कोशेबाली समूहका तरकारीको बीउ ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कोशेबाली समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बाली अनुसार लाइनदेखि लाइन र बोट देखि बोटको दुरी मिलाइएको । ● बीउको आकार भन्दा दोब्बर गहिराइमा उम्रने भागलाई तलतिर पारेर वा सुताएरबिउ रोपेर हलुका माटोले बीउ छोपिएको । 	<p>कोशेबाली समूहमा पर्ने बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयागिता ● लगाउने समय, ● सिफारिस मात्राकोबीउ दर ● प्राङ्गारिक मलको सिफारिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ● ड्याड/ ब्याडबनाउने तरिका रजमीन रेखाङ्कन विधि ● बिउलाई पानीमा भिजाइ रोप्दा हुने फाइदाहरु ।

औजार उपकरण र सामग्री

कोदालो, कुटो, बाँस वा काठका किला, मसिनो डोरी (सुत्री), मिटर टेप, बिउ, बिरुवा, सुरक्षा सामग्रीहरु (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ३: लहरे समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपर्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बर्षायाममा भए जमीनको सतह बाट १५-२० से. मि. उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतह सँग मिल्दो १.२ मी. देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याड तयार गर्ने ।</p> <p>५ दुई ड्याडको बीचमा ३०-५० से. मि. को बाटो राखी जमीन रेखाकन गर्ने ।</p> <p>६ लहरे तरकारीका प्रकार (काँक्रो, फर्सी, स्क्वास, लौका, धिरौंला, भिँगनी, कुभिण्डो, चिचिन्डो, परबल, स्कुस) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>७ लहरे तरकारीका प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>८ निर्धारित दुरीमा प्वाकल वा डोब बनाउने ।</p> <p>९ प्वाकल वा डोबमा सिफारिस मात्रा प्राङ्गारीक मल र माटो मिसाउने ।</p> <p>बिउ रोप्ने</p> <p>१० बीउको आकार भन्दा दोब्बर (२-५ से. मी.) गहिराइमा बिउ रोपी हलुका माटो अथवा बालुवाले छोपी दिने ।</p> <p>११ बीउ रोप्दा उम्रने भागलाई तलतिर पारेर रोप्ने वा सो कार्य असजिलो भएमा बिउ सुताएर रोप्ने ।</p> <p>बेर्ना रोप्ने</p> <p>१२ बेर्ना रोप्नु १ घण्टा अगावै नर्सरीमा रहेका विरुवाको जरा भिज्ने गरी हजारीको सहायताले हलुकासँगपानी दिने ।</p> <p>१३ नर्सरीमा रहेका बेर्ना स्वस्थ र हलक्क परेका विरुवा छानी मुख्य फिल्डमा लैजाने ।</p> <p>१४ प्लाष्टिक थैलामा उमारिएका बेर्ना भए जरा नकाटिने, माटो नभर्ने गरी ब्लेडले प्लाष्टिक काटी विरुवा निकाल्ने ।</p> <p>१५ सिड ट्रेमा उमारिएका बेर्ना भए माटो सहित जरा नचुँडिने गरी हलुकासँग विरुवा निकाल्ने ।</p> <p>१६ जरा नचुँडिएको माटो सहितका बेर्नाप्वाकल वा डोबमा रोपी जराको भाग मात्र छोपिने गरी पुर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <p>आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण सहितको तयारी जमीन, तरकारीको बिउ ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>लहरे समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लहरे बालीका प्रकार र जात अनुसार सिफारिस गरे बमोजिम लाइन देखि लाइन र बोट देखि बोटको दुरी मिलाइ बिउ/विरुवा रोपिएको । ● सिफारिस अनुसारको गहिराइमा उम्रने भागलाई तलतिर पारेर वा सुताएर बिउ रोपेर पुरिएको । ● जरा नचुँडिएको माटो सहितका विरुवा प्वाकल वा डोबमा नढल्ने गरी सिधा ठाडो पारी जराको भाग मात्र छोपिने गरी रोपिएको । ● बीउ/विरुवा रोपिसकेपछि जमीनको सतह नदेखिने गरी एकनासले छापो दिइएको । ● ४-५ से. मी. माटो भिज्ने गरी हलुकासँग सिँचाइ गरिएको । 	<p>लहरे बाली समूहमा पर्ने बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयागिता ● लगाउने समय, ● सिफारिस मात्राको बीउ दर सिफारिस मात्रा ● प्राङ्गारीक मलको सिफारिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ● ड्याड/ ब्याडबनाउने तरिका र जमीन रेखाङ्कन विधि । ● बीउलाई पानीमा भिजाइ रोप्दा हुने फाइदा ।

१७ मुख्य ड्याड/ब्याडमा बेलुकीपख मात्र बेर्नासाने ।		
१८ बिउ/ बेर्ना रोपी सकेपछि छापो दिने ।		
१९ हजारीको सहायताले हलुकासँग ४-५ से. मी. भिज्ने गरी पानी दिने ।		
२० प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामाभण्डारण गर्ने ।		

औजार उपकरण र सामग्री

लेवल वा ट्याग सहितको बिउ, विरुवा कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, मल्लिचड सामग्री (खर, पराल, जुटको बोरा), सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ४: जरेबाली समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपार्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बर्षायाममा भए जमीनको सतह बाट १५-२० से. मि.उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतह सँग मिल्दो१.२ मी.देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याङ तयार गर्ने ।</p> <p>५ दुई ड्याङको बीचमा ३०-५० से. मि. को बाटो राखी जमीन रेखाकन गर्ने ।</p> <p>६ सिफारिस गरिए अनुसार प्राङ्गारिक मलको आधार मात्रा माटोमा मिसाइ जमीन खनी खुकुलो पार्ने ।</p> <p>७ जरेबाली समूहका प्रकार (मुला, सलगम, गाजर, चुकदर) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>८ तरकारीका प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>९ बीउको आकार भन्दा दोब्बर(०.५-१ से. मी.) गहिराइमा बिउ रोपी हलुका माटोले अथवा बालुवाले पातलो (०.५ से.मी.) गरी छोपी दिने ।</p> <p>१० हजारीको सहायताले हलुकासँग ४-५ से. मी. भिज्ने गरी पानी दिने ।</p> <p>११ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामाभण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री औजार उपकरण सहितको तयारी जमीन, जरेबाली समूहका तरकारीको बीउ ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जरेबाली समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बाली अनुसार लाइनदेखि लाइन र बोटदेखि बोटको दुरी मिलाइएको । ● सिफारिस अनुसारको गहिराइमा बीउ रोपेर पुरिएको । ● ४-५ से.मी. माटोभिज्ने गरी हलुका सँग सिँचाइ गरिएको । 	<p>जरेबाली समूहमा पर्ने बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयोगिता ● लगाउने समय, ● सिफारिस बीउ दर ● प्राङ्गारिक मलको सिफारिस मात्रा ● ड्याङ/ ब्याङबनाउने तरिका ● जमीन रेखाङ्कन विधि । ● बीउ रोप्दा लाइनदेखि लाइन र बोटदेखि बोटको दुरी र गहिराई कायम गर्ने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

लेवल वा ट्याग सहितको बिउ, कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ५: टुसा समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपर्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ टुसा समूहका बालीका प्रकार (कुरिलो) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>५ बोट देखि बोटको दुरी ५० से.मि. र लाइन देखि लाइन ७५ से.मि. निर्धारण गर्ने ।</p> <p>६ लाइनमा जरा नचुडिएको माटो सहितका क्राउन वा २-३ महिने विरुवा रोपी जराको भाग मात्र छोपिने गरी पुर्ने ।</p> <p>७ मुख्य ड्याड/ब्याडमा बेलुकीपख मात्र विरुवा सार्ने ।</p> <p>८ विरुवा रोपी सकेपछि हजारीको सहायताले जरा भिज्ने गरी हलुकासँग पानी दिने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण, कुरिलोका स्वस्थ विरुवा सहितको तयारी जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): टुसा समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लाइनदेखि लाइन र बोट देखि बोटको दुरीसिफारिस गरिए अनुसार विरुवा रोपिएको । ● जरा नचुडिएको माटो सहितका क्राउन वा २-३ महिने विरुवा लाइनमा रोपिएको । ● विरुवा सार्दा जरा र काण्डको जोर्नीसम्म मात्र माटोले पुरिएको । ● विरुवा रोपिएको ड्याडमा विरुवाको जराभिज्ने गरी हलुका सिँचाइ गरिएको । 	<p>टुसा समूहका बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयोगिता ● लगाउने समय, ● सिफारिस मात्राको बीउ दर ● प्राङ्गारिक मलको सिफारिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ● ड्याड/ब्याडबनाउने तरिका ● जमीन रेखाङ्कन विधि

औजार उपकरण र सामाग्री

कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, प्राङ्गारिक मल, विरुवा, सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ६: फल समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपर्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ वर्षायाममा भए जमीनको सतह बाट १५-२० से. मि. उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतह सँग मिल्दो १.२ मी. देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याड तयार गर्ने ।</p> <p>५ दुई ड्याडको बीचमा ३०-५० से. मि. को बाटो राखी जमीन रेखाकन गर्ने ।</p> <p>६ फल समूहका तरकारीका प्रकार (भाण्टा, गोलभेडा, भिउँ खोर्सानी, पिरो खोर्सानी, भिण्डी) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>७ फल समूहका तरकारीका प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोटदेखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>बीउ रोप्ने</p> <p>८ बीउको आकार भन्दा दोब्बर (२-५ से. मी.) गहिराइमा बिउ रोपी हलुका माटो अथवा बालुवाले छोपी दिने ।</p> <p>९ बीउ रोप्दा उम्रने भागलाई तलतिर पारेर रोप्ने वा सो कार्य असजिलो भएमा बिउ सुताएर रोप्ने ।</p> <p>बेर्ना रोप्ने</p> <p>१० निर्धारित दुरीमा प्वाकल वा डोब बनाउने ।</p> <p>११ प्वाकल वा डोबमा सिफारिस मात्रा प्राङ्गारीक मल र माटो मिसाउने ।</p> <p>१२ बेर्ना रोप्नु १ घण्टा अगावै नर्सरीमा रहेका बेर्नाको जरा भिज्ने गरी हजारीको सहायताले हलुकासँगपानी दिने ।</p> <p>१३ नर्सरीमा रहेका स्वस्थ र हलक्क परेका बेर्ना छानीमुख्यफिल्डमा लैजाने ।</p> <p>१४ प्लाष्टिक थैलामा उमारिएका बिरुवा भए जरा नकाटिने, माटो नभर्ने गरी ब्लेडले प्लाष्टिक काटी बिरुवानिकाल्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <p>आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण सहितको तयारी जमीन, फल समूहका तरकारीको बीउ/बिरुवा ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>फल समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● फल समूहका बालीका प्रकार र जात अनुसार सिफारिस गरे बमोजिम लाइनदेखि लाइन र बोटदेखि बोटको दुरी मिलाई बीउ/बिरुवा रोपिएको । ● सिफारिस गरे बमोजिमको गहिराइमा उम्रने भागलाई तलतिर पारेर वा सुताएरबिउ रोपेर पुरिएको । ● बीउ रोपिसकेपछि हलुका माटोले अथवा बालुवाले पातलो (०.५ से. मी.) गरी छोपी दिने । ● जरा नचुडिएको माटो सहितका बिरुवा प्वाकल वा डोबमा नढल्ने गरी सिधा ठाडो पारी जराको भाग मात्र छोपिने गरी रोपिएको । ● ४-५ से. मी. माटो भिज्ने गरी हलुकासँग सिँचाइ गरिएको । 	<p>फल समूहका बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयागिता ● लगाउने समय ● सिफारिस मात्राको बीउ दर ● प्राङ्गारीक मलको सिफारिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ● ड्याड/ ब्याडबनाउने तरिका ● जमीन रेखाङ्कन विधि ।

१५	सिड ट्रेमा उमारिएका बिरुवा भए माटो सहित जरा नचुँडिने गरी हलुका सँग बिरुवा उखेल्ने ।		
१६	जरा नचुँडिएको माटो सहितका बिरुवा प्वाकल वा डोबमा रोपी जराको भाग मात्र छोपिने गरी पुर्ने ।		
१७	मुख्य ड्याड/ब्याडमा बेलुकीपख मात्र बिरुवा सार्ने ।		
१८	हजारीको सहायताले हलुका सँग ४-५ से. मी. भिजे गरी पानी दिने ।		
१९	प्रयोगपछि औजार उपकरणहरु सफा गरी पूर्ववत अवस्थामाभण्डारण गर्ने ।		

औजार उपकरण र सामग्री

लेवल वा ट्याग सहितको, बिरुवा कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, मल्लिचड सामग्री (खर, पराल, जुटको बोरा), सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरु (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरु प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ७: काउली समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपार्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बर्षायाममा भए जमीनको सतह बाट १५-२० से. मि.उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतह सँग मिल्दो १.२ मी.देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याड तयार गर्ने ।</p> <p>५ दुई ड्याडको बीचमा ३०-५० से. मि. को बाटो राखी जमीन रेखाकन गर्ने ।</p> <p>६ काउली समूहका तरकारीका प्रकार (काउली, बन्दा, ब्रोकाउली, ग्याँठकोपी, अन्तरबन्दा (ब्रसेल्सस्प्राउट), चाइनिज बन्दा) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>७ काउली समूहका तरकारीका प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>८ निर्धारित दुरीमा प्वाकल वा डोब बनाउने ।</p> <p>९ प्वाकल वा डोबमा सिफरिस मात्रा प्राङ्गारीक मल र माटो मिसाउने ।</p> <p>१० बिरुवा रोप्नु १ घण्टा अगावै नर्सरीमा रहेका बिरुवाको जरा भिज्ने गरी हजारिको सहायताले हलुकासँग पानी दिने ।</p> <p>११ नर्सरीबाट स्वस्थ र हलक्क परेका बिरुवा छानी मुख्य फिल्डमा लैजाने ।</p> <p>१२ सिड ट्रेमा उमारिएका बिरुवा भए माटो सहित जरा नचुँडिने गरी हलुकासँग बिरुवा उखेल्ने ।</p> <p>१३ जरा नचुँडिएको माटो सहितका बिरुवा प्वाकल वा डोबमा रोपी जराको भाग मात्र छोपिने गरी पुर्ने ।</p> <p>१४ मुख्य ड्याड/ब्याडमा बेलुकीपख मात्र बिरुवा सार्ने ।</p> <p>१५ हजारिको सहायताले हलुका सँग ४-५ से. मी. भिज्ने गरी पानी दिने ।</p> <p>१६ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामाभण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण सहितको तयारी जमीन, काउली समूहका तरकारीको बिरुवा ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): काउली समूहका बाली लगाउने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● काउली समूहका बालीका प्रकार र जात अनुसार सिफरिस गरे बमोजिम लाइन देखि लाइन र बोटदेखि बोटको दुरी मिलाइबीउविउ/बिरुवा रोपिएको । ● जरा नचुँडिएको माटो सहितका बिरुवा प्वाकल वा डोबमा नढल्ने गरी सिधा ठाडो पारी जराको भाग मात्र छोपिने गरी रोपिएको । ● ४-५ से.मी. माटो भिज्ने गरी हलुकासँग सिँचाइ गरिएको । 	<p>काउली समूहका बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयागिता ● लगाउने समय, ● सिफरिस मात्राको बीउ दर ● प्राङ्गारीक मलको सिफरिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ● ड्याड/ ब्याडबनाउने तरिका ● जमीन रेखाङ्कन विधि ●

औजार उपकरण र सामाग्री

काउली समुहका तरकारीका बिरुवा, कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, मल्लिचङ सामाग्री (खर, पराल, जुटको बोरा), सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरु (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरु प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ढः गानो समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ वर्षायाममा भए जमीनको सतह बाट १५-२० से. मि.उठेको र अन्य समयमा भए जमीनको सतह सँग मिल्दो १.२ मी.देखि १.५ मी चौडाई र आवश्यकता अनुसारको लम्बाईको ड्याड तयार गर्ने ।</p> <p>५ दुई ड्याडको बीचमा ३०-५० से. मि. को बाटो राखी जमीन रेखाकन गर्ने ।</p> <p>६ ड्याडमा सिफारिस मात्रा प्राङ्गारीक मल मिसाउने ।</p> <p>७ गानो समूहका तरकारीका प्रकार (प्याज, लसुन, छ्यापी) र जातको छनौट गर्ने ।</p> <p>८ गानो समूहका तरकारीका प्रकार र जात अनुसार लाइनदेखि लाइनको दुरी र बोटदेखि बोटको दुरी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>९ निर्धारित दुरीमा ५-६ से.मी. गहिरो लाइन बनाउने ।</p> <p>१० लाइनको दूरी १५ से.मि. र बोट देखि बोटको दूरी १० से.मि. हुने गरी सानो कोदालो वा कुटोले धर्सा कोर्ने ।</p> <p>बीउ रोप्ने</p> <p>११ लसुनको पोटी फुटाई (छुट्याई) घाउचोट नलगाइ केस्रा निकाल्ने ।</p> <p>१२ लसुन रोप्दा ५-६ से.मि. गहिरो गरी टुसा आउने भागमाथि पारी रोप्ने ।</p> <p>बेर्ना रोप्ने (प्याज, छ्यापी, सेलोट)</p> <p>१३ विरुवा रोप्नु १ घण्टा अगावै नर्सरीमा रहेका विरुवाको जरा भिज्ने गरी जरा नचुडिएको माटो सहितका विरुवा लाइनमा रोपी जराको भाग मात्र छोपिने गरी पुर्ने ।</p> <p>१४ मुख्य ड्याड/ब्याडमा बेलुकीपख मात्र विरुवा सार्ने ।</p> <p>१५ विरुवा रोपी सकेपछिहजारीको सहायताले</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण, गानो समूहका तरकारीका स्वस्थ विरुवा सहितको तयारी जमीन । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): गानो समूहका बाली लगाउने।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> लाइनदेखि लाइन र बोटदेखि बोटको दुरीसिफारिस गरिए अनुसार बिउ/बेर्नारोपिएको । बेर्ना सार्दा जरा र काण्डको जोर्नी सम्ममात्र माटोले पुरिएको । बेर्ना रोपिएको ड्याड/ब्याडमा विरुवाको जराभिज्ने गरी हलुका सिँचाइ गरिएको । 	<p>गानो बाली बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय प्रकार उपयोगिता लगाउने समय, सिफारिस मात्राको बीउ दर प्राङ्गारिक मलको सिफारिस मात्रा प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ड्याड/ ब्याडबनाउने तरिका रजमीन रेखाङ्कन विधि बेर्नासार्ने समय बेर्नारोप्ने विधि

जरा भिज्ने गरी हलुकासँगपानी दिने । १६ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरु सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने।		
---	--	--

औजार उपकरण र सामग्री

कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, प्राङ्गारिक मल, बिरुवा, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरु (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरु प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ९: कन्दमुल समूहका बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ सबै प्लटमा समानरूपले प्रकाशपर्ने, सिँचाइ गर्न, आवत जावत गर्न सजिलो हुने गरी जमीनको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ कन्दमुल समूहका तरकारी (तरुल, ओल, पिडालु) का लागि लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको ५० देखि ७५से. मि. दुरी निर्धारण गरी ५०-६० से. मि. गहिरो खाडल खन्ने) ।</p> <p>५ प्रति खाडलकम्तिमा ५ कि.ग्रा. राम्रोसंग पाकेको गोबर मल/कम्पोष्ट मल राखि माटोमा मिलाउने ।</p> <p>६ अघिल्लो सालको स्वस्थ जिली, फल, टुसा भएको बच्चा छानी १५ से.मी गहिरो गरी रोपेर माटोले छोपी दिने ।</p> <p>७ प्रयोगपर्छि औजार, उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामग्री औजार उपकरण, कन्दमुल समूहका तरकारीका स्वस्थ बीउ सहितको तयारी जमीना <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कन्दमुल समूहका बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लाइनदेखि लाइन र बोट देखि बोटको दुरी ५० देखि ७५से. मि. दुरी निर्धारण गरी ५०-६० से. मि. गहिरो खाडलमा बिउ/वेर्ना रोपिएको । ● टुसा आउने भाग माथिपट्टि पारेर बीउ रोपिएको । 	<p>कन्दमुल तरकारी बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● उपयागिता ● लगाउने समय, ● सिफारिस मात्राको बीउ दर ● प्राङ्गारिक मलको सिफारिस मात्रा ● प्रकार र जात अनुसार लाइन देखि लाइनको दुरी र बोट देखि बोटको दुरीको नाप ● डयाड/ ब्याडबनाउने तरिका र जमीन रेखाङ्कन विधि ● बाली लगाउने समयको ज्ञान ● बिउ रोप्ने विधि

औजार उपकरण र सामग्री

कृटे, कोदालो खन्ती, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारि, प्राङ्गारिक मल, बिउ, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य १०: पासो बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ मुख्यबालीलाई हानी गर्ने मुख्य शत्रुजिवको पहिचान गर्ने ।</p> <p>४ मुख्यबालीको आधारमा शत्रुजिवलाई मन पर्ने उही सिजनमा हुने अर्को बाली (पासो बाली) को पहिचान गर्ने ।</p> <p>५ ३-४ ड्याड मुख्यबाली लगाए पछि १ लाइन र खेती गरिएको जमीनको वरिपरि पासो बाली लगाउने ।</p> <p>६ पासो बालीको बीउ/वेर्ना रोपिसकेपछि हजारीको सहायताले जरा भिज्ने गरी हलुकासँग पानी दिने ।</p> <p>७ पासो बालीलाई पनि मुख्य बालीलाई जस्तै हेरचाह गर्ने ।</p> <p>८ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण, पासो बालीका रूपमा प्रयोग गरिने बालीको बीउ/वेर्नासहितको तयारी जमीन। <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पासो बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ३-४ ड्याड मुख्यबाली लगाए पछि १ लाइन र खेती गरिएको जमीनको वरिपरि पासो बाली लगाइएको । 	<p>पासो बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> परिभाषा पासो बालीका फाइदा । पासो बाली लगाउने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, मलखाद, विरुवा, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ११:अन्तर बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ मुख्यबालीलाई हानी गर्ने मुख्य शत्रुजिवको पहिचान गर्ने ।</p> <p>४ शत्रुजिवलाई मन नपर्ने उही सिजनमा हुने अर्को बाली (अन्तर बाली)पहिचान गर्ने ।</p> <p>५ अन्तर बालीको छनोट गर्दा मुख्यबालीको खाद्यतत्व आवश्यकतालाई सहयोग पुग्ने, प्रकाशको प्रतिस्पर्धा नगर्ने, छिटो तयार हुने खालको बाली छनोट गर्ने ।</p> <p>६ एक लाइन/ड्याड मुख्यबाली लगाए पछि अर्को लाइन/ड्याडमा अर्को बाली (अन्तर बाली) लगाउने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री औजार उपकरण, अन्तर बालीका रूपमा प्रयोग गरिने बालीहरूका बीउ/बेर्नासहितको तयारी जमीन</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): अन्तर बाली लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● एक लाइन/ड्याड मुख्यबाली लगाए पछि अर्को लाइन/ड्याडमा अर्को बाली लगाइएको । ● मुख्यबालीको खाद्यतत्व आवश्यकतालाई सहयोग पुग्ने, प्रकाशको प्रतिस्पर्धा नगर्ने, छिटो तयार हुने खालको अन्तर बालीको छनोट गरिएको । 	<p>अन्तर बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिभाषा ● अन्तर बालीका फाइदा । ● अन्तर बालीको छनोट गर्ने आधार ● अन्तर बाली लगाउने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

कुटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, प्रागारीक मल, बिउ/बिरुवा, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ३.५ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य १२: मिश्रित बाली लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ मुख्यबालीलाई हानी गर्ने मुख्य शत्रुजिवको पहिचान गर्ने ।</p> <p>४ शत्रुजिवलाई मन नपर्ने उही सिजनमा हुने अर्को बाली (एक वा एक भन्दा बढी) पहिचान गर्ने ।</p> <p>५ मिश्रित बालीको छनोट गर्दा एकआपसको खाद्यतत्व आवश्यकतालाई सहयोग पुग्ने, प्रकाशको प्रतिस्पर्धा नगर्ने, छिटो तयार हुने खालको बाली छनोट गर्ने ।</p> <p>६ मुख्यबाली र मिसाउने बालीको अनुपात २:१ कायम गर्ने ।</p> <p>७ वीउ लगाउने बेला दुबै बालीका विउ मिसाएर लगाउने ।</p> <p>८ बेर्ना लगाउने बालीका लागि एक बालीको बेर्ना लगाएपछि मिसमास गरी अर्को बालीको बेर्ना लगाउने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण, अन्तर बालीका रूपमा प्रयोग गरिने बालीहरूका विउ/बेर्नासहितको तयारी जमीन। <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मिश्रित बाली लगाउन ॥</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> मुख्यबाली र मिसाउने बालीको अनुपात २:१ कायम गरिएको । विउ लगाउने बेला दुबै बालीका विउ मिसेर लगाइएको । बेर्नालगाउने बालीका लागि एक बालीको बेर्नालगाए पछि मिसमास गरी अर्को बालीको बेर्ना लगाइएको । 	<p>मिश्रित बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय मिश्रित बाली लगाउनुका फाइदा । बालीको अनुपात मिश्रित बाली लगाउने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

कटे, मसिनो डोरी (सुतरी), मिटर टेप, हजारी, प्रागारीक मल, मिश्रित बाली लगाउन आवश्यक विउ/बिरुवा, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

सब मोड्यूल ५.३ □ बालीको हेरचाह

समय : ५ घण्टा (सै) + २२ घण्टा (व्या) = २७ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी बालीको हेरचाह गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू

यस मोड्यूलमा प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्नेछन् ।

- प्राङ्गारिक तरकारी बालीको हेरचाह गर्न ।

कार्यहरू:

- १ जीवित बारबन्देज लगाउने ।
- २ टेका दिने ।
- ३ मल्चिङ गर्ने ।
- ४ गोडमेल गर्ने ।
- ५ थप मल दिने ।
- ६ उकेरा दिने ।
- ७ थांका दिने ।
- ८ काटछांट गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : ५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): १. जिवित बारबन्देज लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ होचा र सजिलै प्रसारण गर्न सकिने जिवित बारबन्देजका लागि उपयुक्त प्रजातीका बिरुवा छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बहुउपयोगी बिरुवाहरू (टिमुर, ऐंसेलु, ल्वाकबेरी (blackberry), असुरो, सजिवन, नीम, तितेपाती, सिस्नो) संकलन गर्ने ।</p> <p>५ बिरुवाहरूको प्रसारण विधि एकिन गर्ने ।</p> <p>६ बिरुवाहरू मिश्रित रूपमा लगाउने ।</p> <p>७ बिरुवा रोप्ने दुरी र स्थान निर्धारण गर्ने</p> <p>८ निर्धारित स्थानमा प्वाकल बनाउने ।</p> <p>९ बिरुवा रोप्ने ।</p> <p>१० हलुका सिँचाई गर्ने ।</p> <p>११ औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): बारबन्देजका लागि उपयुक्त प्रजातीका बिरुवा सहितको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जिवित बारबन्देज लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● होचा र सजिलै प्रसारण गर्न सकिने जिवित बारबन्देजका लागि उपयुक्त प्रजातीका बहुउपयोगी बिरुवा छनौट गरिएको । ● बिरुवाहरू मिश्रित रूपमा लगाइएको । ● निर्धारित दुरी कायम गरी बिरुवा लगाइएको । ● बिरुवा रोपी हलुका सिँचाई गरिएको । 	<p>जिवित बारबन्देज</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● महत्व ● जिवित बारबन्देज लगाउनुको फाइदा ● लगाउने विधि

औजार उपकरण र सामग्री

कुटो, सिकेचर, खुर्पी, हजारी, जिवित बारबन्देजका प्रसारण सामग्री र सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।
- बारबन्देजका प्रसारण सामग्रीमा काँडाहरू हुनसक्ने भएकाले सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य २: बिरुवालाई टेका दिने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ २० देखि ५० से. मी लम्बाइका बाँस वा काठका मसिना किला (कप्टेरा) तयार गर्ने।</p> <p>४ ब्याडमा सारिएका बिरुवाको नजिकै जरालाई असर नगर्ने गरी १०-१२ से. मी. गहिरो गरी किलालाई गाड्ने ।</p> <p>५ मसिनो सुतरीको सहायताले बिरुवा (विशेष गरी फल समुहका बाली र लहरे समुहका बालीका बिरुवाहरूलाई ठाडो गरेर बाँध्ने ।</p> <p>६ चर्को घाम र ठण्डी (तुसारो) बाट बचाउन केराको सुप्ला त्रिभुजाकार पारेर वा कुनै ठूलाआकारका पातहरूको सोली बनाई २-३ दिन सम्म बिरुवालाई असर नपुऱ्याई छोप्ने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण सहित बिरुवा सारिएको ड्याड/ब्याड । ● <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बिरुवालाई टेका दिने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● १०-१२ से. मी गहिराइमा रोपिएका बिरुवालाई असर नगर्ने गरीटेका गाडिएको । ● बिरुवा ठाडो पारी हलुका सँग टेकामा सुत्रीले बाँधिएको । ● जाडो महिनामा तुसारो र गर्मी महिनामा घामबाट बचाउन केराको सुप्ला त्रिभुजाकार पारेर वा कुनै ठूलाआकारका पातहरूको सोली बनाई बिरुवालाई असर नपुऱ्याइ छोपिएको । 	<p style="text-align: center;">टेका</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● टेका दिनु पर्ने र नपर्ने तरकारी बालीको परिचय ● प्रकार ● साना बिरुवालाई टेका दिनुको महत्व । ● टेका लगाउने विधि ।

औजार उपकरण र सामाग्री

किला ठोक्ने काठ/बाँसको मुङ्गो, काठ/बाँसका किला, कुटे, डोरी (सुतरी) सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ३ छापो हाल्ने (मल्चिड गर्ने) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सुकेको पराल/खर/घाँस, जुटको बोरा, अखवारी कागज, जैविक पद्धतीद्वारा बीचछेदन हुने अन्यमल्चिड सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>४ कुहिएको पराल/खर/घाँस जुटको बोरा, अखवारी कागजमा ढुसि लागेका छ भने छुट्टयाएर हटाउने ।</p> <p>५ विरुवा रोपिसकेपछि हलुका सिँचाई गर्ने ।</p> <p>६ विरुवा रोपिसकेपछि सुकेको, जुटको बोरा पराल/खर/घाँस, वाजैविक पद्धतीद्वारा बीचछेदन हुनसक्ने अन्यमल्चिड सामग्रीले विरुवा नछोपिने र ड्याडको माटो नदेखिने गरि छापो हाल्ने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): विरुवा रोपिएको ब्याड/ड्याड, सुकेको पराल/खर/घाँस, जुटको बोरा, अखवारी कागज र जैविक पद्धतीद्वारा बीचछेदन हुने अन्यमल्चिड सामग्री कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): छापो हाल्ने (मल्चिड गर्ने)</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जैविक पद्धतिद्वारा कुहिने मल्चिड सामग्रीको मात्र प्रयोग गरिएको । ● छापोले ब्याडको सबैतिर समान रूपमा माटो नदेखिने गरि छोपिएको । ● विरुवा नछोपिने गरि छापो हालिएको । 	<p style="text-align: center;">छापो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● फाइदा ● छापोको सामग्रीको परिचय । ● छापो हाल्ने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

सुकेको पराल/खर/घाँस, जुटको बोरा, अखवारी कागज, जैविक पद्धतीद्वारा बीचछेदन हुनसक्ने अन्यमल्चिड सामग्री, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ४ गोडमेल गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने २ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने । ३ भार उमेको देखिएमो कुटोले हलुका खनेर वा जरै संग उखेलेर भारपात हटाउने । ४ माटो खुकुलो पार्ने । ५ विरुवाको जरा नकाटीने गरि उकेरा दिने । ६ गोडमेल पछि हलुका सिँचाई गर्ने । ७ प्रयोगपछि, औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): तरकारीका विरुवा भएको भारपात उम्रिएको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): गोडमेल गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● विरुवालाई असर नगरी भारपात हटाइ सफा गरिएको । ● विरुवाको वरिपरिको माटो खुकुलो राखिएको ● गोडमेल पछि हलुका सिँचाई गरिएको । 	<p>गोडमेल</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● फाइदाहरू ● भारपातले वालीनालीमा पार्ने असर ● भारपात हटाउने विधि । ● गोडमेल पछि सिँचाईको महत्व ।

औजार उपकरण र सामग्री

कुटो, खुपी र सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ५. थप मल दिने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ प्राङ्गारिक मल (गड्यौले मल, कम्पोस्ट मल, पिना, बोकासी, भोल मल) छनौट/संकलन गर्ने ।</p> <p>४ विरुवा बढ्ने अवस्था, फूल फूलने-फल लाग्ने समय एकिन गर्ने ।</p> <p>५ बाली अनुसारको मलको सिफारिस मात्रा एकिन गर्ने ।</p> <p>६ मल दिदाँ विरुवाको जरालाई असर नगर्ने गरी ३-४ से.मी. गहिरो औँठी आकार (रिड) बनाउने ।</p> <p>७ रिडमा सफारिस मात्रामा मल राखि माटोले छोपी हलुका सिँचाई गर्ने ।</p> <p>८ भोल मल दिदा स्प्रेयरको सहायताले विरुवाको पातमा सबैतिर पर्ने गरी स्प्रे गर्ने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <p>आवश्यक सामग्री तथा मल सहित मल हाल्ने अवस्थाका विरुवा सहितको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>थप मल दिने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • सिफारिस मात्रामा मल हालिएको । • सोभै विरुवाको डाँठ र जरामा नपर्ने गरी औँठी आकारमा मल हाली मललाई माटोले पुरिएको । • भोल मल भए स्प्रेयरको सहायताले विरुवाको पातमा सबैतिर पर्ने गरी स्प्रे गरिएको । • थप मल दिई जरामात्र भिज्ने गरी हलुका सिँचाई गरिएको । 	<p>थप मल</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • उपयुक्त मलका किसिम • थप मल दिने विधि र समय • मल, त्यसको मात्रा तथा विरुवाको आवश्यकता

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :

कुटो, खुर्पी, हजारी, प्लाष्टिकका बाटा, बाल्टी, स्प्रेअर, प्राङ्गारिक मल (गड्यौले मल, कम्पोस्ट मल, पिना, बोकासी, भोल मल), स्प्रेयर र सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा तथा सावधानी:

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।
- मल हाल्दा विरुवाको जरालाई नहल्लाउने ।

कार्य विश्लेषण(Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा
कुल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) ६ : उकेरा लगाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ उकेरा लगाउनुपर्ने बाली/विरुवा छनौट गर्ने ।</p> <p>४ विरुवा वरिपरिको भ्रारपात हटाउने ।</p> <p>५ माटो खुकुलो पार्ने ।</p> <p>६ विरुवाको जरा नकाटिने गरि वरिपरिको माटो खुकुलो पार्ने ।</p> <p>७ विरुवाको फेदमा उमेर अनुसार ५-१० से. मी उकेरा दिने ।</p> <p>८ हलुका सिँचाई गर्ने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री औजार उपकरण सहित उकेरा लगाउने अवस्थाका तरकारीका विरुवा भएको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): :उकेरा लगाउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • सफासँग भ्रार गोडिएको । • विरुवा नढलेको । • विरुवाको जरा नछोइने गरि वरिपरिको माटो ५ देखि १० से मी उठाइएको । • उकेरा दिए पछि हलुका सिँचाई गरिएको । 	<p>उकेरा</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व तथा फाइदा • भ्रार गोडमेल तथा उकेरा लगाउने विधि • उकेरा लगाउने समय/अवस्था

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :

कुटो, कोदालो, खुर्पी, हजारी, र सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा तथा सावधानी:

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक : २.५ घण्टा

कुल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) ७ : थाक्रा दिने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ थाँक्रा लगाउनुपर्ने बाली/विरुवा छनौट गर्ने ।</p> <p>४ विरुवाको उचाई तथा प्रकार अनुसार थाक्राको उचाई तथा प्रकार निर्धारण गरि थाक्रा तयार गर्ने ।</p> <p>५ काठ/बाँसका थाक्रा भए विरुवा छेउमा जरालाइ असर नगर्ने गरी १५-२० से.मी. गहिराईमा गाड्ने ।</p> <p>६ विरुवालाई डोरी वा काठ/बाँसको थाँक्रामा चढाउने ।</p> <p>७ निर्माण भएका थाक्रा विरुवा छेउमा लगेर डोरीले अंग्रेजी ∞ आकारको गाँठो पारी बाँधेर अड्याउने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री औजार उपकरण सहित थाक्रा हाल्ने अवस्थाका विरुवा सहितको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): थाँक्रा दिने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • थाँक्रा विरुवाको छेउमा जरालाइ असर नगर्ने गरी १५-२० से.मी. गहिरो गरी ठाडो पारी गाडिएको । • विरुवा प्रकार अनुसारको थाँक्राको प्रयोग गरिएको । • विरुवालाई थाँक्रामा चढाइएको । 	<p>थाँक्रा</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • प्रकार • विरुवाको थाँक्रा दिने अवस्था तथा उमेर • थाँक्रा लगाउने विधि

औजार उपकरण र सामग्री

खन्ती, किला ठोक्ने काठ/बाँसको मुङ्गो, थाँक्रा, कुटे, डोरी (सुतरी) सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट)

सुरक्षा तथा सावधानी:

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ८. काँटछाँट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ काँटछाँटको गर्नुपर्ने विरुवा र औजार छनौट गर्ने ।</p> <p>४ विरुवामा बाली अनुसार एक वा दुई मुख्य हांगा राखी अन्य नचाहिने हाँगा, फल, रोगकीरा लागेका, सुकेका, खप्टिएका भागहरू काटेर हटाउने ।</p> <p>५ विरुवाको फेदको एकफुटभन्दा मुनिको हांगा र पात हटाउने ।</p> <p>६ मुलबोटलाई असर नपर्ने, नलाछिने गरी काँटछाँट गर्ने ।</p> <p>७ काँटछाँट गर्दा चोट लागेको ठाँउका बोर्डेक्स पेस्ट लगाउने ।</p> <p>८ काँटछाँटबाट निस्केका विरुवाका भागहरू बारी भन्दा टाढा खाल्डो बनाइ पुर्ने ।</p> <p>९ उपयोग भएका औजार तथा सामग्रीहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण सहित काँटछाँट गर्नुपर्ने विरुवा भएको कार्यस्थल । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): काँटछाँट गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> नचाहिने हाँगा, फल, रोगकीरा लागेका, सुकेका, खप्टिएका भागहरू काटेर हटाइएको । मुलबोटलाई असर नपर्ने, नलाछिने गरी विरुवाको फेदको एकफुटभन्दा मुनिको हांगा र पात हटाई काँटछाँट गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> काँटछाँट परिचय महत्व काँटछाँटका विधि काँटछाँटको महत्व तथा फाइदा विरुवाको काँटछाँट गर्ने समय र अवस्था ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :

हेज-सेयर, सिकेचर, ब्लेड, भोला, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट)

सुरक्षा तथा सावधानी:

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

सव मोड्यूल ५.४ सिंचाई

समय : ४ घण्टा (सै) + १३ घण्टा (व्या) = १७ घण्टा

वर्णनः

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक पेशामा सिंचाई व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू

यस मोड्यूलमा प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्नेछन् ।

- प्राङ्गारिक तरकारी बालीको हेरचाह गर्न ।

कार्यहरूः

- १ सिंचाइका लागि पानी संकलन गर्ने ।
- २ हजारीबाट सिंचाई गर्ने ।
- ३ कूलो /पैनी सिंचाई गर्ने ।
- ४ पाइप सिंचाई गर्ने ।
- ५ फोहोरा सिंचाई गर्ने ।
- ६ थोपा सिंचाई गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : ५ घण्टा
कूल समय : ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): १. सिंचाइका लागि पानी संकलन गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ पहिलो: घरायसी हातमुख, भाँडा, लुगा धोएको पानी प्लाष्टिक पोखरीमा संकलन गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • दिईएको ठाउँमा दुई मिटर लामो डेढ मिटर चौडा र एक मिटर गहिरो खाडल खन्ने । • यसको चारैतिरको सतह खाँदेर सम्म र एकनासको चिल्लो बनाउने । • दिईएको प्लाष्टिक खाडलको चारैतिर भित्तामा मिलाएर बिछ्याउने । • पोखरीमा घरायसी प्रयोगपछि निस्कने पानी संकलन गर्ने । <p>४ दोश्रो: समुदायलाई पायक पर्ने ठाउँमा प्लाष्टिक पोखरीमा सार्वजनिक धारा, पँधेराको पानी संकलन गर्ने ।</p> <p>५ हिउंद वा मनसुनी बर्षाको अन्त्यतिर बर्षातको पानी संकलन गर्ने ।</p> <p>६ प्रयोगपछि उपकरण तथा सामग्रीहरूलाई राम्रोसंग सफा गरी उचित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिईएको अवस्था (Given): औजार उपकरण प्लाष्टिक शीट र कार्यस्थल</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सिंचाइका लागि पानी संकलन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • कालो वा निलो रंगको प्लाष्टिक छनोट गरिएको । • दुई मिटर लामो डेढ मिटर चौडा र एक मिटर गहिरो खाडल खनिएको । • खाडलको चारैतिर भित्तामा माटो खादेर चिल्लो बनाईएको । • खाडलको चारैतिर भित्तामा प्लाष्टिक टाँसेर माथि डिलमा माटोले च्यापेर अड्याईएको । 	<p>सिंचाई</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • पानीका स्रोतहरूको परिचय • उपलब्ध पानीको उपयोग गर्ने प्रविधि । • संकलन गर्ने विधिहरू • प्लाष्टिक पोखरी निर्माण गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू: कोदाली, साबेल, पिक, फलामको कराहि, चस्मा, मास्क, पन्जा गम्बुट ।
सुरक्षा तथा सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरूप्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : १.५ घण्टा
कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): २. हजारीबाट सिंचाई गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ हजारी सिंचाई सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ नचुहिने, नोजलका प्वालहरू एकै नाशको भएको प्लाष्टिकको सफा हजारी छनोट गर्ने ।</p> <p>४ हजारीमा घाँटी सम्म पानी भर्ने ।</p> <p>५ नर्सरी ब्याड, प्लाष्टिक थैला र सिड ट्रेमा उमारिएका बिरुवा र भर्खरै मुख्य खेतमा सारिएका बिरुवालाई माटोको चिस्यानको अवस्था अनुसार एकनाससंग ४ देखि ५ से मी भिज्ने गरी हजारीबाट सिंचाई गर्ने ।</p> <p>६ सिड ट्रेमा उमारिएका बिरुवामा सावधानीपूर्वक छापो पल्टाएर सिंचाई गरी पुन छोप्ने ।</p> <p>७ सिंचाई पछि हजारी सफा गरी यथास्थानमा राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार तथा सामग्री -नचुहिने नोजल सहितको हजारी, पानीको स्रोत, बिरुवा उमारिएको ब्याड, भर्खरै बिरुवा सारेको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): हजारीबाट सिंचाई गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● चुहावटरहित हजारी छनोट गरिएको ● ब्याडको सबै भाग भिज्ने गरी सिंचाई गरिएको ● भर्खरै सारेको बिरुवाको वरिपरि भिज्ने गरी हलुकासंग सिंचाई गरिएको । ● हावाको वेग तथा दिशालाई समेत ध्यान पुऱ्याई सिंचाई गरिएको । 	<p>हजारी सिंचाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● बिरुवाको उमेर अवस्था अनुसार सिंचाई गर्ने तरिका, मात्रा र समयान्तर । ● हजारीका पुर्जा, तिनको महत्व र काम ।

औजार उपकरण र सामग्री

मिश्रण भरेको प्लाष्टिक थैला, कोको पिट र मिश्रण भरेकोसिड ट्रे रब्याडमा रोपिएको बीउ र खेतमा सारिएका बिरुवाहरू सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): ३ कुलो/पैनीबाट सिंचाई गर्ने । .

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कुलो/पैनी सिंचाई सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ पानीको श्रोतबाट कुलोद्वारा खेतवारीमा पानी हुल्ने ।</p> <p>४ पहिले एक गरा वा पाटो भिजे पछि अर्कोमा पानी खोल्ने ।</p> <p>५ यो तरिका रायो चमसुर, प्याज, लसुन, पालुङ्गो मा गर्ने ।</p> <p>६ ड्याङ्गमा लगाइएका बालीहरू आलु, काउली, बन्दा गोलभेडा, खुर्सानीमा दुई ड्याङ्गको वीचमा सिंचाई गर्ने ।</p> <p>७ पहाडमा पहिले माथिल्लो गरामा पानी लगाई सकेपछि तल्लोमा पानी छोडने ।</p> <p>८ सिंचाई गरिसकेपछि बढी पानी खोलेर तर्काउने ।</p> <p>९ प्रयोग भएका सम्पूर्ण उपकरण तथा सामग्रीहरूलाई राम्रो संग सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार तथा सामग्री -कुटो, कोदालो, कोदाली, प्रशस्त पानीको स्रोत र खेत सम्मको कुलो र निकास व्यवस्था भएको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कुलो/पैनीबाट सिंचाई गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कुलोमा बग्ने पानी प्रतिबन्धित विषाक्त पदार्थ वा साबुन नमिसिएको । ● गराको सबैतिर भिजे गरी सिंचाई गरिएको । ● सिंचाई पछि बढी भएको पानी निकास गरिएको । 	<p>कुलो/पैनी सिंचाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● बिरुवाको उमेर अवस्था अनुसार सिंचाई गर्ने तरिका, मात्रा र समयान्तर ● निकासको महत्व र तरिका

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू:

कुटो, कोदालो, कोदाली, प्रशस्त पानीको स्रोत र खेत सम्मको कुलो र निकास व्यवस्था हजारी, पन्जा गम्बुट तथा पानी ।

सुरक्षा तथा सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरूप्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
प्रयोगात्मक : १.५ घण्टा
कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ४ पाइपबाट सिंचाइ गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ जग्गाको नाप लिने ।</p> <p>३ जमीनको चिस्यानको मात्रा कम भएको एकिकन गर्ने ।</p> <p>४ पानीको मुहानमा अथवा पानी भएको ड्रममा पाइप लगाउने ।</p> <p>५ सोही पाइपको अर्को भाग विरुवा भएको ठाउँमा लगाउने ।</p> <p>६ विभिन्न तरिकाहरुरिड, बेसिन, सतह सिंचाई, कुलेसो (Ring, basin, Flooding, Furrows) को प्रयोग गरी विरुवासम्म पानी सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>७ सबैठाउँ भिजेपछि पानीको मात्रा पुगेको यकिन गर्ने ।</p> <p>८ उपयोग पछि औजार सामग्री सफा गरि उचित स्थानमा भण्डारण गर्ने</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): औजार तथा सामग्री -कुटो, कोदालो, कोदाली, प्रशस्त पानीको श्रोत र खेत सम्म पुग्ने पाइप र विरुवा भएको जमीन र निकास व्यवस्था भएको कार्यस्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पाइपबाट सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पानीको श्रोतबाट वोटविरुवाहरु सम्म सुरक्षित रूपमा पाइप लगाएको । ● वोटविरुवाहरुमा भिज्ने गरी सिंचिएको । ● पानीको कारणले विरुवा नढलेको । ● जमीनको चिस्यानको मात्रा कम भएको एकिकन गरी पानी दिइएको । 	<p>पाइप सिंचाइ प्रविधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● जडान सामग्री र विधि ● पाइप सिंचाइ उपयुक्त हुने जमीनको छनोट ● माटोको चिस्यान र प्रकार ● जमीनको अवस्था र सिंचाइ तरिका

औजार, उपकरण र सामग्री

कुटो, कोदालो, कोदाली, प्रशस्त पानीको श्रोत पानीको धारा वा ट्याङ्की, पाइप, कुटो, गम्बुट, पन्जा, मास्क ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरु प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरु प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक : १.५ घण्टा

कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ५ स्प्रिङ्कलर/ फोहोरा सिंचाइ गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार तथा सामग्री संकलन गर्ने।</p> <p>२ स्प्रिङ्कलर/फोहोरा सिंचाइको ट्याङ्कीराख्न उच्च स्थान छनोट गर्ने ।</p> <p>३ हावाको वेग र दिशालाई मध्यनजर गर्दै सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>४ पाइप जडान गर्दा स्प्रिङ्कलर/फोहोरा जडान भएको पाइपको पानी फ्याक्ने भाग (Emitter) लाई सिंचाइ गर्ने ठाउँमा राख्ने ।</p> <p>५ स्प्रिङ्कलरलाई विरुवाको सवैतिर पानी बराबर पुग्ने गरी राख्ने ।</p> <p>६ दिउंसोको घामको समय छलेर बेलुकिपख मात्र सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>७ पाइपको पानी फ्याक्ने भाग (Emitter) भएको भागलाई जमीनको सिंचाइ आवश्यकता हेरी स्थानान्तरण गर्ने ।</p> <p>८ जडानमा प्रयोग गरिएका औजार तथा सामग्री सरसफाई गरीभण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): पानीको मुल स्रोत नजिक भएको तथा आवश्यक सम्पूर्ण सामग्री सहितको सिंचाइ गर्नुपर्ने जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): स्प्रिङ्कलर/ फोहोरा सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सवै विरुवा सम्म पुग्ने गरि उचित स्थानमा स्प्रिङ्कलर जडान गरिएको । ● चर्कोघाम लागेको समयमा सिंचाइ नगरिएको । ● हावाको वेग र दिशालाई मध्यनजर गर्दै पाइप स्थानान्तरण गरी सिंचाइ गरिएको । ● पानीको धारो वा ट्याङ्की प्रेसर पुग्ने गरी उच्च स्थानमा जडान गरिएको । 	<p>फोहोरा सिंचाइ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● जडान विधि र प्रयोग । ● स्प्रिङ्कलर सिंचाइ प्रविधि, समय र स्थान । ● फोहोरा सिंचाइका जडान सामग्री र विधि ।

औजार, उपकरण र सामग्री

स्प्रिङ्कलर, पाइप, धारा वा ट्याङ्की कुटो गम्बुट, पन्जा, मास्क ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

प्रयोगात्मक : १.५ घण्टा

कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ६ थोपा सिंचाई (Drip Irrigation).

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामग्री र औजार, उपकरण तथा सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ पानी र प्राङ्गारिक खाद्यतत्व राख्ने ट्याङ्कीलाई उच्च स्थानमा राख्ने ।</p> <p>३ लगाइएको विरुवाको संख्या र दूरी अनुसार पाइपमा प्वालहरू बनाउने ।</p> <p>४ प्वाल बनाइएका पाइपहरू जमीनमा विछ्याई त्यसको एक छेउ, कम्प्रेसर हुँदै ट्याङ्कीसम्म पुऱ्याइ जडान गर्ने ।</p> <p>५ मौशम तथा माटामा चिस्यानको मात्रा ५० प्रतिशतभन्दा कम भएमा पानी र खाद्यतत्व सहितको ट्याङ्कीको मेन भल्भ खोली पानी वितरण गर्ने ।</p> <p>६ ट्याङ्कीमा पानी तथा प्राङ्गारिक खाद्यतत्वको पर्याप्त मात्रा भए नभएको हेर्ने ।</p> <p>७ विरुवाको जरासम्म पानी पुगे नपुगेको हेर्ने ।</p> <p>८ सामग्रीहरू सुरक्षित साथ भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): पानीको मुल स्रोत नजिक भएको तथा आवश्यक सम्पूर्ण सामग्री सहितको सिंचाई गर्नुपर्ने जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): थोपा सिंचाई (Drip Irrigation) गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> पानी र प्राङ्गारिक खाद्यतत्व राख्ने ट्याङ्की उच्च स्थानमा राखिएको । विरुवाको दूरी अनुसार पाइपमा प्वाल बनाइएको । पाइपको प्वालबाट प्रणाली अनुरूप पानी, वितरण भएको पानी तथा खाद्यतत्वलाई ट्याङ्कीमा सिफारिस मात्रामा मिलाइ राखिएको । पाइपको प्वालहरू एकै नाशको भएको । 	<p>थोपा सिंचाई प्रविधि</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय स्थान छनोट विधि विरुवाहरूको दूरी मापन थोपा सिंचाईका औजार र जडान विधि सिंचाई तथा खाद्यतत्व परिचय र प्रयोग

औजार, उपकरण र सामग्री :

पानी ट्याङ्की, खाद्य ट्याङ्की, कम्प्रेसर सप्लाई पाइप, V-shape कनेक्टर, प्वाल बनाउने किला तथा पानी तान्ने मोटर, पानी टेप, रिन्ची, टुल बक्स ।

सुरक्षा र सावधानी :

- व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

सव मोड्यूल ५.५ बाली संरक्षण /रोगकिरा व्यवस्थापन

समय : ६ घण्टा (सै) + ३१ घण्टा (व्या) = ३७ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक पेशामा बाली संरक्षण /रोगकिरा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलमा प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्नेछन् ।

- बाली संरक्षण /रोगकिरा व्यवस्थापन गर्न ।

कार्यहरू:

- १ जैवीक बिषादी बनाउने/प्रयोग गर्ने ।
- २ घरेलु बिषादी बनाउने ।
- ३ वानस्पतिक बिषादी बनाउने ।
- ४ बोर्डो मिश्रण पेष्ट बनाउने ।
- ५ फेरोमन ट्रयाप राख्ने ।
- ६ नेटीगं व्यागिङ्ग गर्ने ।
- ७ मित्र जीवको पहिचान र संरक्षण गर्ने ।
- ८ हातले टिपेर किरा हटाउने ।
- ९ पहेंलो पासो थाप्ने ।
- १० निलो पासो थाप्ने ।
- ११ बत्तीको पासो थाप्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : २.५ घण्टा

कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): १. जैविक विषादी बनाउने/प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी वालीमा लाग्ने रोग तथा किराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने ।</p> <p>३ सिफारिस गरिएको जैविक विषादिको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त आधिकारिक स्थानबाट जैविक विषादि खरिद गर्ने ।</p> <p>५ विषादिको प्याकेट वा बोत्तलमा दिइएको जानकारी अनुसार तोकिएको किरा वा रोग व्यवस्थापन गर्न विषादिको घोल वा धूलो तयार गर्ने ।</p> <p>६ तयारी जैविक विषादिलाई कीरा वा रोग लागेको भागमा प्रयोग गर्ने ।</p> <p>७ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण। तरकारी खेती भैरहेको स्थल । तरकारीको रोगी वोट विरुवा । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी वालीमा जैविक विषादिको प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> तरकारी वालीमा लाग्ने रोगको क्षतिको अवस्था पहिचान भएको । तरकारी वालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको आधारमा जैविक विषादिको छनौट भएको । सिफारीस मात्रा र परिमाणमा विषादिको घोल वा प्रकार तयार भएको । जैविक विषादिको प्रयोग गर्दा सुरक्षा सामग्रीहरूप्रयोग गरिएको । 	<p>जैविक विषादि</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व । रोग तथाकीरा किराहरूको क्षतिको विशेषता/प्रकृति । जैविक विषादिको परिचय । जैविक विषादिहरूको प्रयोग गर्ने विधि, समय र तिनको असर । जैविक विषादिहरूको सुरक्षित प्रयोग विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

लेवल वा ट्याग सहितको जैविक विषादिको प्याकेट, रोगी वोटविरुवा, पानी, स्प्रेयर, लिटर र मिलिलिटर नाप्ने भाडाहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुत्ता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- विषादिको असरबाट बच्नको लागि विषादि छर्ने र क्रियाकलापका सहभागीले सुरक्षा सामग्रीको प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): २.घरेलु विषादी बनाउने / प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी वालीमा लाग्ने रोग तथा कीराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने ।</p> <p>३ घरेलु विषादि तयार गर्ने सामग्रीहरू (खरानी, गहुँत, दुध, मोही, पिना, बेसार, खुर्सानी अँगार, आलो गोबर, माटो) को संकलन गर्ने ।</p> <p>४ लाई वा अन्य चुसाहा किरा लागेको भए विरुवामा खरानी छर्ने ।</p> <p>५ लाई, सुलसुले, थ्रिप्स जस्ता कीरा लागेको भए ५ देखि ७ दिनसम्म विक्रो बन्द गरिएको भाँडोमा संकलन गरिएको १ भाग गहुँतमा ४ देखि ५ भाग पानी मिसाई छर्ने ।</p> <p>६ भाइरस जन्य रोग लागेको भएगाईको दुधमा १० भाग पानी मिसाईप्रयोग गर्ने ।</p> <p>७ फलबाली (भण्टा, गोलभेंडा, खुर्सानी) मा लाग्ने जुका (निमाटोड) लागेको भएतोरीको पिनालाई धूलो पारी प्रतिबोट १० ग्राम राखी माटोले छोप्ने ।</p> <p>८ तयारी घरेलु विषादिलाईकीरा वा रोग लागेको भागमा छर्ने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण। तरकारी खेती भैरहेको स्थल । तरकारीको रोगी बोट विरुवा । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी वालीमा घरेलु विषादिको प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> तरकारी वालीमा लाग्ने रोग वा कीराको क्षतिको अवस्था पहिचान भएको । तरकारी वालीमा लाग्ने रोग वा किराको आधारमा घरेलु विषादि तयार गर्ने सामग्रीहरू छनौट भएको । सिफारिस मात्रा र परिमाणमा वस्तु वा विषादिको घोल वा प्रकार तयार भएको । 	<p>घरेलु विषादि</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय उपयोगिता रोग तथा किराहरूको क्षतिको विशेषता/प्रकृति । घरेलु विषादिहरूको प्रयोग गर्ने विधि, समय र तिनको असर । घरेलु विषादिहरूको प्रयोग विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

लेवल वा ट्याग सहितको खरानी, गहुँत, दुध, मोही, पिना, बेसार, खुर्सानी अँगार, आलो गोबर, माटो आदी, रोगी बोटविरुवा, पानी, स्प्रेयर, लिटर र मिलिलिटर नाप्ने भाडाहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुत्ता आदी) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- विषादिको असरबाट बच्नको लागि विषादि छर्ने र क्रियाकलापका सहभागीले सुरक्षा सामग्रीको प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ३. वानस्पतिक विषादी वनाउने / प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>२ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३ तरकारी बालीमा लाग्ने रोग तथा कीराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन/आंकलन गर्ने ।</p> <p>४ जडीबुटीयुक्त वनस्पतीहरू (निम, बकाइनो, असुरो तितेपाती, केतुके, मेवा, टिमु, खुर्सानी, बोभो, मरिच, लसुन, प्याज, बेसार, अविजालो) संकलन गर्ने ।</p> <p>५ उपलब्ध जडीबुटीहरूमध्ये तितो, टरो, पिरो अमिलो गन्ध आउने, पर्प्याउने, चोप आउने कम्तीमा १० प्रकारका वनस्पतिहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>६ वनस्पतीहरूलाई मसिनो टुका पारी प्रति वनस्पती २ किलोको दरले २० किलो वनस्पतीहरू जम्मा पार्ने ।</p> <p>७ २० किलो वनस्पतीमा २० लिटर गहुंत र २० लिटर पानी मिसाई ६० लिटरको ड्रममा राखी ३ सातासम्म राख्ने ।</p> <p>८ तयारी जडीबुटीयुक्त वनस्पतीहरूको भोललाई जाली वा कपडाले छानी हुर्केको बाली भए ८ भाग, कलिलो बाली भए १० भाग पानी मिसाई कीरा वा रोग लागेको भागमा छर्कने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): जडीबुटीयुक्त वनस्पतीहरू (निम, बकाइनो, असुरो तितेपाती, केतुके, मेवा, टिमु, खुर्सानी, बोभो, मरिच, लसुन, प्याज, बेसार, अविजालो र आवश्यक सामग्री औजार उपकरणसहितको तरकारी खेती भैरहेको स्थल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बालीमा जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतिहरूको प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीमा लाग्ने रोग वा किराकोक्षतिको अवस्था पहिचान भएको । ● तरकारी बालीमा लाग्ने रोग वा किराको आधारमा जडीबुटी युक्त वनस्पतीहरूको छनौट भएको । ● सिफारीस मात्रा र परिमाणमा जडीबुटीयुक्त वनस्पतीहरूको घोल वा प्रकार तयार भएको । ● जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतीहरूको सुरक्षित प्रयोग भएको । 	<p>जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतिहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● रोग तथा किराहरूको क्षतिको विशेषता/प्रकृति । ● जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतिहरूको प्रयोग गर्ने विधि, समय र तिनको असर । ● जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतिहरूको प्रयोग विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

वानस्पतिक विषादिको वा जडीबुटीहरूको वा जडीबुटी युक्त वनस्पतीहरू जस्तै निम, बकाइनो, असुरो पाती, केतुके, मेवा, टिमु, खुर्सानी, बोभो, मरिच, लसुन, प्याज, बेसार, अविजालो आदीको वोटविरुवा, किरा लागेको वा रोगी बाली, पानी, स्प्रेयर, लिटर र मिलिलिटर नाप्ने भाडाहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, टोपी, जुता आदी) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- विषादिको असरबाट बच्नको लागि विषादि छर्ने र क्रियाकलापका सहभागीले सुरक्षा सामग्रीको प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा
कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ४. वोर्डो मिश्रण र पेष्ट बनाउने र प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामग्री औजार, सामग्री र उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>२ १०० ग्राम चुनाको धुलो ५ लिटर पानीमा घोल्ने ।</p> <p>३ निलोतुथोको मसिनो १०० ग्राम धुलो ५ लिटर पानीमा घोल्ने ।</p> <p>४ यसरी बनाईएको चुनाको घोल र निलोतुथोको घोल तेस्रो प्लाष्टिकको भाडोमा एकैसाथ मिसिने गरी खन्याउने । (यसरी खन्याउँदा १० लिटर बन्न जान्छ ।)</p> <p>५ यसरी बनेको मिश्रणमा फलामको किला ५ मिनेट डुबाउने ।</p> <p>६ उक्त फलामको किलाको रंग परिवर्तन भएन भने मिश्रण तयार भएको यकिन गर्ने ।</p> <p>७ फलामको किलामा तामाको खिया लाग्यो भने थप चुना मिसाई परिक्षण गर्दै जाने ।</p> <p>८ तयारी घोललाई प्लाष्टिकको स्प्रेयर प्रयोग गरी २४ घण्टा भित्र रोग लागेको बालीमा छर्ने ।</p> <p>९ प्रयोगपछि औजार उपकरणहरू सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री औजार उपकरण। तरकारी खेती भैरहेको स्थल । तरकारीको रोगी वोट विरुवा ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): वोर्डो मिश्रण र पेष्ट बनाउने र प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● १: १: १०० (१% को घोल) वोर्डो मिश्रण घोल तयार भएको । ● घोललाई प्लाष्टिकको स्प्रेयर प्रयोग गरी बनाएको २४ घण्टाभित्र छरिएको । 	<p>वोर्डो मिश्रण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व । ● वोर्डो मिश्रणबाट नियन्त्रण हुने रोगहरू। ● वोर्डो मिश्रण बनाउने विधि ● वोर्डो मिश्रण प्रयोग गर्ने विधि समय र तिनको प्रभाव । ● वोर्डो मिश्रणको सुरक्षित प्रयोग

औजार उपकरण र सामग्री

हुसी जन्य रोग लागेको वोटविरुवा, पानी, कपर सल्फेट, काँचो चुन वा हाईड्रेटेड चुना, फलामको किला, प्लाष्टिक, वाल्टीहरू, स्प्रेयर, डिजिटल तराजू लिटर र मिलिलिटर नाप्ने भाडाहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- वोर्डो मिश्रणको असरबाट बच्नको लागि विषादि छर्ने र क्रियाकलापमा सहभागी हुने सवैले सुरक्षा सामग्रीहरू प्रयोग गर्ने ।
- वोर्डो मिश्रणको तयारी र छर्ने काममा फलाम वा अन्य धातुका भाँडाको प्रयोग नगर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ५. फेरोमनट्रयाप राख्ने वा प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामग्री औजार, सामग्री र उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी बालीमा कीराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने ।</p> <p>३ सरसफाई गर्ने ।</p> <p>४ शत्रुजिव नियन्त्रण गर्नको लागि फेरोमन पासोको /लिउर छनौट गरी खेतवारीमा राख्ने ।</p> <p>५ पासोमा संकलन भएका वयस्क कीरालाई माटोमा गाडेर नष्ट गर्ने ।</p> <p>६ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बालीमा लाग्ने कीराहरूको फेरोमन पासोको /लिउर वाट नियन्त्रण गर्ने ।</p> <p>स्तर</p> <ul style="list-style-type: none"> • तरकारी बालीमा लाग्ने कीराहरूको क्षतिको अवस्था आंकलन भएको । • कीरा नियन्त्रण गर्न पासो प्रयोग भएको । • संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, वोट बिरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गरिएको । 	<p>फेरोमन पासोको/लिउर विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कीरा नियन्त्रणका भौतिक विधिहरू । • तरकारी बालीमा लाग्ने किराहरू • कीरा तथा तिनको अवशेष र अन्य वस्तुहरूको व्यवस्थापन विधि । • तरकारी बालीमा लाग्ने विभिन्न कीरा व्यवस्थापनका लागि प्रयोग हुने मोहनीपासोहरू(Lures) • <i>American Bollworm (Helicoverpa armigera)- Helilure</i> • <i>Tobacco Caterpillar (Spodoptera litura)- Spodolure</i> • <i>Brinjal Fruit & Shoot Borer (Leucinodes orbonalis)- Leucinlure</i> • <i>Diamond Back Moth (Plutella xylostella)- Plutellalure</i> • <i>Melon Fruit Fly (Bactrocera cucurbitae) Bactroceralure</i> • <i>Oriental Fruit Fly (Bactrocera dorsalis)- Bactroceralure</i> • <i>Tomato Leaf Miner/Tomato Pin Worm (Tuta absoluta)- Tatalure</i> • <i>Sweet Potato Weevil (Cylas formicarius)- Cylaslure</i> • <i>Black headed caterpilaLr (Opisina arenosella)- Opisinalure</i> • <i>Legume pod borer (Maruca vitrata)- Marucalure</i>

औजार उपकरण र सामग्री:

तरकारी बालीमा लाग्ने किराहरू र तिनको लागि प्रयोग हुने फेरोमन पासोको/लिउर पासो, हाते लेन्स, तरकारी बालीको वोट, वाल्टी, पानी, कोदालो, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : २.५ घण्टा

कूल समय : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ६.नेटीगं /व्यागिङ्ग गर्ने वा प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामाग्री औजार, सामाग्री र उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी बालीमा कीराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने ।</p> <p>३ तरकारी बारीमा भएका भरेका वा सडेका फलहरू सरसफाई गर्ने ।</p> <p>४ शत्रुजिवको आकारअनुसार नेट छनौट गर्ने ।</p> <p>५ नेटभित्र कीरा नछिर्ने गरी खेतबारीमा राख्ने ।</p> <p>६ लौका, फर्सी र कांक्रोमा शत्रुजिव नियन्त्रण गर्नको लागि मसिनो प्वाल भएको जालीको थैलो बनाई फललाई भित्र पार्ने गरी राख्ने ।</p> <p>७ संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, वोट विरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गर्ने ।</p> <p>८ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बालीमा कीराहरू लाग्न नदिनको लागी नेटीगं/व्यागिङ्गको उपायवाट गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कीरा व्यवस्थापन गर्न नेटीगं/व्यागिङ्गको उपायवाट भएको । ● संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, वोट विरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>नेटीगं/व्यागिङ्ग विधि</u> ● परिचय ● उपयोगिता । ● नेटीगं/व्यागिङ्गको प्रयोग विधि

औजार उपकरण र सामाग्री:

तरकारी बालीमा लाग्ने किराहरू र तिनको लागि प्रयोग हुने नेटीगं/व्यागिङ्ग को लागी जाली वा थैला, हाते लेन्स, तरकारी बालीको वोट, कैँची, कोदालो, सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।
- किराको टोकाइवाट बच्न चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता लगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ७. मित्रजीवको पहिचान र संरक्षण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामग्री औजार, सामग्री र उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी बालीमा कीराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने ।</p> <p>३ तरकारी बारीमा भएका भरेका वा सडेका पात तथा फलहरू सरसफाई गर्ने ।</p> <p>४ शत्रुजिव नियन्त्रण गर्नको लागि विभिन्न मध्ये मित्रजिवलाई असर नपर्ने वा हानी नहुने पासोको छनौट गरी खेतबारीमा राख्ने ।</p> <p>५ संकलन गरिएका शत्रुजिवका फुल, लार्भा, प्युपा र वयस्ककिरा थिचेर/पिटेर/पानीमा डुबाएर/अन्य घरेलु उपायबाट व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>६ बोट विरुवाको रोग तथा कीरा लागेका भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गर्ने ।</p> <p>७ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मित्रजीवको पहिचान र संरक्षण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीमा लाग्ने रोग कीराहरूको क्षतिको अवस्था आंकलन गरिएको । ● कीरा नियन्त्रण गर्न तोकिएको पासो प्रयोग भएको । ● संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, बोट विरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू तातोपानीमा डुवाई वा गाडेर नष्ट गरिएको । 	<p>मित्रजीव</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मित्रजीवको परिभाषा ● मित्रजीवको संरक्षण विधि ● कीरा नियन्त्रणमा प्रयोग हुने पासोको परिचय ।

औजार उपकरण र सामग्री:

कीरा समात्ने जाली, हाते लेन्स, तरकारी बालीको बोट, कीरा समात्ने पासोहरू, वाल्टी, पानी, कोदालो, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- बत्तिको पासो प्रयोग गर्दा मित्रजीवको संरक्षण नहुने भएमा तिनको प्रयोग नगर्ने वा सुरक्षा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य : ८ बाली बिरुवामा लाग्ने रोगकीराहरूको भौतिक विधिवाट नियन्त्रण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक सामग्री औजार, सामग्री र उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी बालीमा लाग्ने रोग तथा कीराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने ।</p> <p>३ तरकारी बालीमा रोग तथा कीरा लागेका भागहरू हटाउने ।</p> <p>४ बारीको सरसफाई गर्ने ।</p> <p>५ शत्रुजिव नियन्त्रण गर्नको लागि पासोको छनौट गरी खेतवारीमा राख्ने ।</p> <p>६ संकलन गरिएका फुल, लार्भा, प्युपा र वयस्क कीरा थिचेर/पिटेर/पानीमा डुबाएर/मिट्टितेल छर्केर मार्ने ।</p> <p>७ बोट बिरुवाको रोग तथाकीरा लागेका भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गर्ने ।</p> <p>८ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली बिरुवामा लाग्ने रोगकीराहरूको भौतिक विधिवाट नियन्त्रण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीमा लाग्ने रोग किराहरूको क्षतिको अवस्था आंकलन भएको । ● कीराका फुल, लार्भा, प्युपा र वयस्क कीरा थिचेर/पिटेर/पानीमा डुबाएर/मिट्टितेल छर्केर नष्ट गरिएको । ● संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, बोट बिरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गरिएको । 	<p>भौतिक विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● भौतिक विधिहरू । ● बालीमा लाग्ने कीराहरू र तिनको लागि प्रयोग हुने पासोको परिचय । ● कीरा तथा तिनको अवशेषहरूको व्यवस्थापन विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री:

कीरा समात्ने जाली, हाते लेन्स, तरकारी बालीको बोट,कीरा समात्ने पासोहरू, वाल्टी, पानी, कोदालो, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- बत्तिको पासो प्रयोग गर्दा बिद्युत सम्बन्धी सुरक्षा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ९. पहेंलो पासो थाप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक सामाग्री औजार, सामाग्री र उपकरण संकलन गर्ने । २ तरकारी बालीमा कीराहरूको क्षति र किराहरूको संख्या अवलोकन गर्ने । ३ शत्रुजिव नियन्त्रण गर्नका लागि पहेंलोपासोको छनौट गरी खेतवारीमा राख्ने । ४ कीराले एक तह ढाकेपछि पहेंलोपासोमा टाँसिएका कीराहरू पासोबाट हटाउने । ५ पहेंलोपासोलाई सफा कपडाले सफा गरी राख्ने वा अर्को नयाँ पासो फेर्ने । ६ जमीनमा गाडेर शत्रुजिवहरूको नष्ट गर्ने । ७ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली बिरुवामा लाग्ने कीराहरूको पहेंलोपासोको प्रयोगवाट व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीमा लाग्ने कीराहरूको क्षतिको अवस्था आंकलन भएको । ● कीरा नियन्त्रण गर्न पहेंलोपासो प्रयोग भएको । ● संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, बोट बिरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू गाडेर नष्ट गरिएको । 	<p>पहेंलोपासो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● उपयोगिता । ● कीराहरू व्यवस्थापन गर्न पहेंलो पासोको प्रयोग विधि ।

औजार उपकरण र सामाग्री:

पहेंलोपासो, हाते लेन्स, तरकारी बालीको बोट, चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता ।

सुरक्षा र सावधानी:

औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : २.५ घण्टा

कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): १०. निलो पासो थाप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक सामग्री औजार, सामग्री र उपकरण संकलन गर्ने । २ तरकारी बालीमा कीराहरूको क्षति र कीराहरूको संख्या अवलोकन गर्ने । ३ शत्रुजिव नियन्त्रण गर्नका लागि विभिन्न उपायमध्ये निलो पासोको छनौट गरी खेतवारीमा राख्ने । ४ निलो पासोमा टाँसिएका शत्रुजीवहरू पासोबाट हटाउने । ५ सफा कपडाले पासो सफा गरी राख्ने वा अर्को नयाँ पासो फेर्ने । ६ जमीनमा गाडेर शत्रुजीवहरूको नष्ट गर्ने । ७ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली बिरुवामा लाग्ने कीराहरूको निलो पासोको प्रयोगबाट व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीमा लाग्ने किराहरूको क्षतिको अवस्था आंकलन भएको । ● किरा नियन्त्रण गर्न निलो पासो प्रयोग भएको । ● संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष, बोट बिरुवाको रोगी भागहरू र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू नष्ट गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● निलो पासोको परिचय एवं उपयोगिता । ● लिफ माईनर र थ्रिप्स कीरा व्यवस्थापनका लागि निलो पासो प्रयोग विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री:

निलो पासो, हाते लेन्स, तरकारी बालीको बोट, चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता ।

सुरक्षा र सावधानी:

- औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task): ११. बत्तीको पासो थाप्ने वा प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक सामग्री औजार, सामग्री र उपकरण संकलन गर्ने । २ तरकारी बालीमा किराहरूको क्षति र संख्या अवलोकन गर्ने । ३ बल्ब वा लाल्टिन प्रयोग गरी बत्तीको पासो बनाउने । ४ बत्तीको पासो खेतवारीमा राख्ने । ५ बत्तीको सीधा तल कीरा पस्न सक्ने तर निस्कन नसक्ने सोली आकारको थैलो वा सर्फपानीको बाटा राखी कीरा जम्मा गर्ने । ६ पासोमा संकलन भएका वयस्ककीरालाई माटोमा गाडेर नष्ट गर्ने । ७ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार-उपकरण सहितको तरकारी बाली लगाइएको जमीन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बत्तीको पासो थाप्ने वा प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीमा लाग्ने कीराहरूको क्षतिको अवस्था आंकलन भएको । ● कीरा नियन्त्रण गर्न बत्तीको पासो प्रयोग भएको । ● संकलन गरिएको कीरा तथा तिनको अवशेष र अन्य अनावश्यक वस्तुहरू माटोमा गाडेर नष्ट गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● बत्तीको पासो ● परिचय ● उपयोगिता ● कीराहरू व्यवस्थापनमा बत्ती पासोको प्रयोग विधि । ● कीरा तथा तिनको अवशेष व्यवस्थापन विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री:

तरकारी बालीमा लाग्ने कीराहरू र तिनको लागि प्रयोग हुने बत्तीको पासो, हाते लेन्स, तरकारी बालीको वोट, वाल्टी, पानी, कोदालो, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, जुता) ।

सुरक्षा र सावधानी:

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।
- बत्तिको पासो प्रयोग गर्दा बिद्युत सुरक्षा सावधानी अपनाउने ।

सब मोड्यूल: ५.६ बाली टिपाई

समय : ५ घण्टा (सै) + २२ घण्टा (व्या) = २७ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक पेशामा बाली टिपाइसँगसम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलमा प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्नेछन् ।

- विभिन्न प्रकारका प्राङ्गारिक तरकारी बाली टिप्ने ।

कार्यहरू:

- १ सागपात समूहका बाली टिप्ने ।
- २ कोशेबाली समूहका बाली टिप्ने ।
- ३ लहरे समूहका बाली टिप्ने ।
- ४ जरेबाली समूहका बाली टिप्ने ।
- ५ टुसा समूहका बाली टिप्ने ।
- ६ फल समूहका बाली टिप्ने ।
- ७ काउली समूहका बाली टिप्ने ।
- ८ गानो समूहका बाली टिप्ने ।
- ९ कन्दमूल बाली टिप्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य १: साग समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>३ जरा सहित उखेलिने साग बाली (चम्सुर, पालुङ्गो, मेथी, धनिया) र पात टिपिने बाली (रायो, स्वीसचार्ड) यकिन गर्ने ।</p> <p>४ साग टिप्ने समय यकिन गर्ने ।</p> <p>५ जरा सहित उखेलिने साग बालीलाइ मूल जरा सकेसम्म नछिनाइ उखेलने ।</p> <p>६ पात टिपिने बालीलाइ बोटको फेदतिर समाएर बोट नउखेलिने गरी बढेका कलिला परिपक्व पातमात्र टिप्ने ।</p> <p>७ बोटको फेदतिरबाट माथितिर क्रमश पात टिप्दै जाने ।</p> <p>८ सबै बोटका पात एकनाशले टिप्ने ।</p> <p>९ अपरिपक्व बोटहरूलाइ उकेरा दिने ।</p> <p>१० तरकारी बारीको सरसफई गर्ने ।</p> <p>११ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): सागबालीहरू: रायो, पालुङ्गो, मेथी, तोरी चसुर, स्विस्चार्ड, जिरीको साग सहितकोतरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): साग समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● एक पटक मात्र बाली लिने साग बालीहरू जरा सहित उखेलिएको । ● पटक पटक बाली लिइने साग बालीहरू मूल बोट नलाछिने गरी पातहरू बेलुकाको समयमा टिपिएको । ● पातहरू एकनाशले टिपिएको । 	<p>सागबाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● प्रकार र जात ● साग परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● सागबालीका प्रकार र जात अनुसार साग टिप्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हाँसिया/कैची, बाली राख्ने टोकरी, नाडलो, डोको, सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- पात टिप्दा बोट उखेलिन सक्ने हुँदा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य २: कोशेबाली समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने । ३ बोटमा भएका पुष्ट र परिपक्व कोशा छनौट गर्ने । ४ कोशा टिप्दा बोटमा क्षति नपुग्ने, बोट नलाछिने गरी टिप्ने । ५ सबै बोटका नरम, कलिला तर राम्रोसँग भरिएका परिपक्व कोशाहरू एकैनाशले टिप्ने । ६ बिहान शीत ओभाएपछि वा बेलुका तापक्रम घटेपछि मात्र कोशा टिप्ने । ७ दुई-तीन दिन बिराएर कोशा टिपिराख्ने । ८ तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने । ९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): घिउ सिमी, भाँगे सिमी, बोडी, केराउ, बकुला, भटमास सहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कोशेबाली समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पुष्ट र परिपक्व कोशा मात्र टिपिएको । ● मुल बोट नलाछिने गरी कोशा मात्र टिपिएको । ● सबै बोटका कोशा एकैनाशले टिपिएको । 	<p>कोशे बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार र जात ● कोशा लागे देखि तरकारी खान परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● कोशा टिप्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हसिया/कैची, डोको, टोकरी, नाडलो, डोको ।

सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- कोशा टिप्दा बोट चुडिन सक्ने भएको सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ३: लहरे समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>३ फलभिन्न भएका बीउ कलिलो छदै बजारको माग अनुसारका फल छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बाली टिप्दा बोट वा लहरालाई क्षति नपुग्ने गरी बालीको दुइ तिहाइ भेट्नो फलतर्फ रहने गरी धारिलो हतियारले काटेर टिप्ने ।</p> <p>५ फललाई भूईमा नखसाली, चोट नपुऱ्याइ टिप्ने ।</p> <p>६ दुई-तीन दिन बिराएर फल टिपिराख्ने ।</p> <p>७ सबै बोटका फल एकैनाशले टिप्ने ।</p> <p>८ बिहान शीत ओभाएपछि वा बेलुका तापक्रम घटेपछि मात्र फल टिप्ने ।</p> <p>९ टिपिएका फल क्रेट/टोकरी/नाडलो /डोकोमा हलुकासंग राख्ने ।</p> <p>१० तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने ।</p> <p>११ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): काँक्रो, फर्सी, स्क्वास, लौका, घिरौंला, भिँगनी, स्कुस, कुभिण्डो, चिचिन्डो, परबल सहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): लहरे समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिपक्व र खानयोग्य फल मात्र टिपिएको । ● बोट वा लहरालाई क्षति नपुग्ने गरी बालीको दुइ तिहाइ भेट्नो फलतर्फ रहने गरी धारिलो हतियारले काटी फल टिपिएको । ● सबै बोटका फल एकैनाशले टिपिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● लहरे समूहका तरकारी ● परिचय ● बालीका प्रकार र जात ● फल लागेदेखि परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● लहरे समूहका तरकारी बालीका प्रकार र जात अनुसार फल टिप्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

आँकुशे, तोस्रो, हँसिया, डोको, टोकरी, भन्याड सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरू प्रयोग गर्दा सावधानी अपनाउने ।
- बाली टिप्न थांका वा भन्याडचढ्दा होशियारी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ४: जरेबाली समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने । ३ डुकु आउनु अघि पुष्ट, स्वस्थ र परिपक्व बाली छनोट गर्ने । ४ बोट समाती जरामा क्षति नपुऱ्याई जराको वरिपरि खन्ने । ५ बोट वरपरको माटो खुकुलो पारी जरा नभाँचिने र घाउ नलाग्ने गरी पुरै जरा उखेल्ने । ६ बिहान शीतओभाए पछि वा बेलुका तापक्रम घटेपछि मात्र बाली उखेल्ने । ७ टिपिएका बाली क्रेट/टोकरी/नाडलो /डोकोमा हलुकासंग राख्ने । ८ तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने । ९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): गाजर, मूला, सलगम, चुकन्दर सहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जरेबाली समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बालीको कुनै पनि भाग नचुडाई सबै निकालिएको । ● जरा/बालीको बाहिरी सतह नफुट्दै उखेलिएको । ● डुकु आउनु अघि पुष्ट, स्वस्थ र परिपक्व बाली उखेलिएको । 	<p>जरेबाली समूहका तरकारी</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार र जात ● परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● प्रकार र जात अनुसार उखेल्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

कुटो, खन्ती, कोदालो, डोको, टोकरी, सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ५: टुसा समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने । ३ परिपक्व, टुप्पो नफक्रेका ८-१२ से.मी. लामा टुसा छनौट गर्ने । ४ मूल बोटलाई क्षति नपुऱ्याई टुसा छुट्टयाउने । ५ टुसाको फेदमा समाती चुङ्गन वा टुकिन नदिई टिप्ने । ६ परिपक्व नभएका बांकी टुसालाई उकेरा दिने । ७ तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने । ८ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): टुसा कुरिलो सहितका कुरिलो खेती गरिएको बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): टुसा समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● टुप्पो नफक्रेका ८-१२ से.मी. लामा परिपक्व टुसा टिपिएको । ● टुसा नचुडेको वा नटुकेको । 	<p>टुसा समूहका तरकारी बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● टुसा परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● टुसा टिप्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हँसिया, चक्कु, कोदालो/कुटो, डोको, टोकरी ।

सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ६: फल समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने । ३ बजार सम्मको दूरी र बजार पुऱ्याउन लाग्ने समय निर्धारण गरी टिप्ने फल छान्ने । ४ जात अनुसारको फलको साइज पुगेपछि र आकर्षक रंग छुँदै टिप्ने । ५ सबै बोटका स्वस्थ विकसित र परिपक्व फल छनोट गर्ने । ६ फल टिप्दा भेटनु सहित फल र बोटलाई कुनै क्षति नपुग्ने गरी टिप्ने । ७ प्रत्येक २-३ दिन विराएर फल टिप्ने । ८ तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने । ९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): भाण्टा, गोलभेडा, भिउँ खोर्सानी, पिरो खोर्सानी, भिण्डीसहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): फल समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिपक्व फल मात्र टिपिएको । ● जात अनुसारको फलको साइज भएका फल टिपिएको । ● फललाई कुनै क्षति नपुऱ्याइ टिपिएको । 	<p>फल समूहका तरकारी बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार र जात ● फल लागेदेखि परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● टिप्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

कैंची, डोको, टोकरी ।

सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजार चलाउँदा विशेष होशियारी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ७: काउली समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने । ३ सवै बोटका स्वस्थ विकसित र परिपक्व बाली छनोट गर्ने । ४ पूरा बढेका र कसिला कोपिको ठीक तल्लो भागमा कोपिलाई चोट नपुग्ने गरी लाग्ने चक्कुले काटेर बाली लिने । ५ कलिला पात सहितको खान योग्य भाग छुट्टयाउने । ६ विहान शीत ओभाए पछि वासाँभूपख ठण्डा भएपछि बाली टिप्ने । ७ खान अयोग्य छिप्पिएका पात हटाउने । ८ तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने । ९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): काउली, बन्दा, ब्रोकाउली, ग्याँठकोपी, चाइनिज बदा, अन्तरबन्दा (ब्रसेल्सस्प्राउट), सहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): काउली समूहका बाली टिप्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सवै विकसित, कसिला र परिपक्व बाली एकैनाशले टिपिएको । ● कोपिलाई चोट नपुग्ने गरी टिपिएको । ● कलिला पात सहितको खान योग्य भाग छुट्टयाइएको । 	<p>काउली समूहका तरकारी बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● प्रकार र जात ● फल परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● टिप्ने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हसिया, चक्कु, डोको, थुन्से, टोकरी ।

सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ढः गानो समूहका बाली टिप्ने ।

कार्य चरणहरु (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने । ३ सवै बोटका स्वस्थ विकसित र परिपक्व बाली छनोट गर्ने । ४ हरियो तरकारीका लागि बाली पात हरियो र कमलो हुँदा नै उखेल्ने । ५ जरा सहित हरिया पात नर्भाँचिने, नचुडिने गरी उखेल्ने । ६ खान अयोग्य पहेंला पात हटाउने । ७ गानोका लागि गानो बनेका पात पहेंलिएका बोटको छनोट गर्ने । ८ प्राकृतिक रूपमा पाकेर पात सुकेको अवस्थामा आएपछि गानो उखेल्ने । ९ घाँटिमा एउटा हातले समाइ कुटोको सहायताले जरा सहितका गाना उखेल्ने । १० बिहान शीत ओभाए पछि वा साँभपख ठण्डा भएपछि बाली लिने । ११ तरकारी बारीको सरसफई गर्ने । १२ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।	<p>दिइएको अवस्था (Given): प्याज, लसुन, छयापी, सेलोट सहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): गानो समूहका बाली टिप्ने।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● हरियो तरकारीका लागि बालीका पातहरियो र कमलो भएका बोट उखेलिएको । ● जरा सहित हरिया पात नर्भाँचिने, नचुडिने गरी उखेलिएको । ● गानोका लागि गानो बनेका प्राकृतिक रूपमा पाकेर पात सुकेको अवस्थाका बोट गानो सहित उखेलिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>गानो समूहका तरकारी बाली</u> ● परिचय, ● प्रकार र जात ● परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● बाली लिने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हसिया, कुटो, कदालो, डोका, थुन्से, टोकरी ।

सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरु (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरु प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरु प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ९: कन्दमुल समूहका बाली लिने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री: औजार, उपकरण संकलन गर्ने ।</p> <p>३ सवै बोटका स्वस्थ विकसित र परिपक्व बाली छनोट गर्ने ।</p> <p>४ हरियो तरकारीका लागि कलिला (पिँडालु मात्र) पात नर्भोचिने, नचुडिने गरी जरा सहितका बोट उखेल्ने ।</p> <p>५ खान अयोग्य पहेंला पात हटाउने ।</p> <p>६ जरा तथा गानाका लागि प्राकृतिक रूपमा पात पहेंलिएका बोटको छनोट गर्ने ।</p> <p>७ खन्ती, कुटो कोदालोको सहायताले जरा-गानो वरिपरीको माटो हटाउने ।</p> <p>८ जरा तथा गानोलाइ चोट नपुन्याइ निकाल्ने ।</p> <p>९ जरा तथा गानोमा लागेको माटो हटाउने ।</p> <p>१० तरकारी बारीको सरसफाई गर्ने ।</p> <p>११ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): तरुल, ओल, पिडालु सहितको तरकारी बारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कन्दमुल समूहका बाली लिने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● हरियो तरकारीका लागि (पिँडालु मात्र) बालीका पातहरियो र कमलो भएका बोट उखेलिएको । ● जरा सहित हरिया पात नर्भोचिने, नचुडिने गरी उखेलिएको । ● जरा/गानो बनेका प्राकृतिक रूपमा पाकेर पात सुकेको अवस्थाका बोट गानो सहित उखेलिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● कन्दमुल समूहका तरकारी बाली ● परिचय, ● प्रकार र जात ● परिपक्व हुन लाग्ने समय । ● बाली लिने विधि ।

आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री:

हसिया, कैची, डोका, थुन्से,टोकरी ।

सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ।
- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

मोड्यूल ६: उत्पादनोपरान्तका क्रियाकलाप

सब मोड्यूल ६.१ स्तरीकरण तथा भण्डारण

समय : ३ घण्टा (सै) + १३ घण्टा (व्या) = १६ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक पेशामा उत्पादनपछिका स्तरीकरण गर्ने कार्यसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलमा प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्नेछन् ।

- प्राङ्गारिक तरकारी बाली स्तरीकरण गर्न ।

कार्यहरू:

- १ बाली चिस्याउने ।
- २ बाली सफा गर्ने ।
- ३ स्तरीकरण गर्ने ।
- ४ तरकारी प्याकिङ् गर्ने
- ५ भण्डारण गर्ने ।
- ६ तरकारी ढुवानी गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा
कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य १: बाली चिस्याउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ प्रतिबन्धित रसायनिक पदार्थ प्रयोग नगरिएका/संसर्गमा नआएका सामाग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ टिपिएका तरकारी बालीलाई चोट नपुऱ्याई पूर्णरूपले सफा गरिएका टोकरी/बास्केट/डोकोमा जम्मा गर्ने ।</p> <p>४ सङ्कलन गृहभित्र छहारी पर्ने भुँइमा त्रिपाल/मान्द्रो/गुन्त्री ओछ्याएर राख्ने ।</p> <p>५ ओछ्याइएको त्रिपाल/मान्द्रो/गुन्त्रीमाथि टिपिएका तरकारीहरूलाई २ देखि ३ घण्टासम्म फिँजाएर राख्ने ।</p> <p>६ तरकारीहरू राखिएको ठाँउमा मन्द हावा ओहोर दोहोर हुने प्रबन्ध गर्ने ।</p> <p>७ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री, औजार-उपकरण । टिपिएका तरकारीहरू ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली चिस्याउने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> प्रतिबन्धित रसायन प्रयोग नगरिएका सङ्कलन सामाग्री प्रयोग गरिएको । छहारी पर्ने भुँइमा त्रिपाल/मान्द्रो/गुन्त्री ओछ्याई तरकारी बाली फिँजाएर राखिएको। मन्द हावा ओहोर दोहोर हुने प्रबन्ध गरिएको । 	<p>बाली चिस्याउने</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व फाइदा चिस्याउने विधि ।

औजार उपकरण र सामाग्री

टोकरी/बास्केट/डोको, त्रिपाल, मान्द्रो, गुन्त्री, प्राथमिक उपचार बक्स, सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट)।

सुरक्षा र सावधानी

टोकरी/बास्केट बोक्ने, उचाल्ने ब्यक्तिलाई चोटपटक नलागोस भनी विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य २: तरकारी बाली सफा गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने । ३ जरेबालीहरू, जरासहित विक्री गरिने सागबाली, गानु समुहका तरकारी बालीहरूलाई सफा पानीले फोहर, माटो जानेगरी धुने । ४ फलबालीहरू नरम सफा भिजेको कपडाले पुछ्ने । ५ नचाहिने जरा, भेट्ना, बुढा-पुराना, पहेँला पातहरू हटाउने । ६ रोगकीरा लागेका फल, पात छुट्याउने । ७ जरा, भेट्ना, बुढा-पुराना, पहेँला, पातहरूलाई कम्पोष्ट खाडलमा राख्ने । ८ रोगकीरा लागेका फल, पात नष्ट गर्ने । ९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत अवस्थामा भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामग्री, औजार, उपकरण, टिपिएका तरकारीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बाली सफा गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारीहरूमा माटो तथा अन्य फोहर नभएको । ● फल तरकारीबालीहरू चम्किला र आकर्षक देखिएको । ● नचाहिने जरा, भेट्ना, बुढा तथा पहेँला पातहरू हटाइएको । 	<p>तरकारी बालीहरू सरसफाई</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● आवश्यकता ● बाली सफा गर्ने तरिका ● बाली सफा गर्ने सामग्री

औजार उपकरण र सामग्री

बाटा,बाल्टी, सफा पानी चक्कु, टोकरी/क्रेट, सुरक्षा सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट)।

सुरक्षा र सावधानी

- औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ३: टिपिएका तरकारीहरूको स्तरीकरण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ आवश्यकता अनुसार टोकरी/क्रेट तयारी राख्ने ।</p> <p>४ रोग कीरा लागेका र नलागेका तरकारीलाई छुट्याउने ।</p> <p>५ तरकारीहरूलाई आकारका आधारमा स्तरीकरण गर्ने ।</p> <p>६ रडका आधारमा स्तरीकरण गर्ने ।</p> <p>७ जातका आधारमा स्तरीकरण गर्ने ।</p> <p>८ पाकेको नपाकेको आधारमा स्तरीकरण गर्ने ।</p> <p>९ स्तरीकरण गरिएका तरकारीलाई छुट्टाछुट्टै टोकरी/क्रेटमा राख्ने ।</p> <p>१० प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण सहित विभिन्न आकार तथा रडका तरकारीहरू ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): टिपिएका तरकारीहरूको स्तरीकरण गर्ने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारी बालीहरूलाई फलको आकार, पातको आकार, जराको आकार, कोशाको आकार, जातको प्रकार अनुसार स्तरीकरण गरिएको । ● रड अनुसार (पाकेका नपाकेका) तरकारीहरू स्तरीकरण गरिएको। ● रोग कीरा लागेका नलागेका तरकारीहरू छुट्ट्याई स्तरीकरण गरिएको । ● स्तरीकरण गरिएका तरकारीलाई छुट्टाछुट्टै टोकरी/क्रेटमा राखिएको । 	<p>स्तरीकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● स्तरीकरण गर्ने विधि । ● स्तरीकरण गर्ने आधारहरू ● तरकारीहरूको स्तरीकरण गर्दा हुने फाइदाहरू । ● स्तरीकरण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार उपकरण र सामाग्री

बाटा, बाल्टी, टोकरी/क्रेट/कार्टुन, सुरक्षा सम्बन्धी सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ४: तरकारी प्याकिड गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामाग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ स्तरीकरण गरिएका तरकारीको प्रकार र अवस्था यकिन गर्ने ।</p> <p>४ ढुवानीको साधन, बजारसम्मको दुरी, ढुवानी गर्न लाग्ने समय यकिन गर्ने ।</p> <p>५ तरकारीको प्रकार अनुसार प्याकिड सामाग्री (बोरा, प्लाष्टिकको भोला, बाँसको टोकरी/क्रेट, कागजको कार्टुन) छनौट गर्ने ।</p> <p>६ प्याकिड सामाग्रीमा हावाको सञ्चारको लागि प्वालहरू राख्ने ।</p> <p>७ प्याकिड सामाग्रीको क्षमता अनुसार तरकारी तौलेर प्याक गर्ने ।</p> <p>८ प्याकिड सामाग्रीभित्रदुई तहका बीचमा सफा कागजका मसिना टुक्राहरू, फोम, परालका टुक्राहरूको तह बनाएर राख्ने ।</p> <p>९ डोरी/सुत्री/टेपको सहायताले प्याकिड सामाग्रीको मुख बन्द गर्ने ।</p> <p>१० प्याकिड गरिएको प्राङ्गारीक उपज उपभोक्ता सम्म पुगुन्जेल सुरक्षित रहने गरी प्याकेटमा प्रस्ट देखिने गरी उत्पादन सम्बन्धी विवरण उल्लेख गरी लेबलिङ गर्ने ।</p> <p>११ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामाग्री औजार उपकरण, सहित स्तरीकरण गरिएका तरकारीहरू । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी प्याकिड गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तरकारीको प्रकार, जात र अवस्था अनुसार सफा प्याकिड सामाग्री छनौट गरिएको । ● प्याकिड सामाग्रीको बीचमा वरीपरी हावाको सञ्चारको लागि प्वाल राखिएको । ● तरकारी एक आपसमा थिचिएर नबिग्रने गरी प्याकिड गरिएको । ● प्याकिड सामाग्रीको मुख बन्द गरिएको । ● प्याकिड गरिएको प्राङ्गारीक उपजका प्याकेटमा प्रस्ट देखिने गरी उत्पादन सम्बन्धी विवरण उल्लेख गरी लेबलिङ गरिएको । 	<p>प्याकिड</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय, ● महत्व ● तरकारीका जात तथा प्रकार अनुसारका प्याकिड सामाग्रीहरू । ● प्याकिड गर्ने विधि ।

औजार उपकरण र सामाग्री

टोकरी/क्रेट, तराजु, डोरी/सुत्री, चक्कु, फम/पुराना कागज तथा पत्रिका, सुरक्षा सामाग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- प्याकिड गर्दा तरकारी बिग्रन नदिन सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ५: तरकारी भण्डारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने । ३ भण्डारण गर्नु पर्ने तरकारीको प्रकार, भण्डारण गर्नु पर्ने समय यकिन गर्ने । ४ भण्डारण गृहमा प्राङ्गारिक र अप्राङ्गारिक उपज छुट्टा छुट्टै राख्ने । ५ ताजा तरकारीहरू चाँडै विग्रने हुनाले सुख्खा तथा चिसो ठाँउमा भण्डारण गर्ने । ६ गानो समुहका बालीहरू - लसुन, प्याज, छयापी)साना मुठा बनाइ हावाको ओहर दोहर हुने गरी ओतमा छाँया पर्ने ठाँउमा भण्डारण राख्ने । ७ भण्डारण गृहमा हावाको प्रवाहहुने व्यवस्था गर्ने । ८ तरकारीका प्याकेटहरू एकआपसमा नथिचिने गरी तह मिलाएर राख्ने । ९ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने । 	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आवश्यक सामग्री औजार उपकरण, प्याकिङ गरिएका तरकारी सहित भण्डार गृह । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी भण्डारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● भण्डारण गृहमा प्राङ्गारिक र अप्राङ्गारिक उपज छुट्टा छुट्टै राखिएको । ● हावाको ओहर दोहर हुने सुख्खा, चिसोठाँउमा छाँया पर्ने गरी भण्डारण गरिएको । ● तरकारीका प्याकेटहरू एक आपसमा नथिचिने गरी तह मिलाएर राखिएको । 	<p>भण्डारण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● भण्डारण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● भण्डारण गर्ने विधि ।

औजार उपकरण र सामग्री

क्रेट/ टोकरी, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- तरकारीका प्याकेटहरूलाई विग्रन नदिने गरी तह-तह मिलाई ढुवानीको साधनमा राख्दा सावधानी अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक: ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा
कूल समय : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य ६: तरकारी ढुवानी गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक सामग्री औजार, उपकरण सङ्कलन गर्ने ।</p> <p>३ ढुवानी गर्ने साधन, बजार सम्मको दुरी, ढुवानी गर्न लाग्ने समय यकिन गर्ने ।</p> <p>४ प्राङ्गारिक र अप्राङ्गारिक उत्पादन नमिसिने गरी ढुवानी साधनको प्रयोग गर्ने ।</p> <p>५ तरकारीका प्याकेटहरूलाई एकले अर्कोलाई थिचेर नबिग्रने गरी तह-तह मिलाइ ढुवानीको साधनमा राख्ने ।</p> <p>६ ढुवानीको साधनलाई माथिबाट त्रिपालले छोप्ने ।</p> <p>७ प्रयोग भएका औजार उपकरण सफा गरी पूर्ववत् अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक सामग्री औजार उपकरण, प्याकिङ गरिएका तरकारी सहित ढुवानी साधन । <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <ul style="list-style-type: none"> तरकारी ढुवानी गर्ने । <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> प्राङ्गारिक र अप्राङ्गारिक उत्पादन नमिसिने गरी ढुवानीको प्रवन्ध गरिएको । तरकारीका प्याकेटहरूलाई एक अर्कोमा थिचेर नबिग्रने गरी तह-तह मिलाइ ढुवानीको साधनमा राखिएको । ढुवानीको साधन माथिबाट त्रिपालले छोपिएको। 	<p>प्राङ्गारिक तरकारी ढुवानी</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय ढुवानी गर्ने साधन । प्राङ्गारिक तरकारी ढुवानी गर्ने विधि प्राङ्गारिक तरकारी ढुवानी गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार उपकरण र सामग्री

डोरी, त्रिपाल, ढुवानीका साधन, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू (चस्मा, पन्जा, मास्क, टोपी, गमबुट) ।

सुरक्षा र सावधानी

- तरकारीका प्याकेटहरूलाई तह-तह मिलाई ढुवानीको साधनमा राख्दा सावधानी अपनाउने ।

सबमोड्यूल ६.२ अभिलेख राख्ने ।

समय : ३ घण्टा (सै) + ६ घण्टा (व्या) = ९ घण्टा

वर्णन:

यस मोड्यूलमा प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादक पेशामा कार्यको अभिलेख राख्न आवश्यक पर्ने ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू:

यस मोड्यूलमा प्रशिक्षार्थीहरू निम्न कार्य गर्न सक्नेछन् ।

- उत्पादन कार्यको अभिलेख राख्न ।

कार्यहरू:

- १ उत्पादन अभिलेख राख्ने ।
- २ दैनिक क्रियाकलापको अभिलेख राख्ने ।
- ३ उत्पादन सामग्रीको अभिलेख राख्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): १ उत्पादन अभिलेख राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ कार्य सम्बन्धी आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार सामाग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ प्रत्येक पटक टिपेको तरकारीको तौल लिई डायरीमा टिपोट गर्ने ।</p> <p>४ उपयोगी र अनुपयोगी बालीको तौल लिई डायरीमा टिपोट गर्ने ।</p> <p>५ डायरीमा विक्री भएको मूल्यको रेकर्ड राख्ने ।</p> <p>६ क्षेत्रफल अनुसार उत्पादनको छुट्टाछुट्टै टिपोट राख्ने ।</p> <p>७ विक्री भएको तरकारीको प्राप्त मूल्य र रकमको टिपोट राख्ने ।</p> <p>८ विक्री बाहेक घरायसी प्रयोजनको लागि प्रयोग भएको तरकारीको रेकर्ड राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● टिपिएको बाली ● आवश्यक सामाग्री र उपकरण <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उत्पादन अभिलेख राख्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अभिलेख सरल भाषामा राखिएको । ● उत्पादनमा प्रयोग भएका सम्पूर्ण वस्तुहरूको अभिलेख राखिएको ● प्रत्येक बालीको उत्पादनलाई छुट्टाछुट्टै अभिलेख राखिएको । ● प्रत्येक बालीको आय लाई छुट्टाछुट्टै रेकर्ड गरिएको । 	<p>उत्पादन अभिलेख</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● उपयोगिता ● महत्व ● अभिलेखका विवरणहरू

औजार उपकरण र सामाग्री:

डिजिटल ब्यालेन्स (तराजु), कापी/डायरी, कलम, क्याल्कुलेटर, मार्कर, चार्टपेपर, स्केल

सुरक्षा तथा सावधानी:

- प्रत्येक बालीको उत्पादनलाई अभिलेख राख्दा मिसाएर नराख्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) : २ दैनिक क्रियाकलापको अभिलेख राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार सामाग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>२ जमीन खनजोत गरेको मिति र लागेको समय र जनशक्ति विवरण (संख्या) टिपोट राख्ने ।</p> <p>३ प्लाष्टिक घर निर्माण गरेको मिति र लागेको सामाग्री , जनशक्ती एवं खर्च समेत टिपोट राख्ने ।</p> <p>४ कम्पोस्ट मल, बोकासी मल, गड्यौले मल, जैविक मल बनाउँदा तथा प्रयोग गरेको मिति, लागेको जनशक्ति, बाली अनुसारको प्रयोग गरेको मात्राको छुट्टाछुट्टै टिपोट राख्ने ।</p> <p>५ गोठमल प्रयोग गरेको समय र जनशक्तिको टिपोट राख्ने ।</p> <p>६ नर्सरी ब्याड राखेको मिति र प्रयोग गरिएको बीउको मात्रा र जात टिपोट गर्ने ।</p> <p>७ नर्सरीको विरुवाहरूमा देखिएका रोग किराहरूको संख्या र तिनले पुऱ्याएको क्षतिको विवरण टिप्ने ।</p> <p>८ विभिन्न समूहका विरुवाहरू लगाएको दूरी , संख्या सहित मिति टिपोट गर्ने ।</p> <p>९ बालीको हेरचाह गर्दा टेका दिएको, छापो दिएको, गोडमेल गरेको, थप मल दिएको, उकेरा दिएको, थाक्रा दिएको र कांटछाट गरेको मिति, लागेको जनशक्ती र आवश्यक परेको सामान सहित टिपोट गर्ने ।</p> <p>१० विभिन्न समयमा सिंचाई दिएको मिति टिपोट गरी राख्ने ।</p> <p>११ कीराहरूलाई मार्न अथवा अनुगमन गर्न राखिएका विभिन्न पासोहरूको नाम, मिति समेत खुलाएर राख्ने ।</p> <p>१२ तरकारी बालीमा देखिएका रोग कीराहरूको संख्या र तिनले बनाएको क्षतिको विवरण टिप्ने ।</p> <p>१२ रोग कीरा नियन्त्रणको लागि प्रयोग गरिएका जैविक तथा वानस्पतिक विषादीको प्रयोग मात्रा र मिति टिपोट गर्ने ।</p> <p>१३ पासोमा देखिएका कीराहरूको संख्या र पासो परिवर्तन गरेको मिति टिपोट गर्ने ।</p> <p>१४ तरकारी टिप्न योग्य भएपछि विभिन्न मितिमा टिपेको तरकारीको तौल र टिप्न लागेको जनशक्तीको टिपोट राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): तरकारी उत्पादनका लागि योग्य स्थान, सामाग्री र उपकरण सहितको खेतबारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): दैनिक क्रियाकलापको अभिलेख राख्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अभिलेख राख्दासरल भाषामा राखिएको । ● उत्पादनमा प्रयोग भएका वस्तुहरूको श्रोत खुलाइएको । ● विभिन्न समूहका तरकारी उत्पादनको लागि आवश्यक क्रियाकलापहरू छुट्टाछुट्टै क्रमिक रूपमा टिपोट गरिएको । 	<p>दैनिक क्रियाकलापको अभिलेख</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्राङ्गारिक तरकारी उत्पादन ● दैनिक क्रियाकलापका अभिलेखको महत्व ● उपयोगिता ● दैनिक क्रियाकलापमा राख्नु पर्ने विवरणहरू ● दैनिक क्रियाकलापको रकड राख्न प्रयोग गरिने ढाँचा

औजार उपकरण र सामग्री

डिजिटल ब्यालेन्स (तराजु), कापी/डायरी, कलम, क्याल्कुलेटर, मार्कर, चार्टपेपर, स्केल सुरक्षा तथा सावधानी:

- प्रत्येक बालीको दैनिक क्रियाकलाप अभिलेख विवरण राख्दा मिसाएर नराख्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : १ घण्टा
प्रयोगात्मक : २ घण्टा
कूल समय : ३ घण्टा

कार्य (Task): ३ उत्पादन सामाग्रीको अभिलेख राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक औजार सामाग्री उपकरणहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>२ तरकारी लगाउने जमीन खनजोत गर्दा लागेको खर्च र यदि भाडामा भए लाग्ने खर्च प्रति सिजनको मुल्याङ्कन गरेर राख्ने ।</p> <p>३ तरकारी उत्पादन गर्दा क्षेत्रफल अनुसार खपत भएको मलको मात्रा र मूल्यको हिसाव गर्ने ।</p> <p>४ तरकारी बीउको जात र लगाइएको मात्रा छुट्टाछुट्टै टिपोट राख्ने ।</p> <p>५ सिंचाई गर्दा लागेको खर्च (विजुलीको खर्च, थोपा सिंचाई, पाइप, हजारी राख्ने ।</p> <p>६ जैविकरवानस्पातिक विषादी बनाउँदा र प्रयोग गर्दा आवश्यक सामाग्री (ड्रम, स्प्रेयर, बाल्टन, जग, कुचोको अभिलेख र खर्चको टिपोट राख्ने ।</p> <p>७ तरकारी बाली गोड्न, काँटछाँट गर्न, टिप्दा चाहिने औजार र सामाग्रीहरूको रेकर्ड राख्ने ।</p> <p>८ प्लाष्टिक घर, मल्चिङ्गर छापोको खरिद मूल्य सहित टिपोट गर्ने ।</p> <p>९ जनशक्ति विवरण (संख्या) र लागेको मूल्य खुलाएर टिपोट राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था (Given): तरकारी उत्पादनका लागि योग्य स्थान, सामाग्री र उपकरण सहितको खेतबारी ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उत्पादन सामाग्रीको अभिलेख राख्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अभिलेख राख्दासरल भाषामा लेखिएको । ● उत्पादन सामाग्रीको श्रोत खुलाइएको । ● प्रत्येक बालीको आय तथा व्यय लाई छुट्टाछुट्टै रेकर्ड राखिएको । 	<p>उत्पादन सामाग्रीको अभिलेख</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● उपादेयता ● उत्पादन सामाग्रीको मूल्य मुल्य ● उत्पादन सामाग्रीको अभिलेखमा राख्नु पर्ने विवरणहरू ● उत्पादन सामाग्रीको अभिलेख राख्न प्रयोग गरिने ढाँचा

औजार उपकरण र सामाग्री

डिजिटल ब्यालेन्स (तराजु), कापी/डायरी, कलम, क्याल्कुलेटर, मार्कर, चार्टपेपर, स्केल सुरक्षा तथा सावधानी:

- प्रत्येक बालीको उत्पादन सामग्रीको विवरण राख्दा मिसाएर नराख्ने ।

मोड्युल ७: पेशागत संचार तथा उद्यमशीलता विकास

सब-मोड्युल ७.१: पेशागत संचार

समय : ६ घण्टा (सै) + १४ घण्टा (ब्या) = २० घण्टा

पाठ्यविवरण:

यस मोड्युलमा पेशागत संचारसँग सम्बन्धित संवाद, साधारण हिसाब, फाराम भर्न तथा निवेदन लेख्ने ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ। साथै यसमा पेशागत आचरण, उद्योगका नीति, नियम अनुशरणसँग सम्बन्धी ज्ञान र सीपहरु समेत समावेश गरिएको छ।

उद्देश्यहरु:

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरुले निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन्।

- नीति, नियम तथा निर्देशन अनुशरण गर्ने।
- साधारण हिसाब गर्ने।
- पत्र/निवेदन लेख्न।
- संचार गर्ने।

कार्यहरु

- १ नीति / नियम / निर्देशन अनुशरण गर्ने।
- २ साधारण हिसाब गर्ने।
- ३ पत्र / निवेदन लेख्ने।
- ४ भाषिक संचार गर्ने।

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक: १ घण्टा
प्रयोगात्मक: घण्टा
जम्मा समय: १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १: नीति/ नियम / निर्देशन अनुशरण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ उद्योगका नीति, नियम अनुशरण गर्ने ।</p> <p>२ उद्योगले जारी गरेका नीति, नियम तथा निर्देशन पालना गर्ने ।</p> <p>३ श्रम ऐन अध्ययन गर्ने ।</p> <p>४ आफ्नो जिम्मेवारीको कार्य विवरणको अनुशरण गर्ने ।</p> <p>५ फर्म/उद्योगमा कार्यरत विभिन्न तहका जनशक्ति तथा उनीहरूको कार्य विवरणको अध्ययन गर्ने ।</p> <p>६ फर्म/उद्योगमा विभिन्न विभाग र ती विभागको कामबारे अध्ययन गर्ने ।</p> <p>७ फर्म/उद्योगले Display गरेका निर्देशनहरू अनुसरण गर्ने ।</p> <p>८ पेशागत नियम अनुशासन पालना गर्ने ।</p> <p>९ कार्यक्षेत्रमा युनिफर्म लगाउने ।</p> <p>१० पेशासंग सम्बन्धित गोपनीयता कायम राख्ने ।</p> <p>११ युनियनका कारणबाट उद्योगलाई हानी नोक्सानी पुऱ्याउने कार्य नगर्ने ।</p> <p>१२ लैङ्गिक वर्गीय, क्षेत्रीय, जातिगत, समानताको व्यवहार प्रदर्शन गर्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था(Given): कारखाना, प्रशिक्षण कोठा, उद्योग परिसर ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नीति/ नियम / निर्देशन अनुशरण गर्ने</p> <p>मापदण्ड(Standard): उद्योगले तोकेको नीति नियम पालना गर्दा तोकिएको जिम्मेवारी सफलता पूर्वक संपादन गरेको ।</p>	<p>नीति, नियम निर्देशन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● नियम, नीति तथा निर्देशनको फरक ● महत्व ● ऐन तथा ऐनको परिभाषा ● Display गरेका सुचनाको महत्व ● जिम्मेवारीको परिभाषा ● विभागका कार्यहरू ● गोपनीय विषय ● युनियन अवधारणा ● युनियनका फाइदा बेफाइदा ● युनियनको जिम्मेवारी ● अनुशासनको महत्व

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

नीति, नियम, निर्देशनका किताबहरू

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक: २ घण्टा
प्रयोगात्मक: ४ घण्टा
जम्मा समय: ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २: साधारण हिसाब गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृत्याकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ अंक गर्नु । २ अंक लेख्ने । ३ दुनाई गर्ने (२ x १ = २) । ४ जोड गर्ने । ५ घटाउ गर्ने । ६ भागा गर्ने । ७ गुणा गर्ने । ८ मिटर/फीट/इन्च से.मी. मापन गर्ने । ९ आफ्नो कार्य गर्ने परिमाण र पाउने शुल्कको हिसाब निकाल्ने । १० बिल तयार गर्ने । ११ तौल पत्ता लगाउने । १२ प्रतिशत पत्ता लगाउने । १३ एकाइ मूल्य पत्ता लगाउने । १४ मुनाफा र घाटा पत्ता लगाउने ।	<p>दिइएको अवस्था(Given): कारखाना, प्रशिक्षण कोठा</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): साधारण हिसाब गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard): साधारण हिसाब गर्न सकेको ।</p>	<p>साधारण हिसाब</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अंकको पहिचान ● संकेतहरू ● स्केलको ज्ञान ● मिटर/फीट/इन्च से.मी. ● क्षेत्रफल(Area) ● आयतन(Volume) ● नापनका एकाईहरू ● लम्बाई (Lengths) ● क्षेत्रफल(Areas) ● आयतन (Volumes) ● तौल(Weights) ● जग्गा नाप ● सामान्य सूत्रहरू

आवश्यकऔजार/उपकरण सामग्री

कापी, कलम, स्केल, हिसाबको किताब

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक: १ घण्टा
प्रयोगात्मक: २ घण्टा
जम्मा समय: ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३: पत्र /निवेदन लेख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ निर्देशन प्राप्त गर्ने । २ प्रापक (व्यक्ति/संस्था) यकिन गर्ने । ३ संवोधन लेख्ने । ४ मिति लेख्ने । ५ ठेगाना लेख्ने । ६ निवेदन/को विवरण/विषयवस्तु लेखी दस्तखत गर्ने । ७ निवेदन/पत्र सम्बन्धित व्यक्ति/ फाँटमा बुझाउने/दर्ता गर्ने ।	<u>दिइएको अवस्था(Given):</u> प्रशिक्षण कोठा <u>निर्दिष्ट कार्य (Task):</u> पत्र/निवेदन लेख्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> शुद्धसंग निवेदन/पत्र लेखेको ।	<u>पत्र/निवेदन</u> <ul style="list-style-type: none"> ● परिभाषा ● प्रकार ● लेखन विधि

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

कापी, कलम, बोर्ड

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक: २ घण्टा
प्रयोगात्मक: ८ घण्टा
जम्मा समय: १० घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ४: भाषिक संचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	प्राविधिक कृयाकलापका उद्देश्य (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ सहयोगी एवं प्रशिक्षकलाई अभिवादन गर्ने ।</p> <p>२ शुद्धसंग बोल्ने र लेख्ने ।</p> <p>३ फारामहरू भर्ने ।</p> <p>४ साथी वा प्रशिक्षकसंग विनम्रतापूर्वक संवाद गर्ने ।</p> <p>५ छलफल/गोष्ठीमा सक्रियता पूर्वक सहभागी हुने ।</p> <p>६ सीपको गुणस्तर, विद्यार्थी तथा उपकरणहरूको अवस्थाबारे प्रशिक्षकलाई जानकारी दिने ।</p> <p>७ आधारभूत कम्प्युटर सीप (नेपाली तथा अंग्रेजी टाइपिङ्ग, इमेल /इन्टरनेट खोल्ने, व्यक्तिगत फोल्डर बनाउने) हासिल गर्ने ।</p> <p>८ सूचनाहरू पढ्ने र सुसूचित रहने ।</p> <p>९ आफूले सिकेका सीपहरूको विवरण राख्ने ।</p>	<p>दिइएको अवस्था(Given): उद्योग, प्रशिक्षण कोठा</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):: भाषिक संचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> सुसूचित र जानकार कामदार । 	<p>संचार</p> <ul style="list-style-type: none"> अभिवादन गर्ने विधि संवादको तरिका नेपाली तथा अंग्रेजी टाइप इमेल खोल्ने लेखन सीप भाषिक ज्ञान आधारभूत कम्प्युटर सीप

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

कापी, कलम, बोर्ड

**मोड्युल : उद्यमशीलता विकास
(Entrepreneurship Development)**

समय : १८ घण्टा (सै) + २२ घण्टा (ब्या) = ४० घण्टा

पाठ्य विवरण :

यसमा व्यवसायिक योजना तर्जुमाको अवधारणा विकास गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ । यसमा विशेषगरी उद्यमको परिचय, उपयुक्त व्यवसायिक विचारको खोजी, व्यवसायिक विचारको विकास र व्यवसायिक योजना तयारी जस्ता विषय वस्तुहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य:

१. व्यवसाय तथा उद्यमको अवधारणा बोध गर्न ।
२. उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्न ।
३. सम्भावित व्यवसायिक विचार श्रृजना गर्न ।
४. साना व्यवसायको योजनाको तर्जुमा गर्न ।
५. व्यवसायको आधारभूत अभिलेख राख्न ।

कार्यहरु

१. व्यवसाय/उद्यमको अवधारणा बोध गर्ने ।
२. उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्ने ।
३. सम्भावित व्यवसायको पहिचान गर्ने ।
४. साना व्यवसायिक योजनाको तर्जुमा गर्ने ।
५. व्यवसायको आधारभूत अभिलेख राख्ने ।

क्र.सं.	कार्यहरु	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान	समय (घण्टामा)		
			सै.	ब्या.	जम्मा
१	व्यवसाय/उद्यमको अवधारणा बोध गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ उद्योग व्यवसायको परिचय ■ व्यवसायको वर्गीकरण ■ नेपालमा संचालित उद्योग व्यवसायहरु (संक्षिप्त मात्र) ■ व्यवसाय र जागीर वीचको अन्तर 	४		४
२	उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ सफलताको जीवनचक्र ■ व्यवसायमा जोखिम र त्यसको न्यूनीकरणका उपाय 	३		३
३	सम्भावित व्यवसायको पहिचान गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ सम्भावित व्यवसायको पहिचान ■ व्यवसायिक विचारको मूल्याङ्कन (SWOT) र छनौट 	१	२	३
४	साना व्यवसायिक योजनाको तर्जुमा गर्ने । (प्रत्येक प्रशिक्षार्थीले १/१ वटा व्यवसायिक योजना तयार गरी प्रस्तुत गर्ने)	<ul style="list-style-type: none"> ■ बजार तथा बजारीकरणको अवधारणा <u>व्यवसायिक योजना : बजार</u> ■ उत्पादन गर्ने वस्तुको विवरण ■ व्यवसाय गर्ने स्थान वा वितरणका माध्यम ■ उत्पादन तथा बिक्री लक्ष्य ■ बजार हिस्साको अनुमान ■ बिक्री तरिका र प्रवर्द्धनका उपायहरू <u>व्यवसायिक योजना : उत्पादन</u> ■ उत्पादन प्रक्रिया/विधि ■ आवश्यक स्थिर सम्पत्ति ■ स्थिर सम्पत्तिमा ह्रासकट्टी <u>व्यवसायिक योजना : व्यवसाय संचालन</u> ■ व्यवसायको स्वरूप ■ आवश्यक जनशक्ति र लागत ■ आवश्यक कच्चा सामान र लागत ■ अन्य खर्च (शीर्षभार) <u>व्यवसायिक योजना : वित्तीय व्यवस्थापन</u> ■ चालू पूँजी र जम्मा पूँजी ■ वस्तुको उत्पादन लागत र बिक्रीमोल निर्धारण ■ नाफा नोक्सान निकाल्ने तरिका ■ लगानीमा प्रतिफल र पारविन्दु विश्लेषण ■ आवश्यक व्यवसायिक सूचना र संकलन प्रक्रिया 	९	१८	२७
५	व्यवसायको आधारभूत अभिलेख राख्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ डे बुक ■ बिक्री खाता ■ खरिद तथा खर्च खाता 	१	२	३

		■ साहु र असामी खाता			
		जम्मा	१८	२२	४०

Textbook:

- प्रशिक्षकहरुका लागि निर्मित निर्देशिका तथा प्रशिक्षण सामग्री, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, २०६९

Reference book:

- Entrepreneur's Handbook, Technonet Asia, 1981

भौतिक संरचना र सुविधा

पेशा : Organic Vegetable Producer

अवधि : १६० घण्टा

समूहको आकार : २०

क्र.सं.	मापक/विधि	सूचकाङ्क (अनिवार्य)	सूचकाङ्क (भएमा राम्रो)
१.	प्रशिक्षण स्थलमा हुनुपर्ने विशेष आवश्यकता	माथि उल्लेखित परिमाणका उपकरण तथा औजार र सुरक्षा सामग्रीहरूको उपलब्धता	
२.	कक्षाकोठा र बस्ने तथा लेख्ने सुविधा (फर्निचर)	<ul style="list-style-type: none"> एउटा कक्षाकोठा (२० वर्ग मी.) 	
३.	प्रयोगशाला/फर्म र बस्ने तथा लेख्ने सुविधा (फर्निचर)	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रफल कम्तीमा २० वर्ग मी. फर्मका लागि क्षेत्रफल कम्तीमा १ बिगाहा प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दा व्यक्ति पिच्छे सामग्रीहरू सेतो पाटी पर्याप्त प्रकाश र हावा खेल्ने कोठा 	<ul style="list-style-type: none"> कम्तीमा ८० वर्ग मी.को क्षेत्रफल
४.	व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक प्रशिक्षार्थीलाई एक-एक सेटसुरक्षा सामग्री सहितकोटुल बक्स प्राथमिक उपचार किट बाकस सुरक्षासँग सम्बन्धित जानकारीहरू 	<ul style="list-style-type: none"> आगो नियन्त्रण गर्ने मेसिन (कम्तीमा एउटा)
५.	प्रशिक्षकहरू	<ul style="list-style-type: none"> २ जना प्रशिक्षक सीप परीक्षण तह ३ उत्तीर्ण गरेको वा तह २ उत्तीर्ण गरी कम्तीमा ३ वर्षको कार्य अनुभव भएको एवम् प्रशिक्षकको अनुभव भएको । 	डिप्लोमा तह पास गरेको र कामको अनुभव भएको
६.	प्रशिक्षार्थीहरू	<ul style="list-style-type: none"> गणितीय सङ्ख्याको ज्ञान भएको साक्षर उमेर : १६ वर्ष 	<ul style="list-style-type: none"> शारीरिक दन्दुरुस्त
७.	औजार तथा उपकरणहरू	<ul style="list-style-type: none"> नत्थी गरिएको सूचीअनुसार 	
८.	कार्यस्थलमा व्यावहारिक सिपको प्रयोग	<ul style="list-style-type: none"> वास्तविक कार्यक्षेत्रमा क्षमता/सीपको प्रदर्शन गर्ने गरी भ्रमण 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्षेत्रमा कम्तीमा प्रत्येक मोड्युलको अन्तमा व्यावहारिक कक्षा
९.	मूल्याङ्कन	<ul style="list-style-type: none"> सबै योजनाका लागि मूल्याङ्कन मापक योजना अनुसारको मूल्याङ्कन प्रणाली 	
१०.	प्रयोग हुने सामग्रीहरू	<ul style="list-style-type: none"> नत्थी गरिएको सूचीअनुसार 	

औजार उपकरणहरू (Tools and Equipments)

कार्यशालामा चाहिने आवश्यक औजार तथा उपकरणहरू (२० जना प्रशिक्षार्थीहरूको लागि)

सि.नं	विवरण	परिमाण
१.	थर्मामिटर	२२ वटा
२.	माटो चाल्ने जाली	२२ वटा
३.	चपिङ्ग बोर्ड	२२ वटा
४.	जस्ता पाता	आवश्यकता अनुसार
५.	बांस	आवश्यकता अनुसार
६.	घोचा	आवश्यकता अनुसार
७.	डस्टविन	२२ वटा
८.	दाबिलो	२२ वटा
९.	बेल्चा,	२२ वटा
१०.	पि एच मिटर	२२ वटा
११.	कोदालो	२२ वटा
१२.	कुटो	२२ वटा
१३.	बेल्चा	२२ वटा
१४.	हसिया	२२ वटा
१५.	कांटा	२२ वटा
१६.	खुकुरी	१० वटा
१७.	छुरी	५ वटा
१८.	चूलो	५ वटा
१९.	मेजरिङ्ग टेप	५ वटा
२०.	बडिड नाइफ	१० वटा
२१.	सिकेचर	१० वटा

२२.	बाटा	१० वटा
२३.	प्लाष्टिक	आवश्यकता अनुसार
२४.	चाल्नी	१० वटा
२५.	डोरी , बोरा	आवश्यकता अनुसार
२६.	किला	आवश्यकता अनुसार
२७.	कोदालो	२० वटा
२८.	सावेल	१० वटा
२९.	गल	१० वटा
३०.	नक्सा	१० वटा
३१.	ड्रम	१० वटा
३२.	पाइप,	आवश्यकता अनुसार
३३.	हजारी,	१० वटा
३४.	खल,	आवश्यकता अनुसार
३५.	थाल, कचौरा, चम्चा	आवश्यकता अनुसार
३६.	वाल्टी, जग,	आवश्यकता अनुसार
३७.	पानी	आवश्यकता अनुसार
३८.	प्राङ्गारिक मल	आवश्यकता अनुसार
सि नं	विवरण	परिमाण
१.	प्लम्बिङ्गका सम्पूर्ण सामग्री	आवश्यकता अनुसार
२.	थ्रेड सिल टेप	आवश्यकता अनुसार
३.	First Aid box	५ वटा
४.	सेफ्टी हेलमेट	२२ वटा
५.	सेफ्टी चस्मा	२२ वटा
६.	सेफ्टी पञ्जा	२२ वटा

७.	सेफ्टी जुत्ता	२२ वटा
८.	सेफ्टी पेटी	२२ वटा
९.	सेफ्टी एप्रोन	२२ वटा
१०.	सेफ्टी माक्स	२२ वटा

आवश्यक स्टेशनरी र विविध सामग्रीहरू

क्र.सं.	विवरण	परिमाण
१	कापी	१ दर्जन
२	डटपेन	१ दर्जन
३	सार्पनर ठूलो	२ थान
४	करेक्सन पेन	१ दर्जन
५	साइन पेन	३ दर्जन
६	पाइलट/जेल पेन	३ दर्जन
७	इरेजर	३ दर्जन
८	पेन्सील	३ दर्जन
९	स्टापलर	५ थान
१०	लिफप चार्ट पेपर	आवश्यकता अनुसार
११	फ्ल्यास कार्ड	आवश्यकता अनुसार
१२	फोटोकपी पेपर	आवश्यकता अनुसार
१३	फाइल	आवश्यकता अनुसार
१४	हवाइट बोर्ड	१ थान
१५	बोर्ड मार्कर	१ दर्जन
१६	परमानेन्ट मार्कर	१ दर्जन

नोट: तालीमका बखत सैद्धान्तिक विषयको प्रशिक्षणका क्रममा उपलब्ध हुन सक्ने अवस्थामा प्रोजेक्टर, फ्लिपचार्ट बोर्ड, पिन बोर्ड प्रयोगमा ल्याउन सकिनेछ ।

पाठ्यक्रम निर्माणमा संलग्न विज्ञहरु

- १ श्री महेश्वर घिमिरे, विज्ञ, SECARD Nepal गोंगबु, काठमाडौं ।
- २ श्री ईन्द्रराज पाण्डे, विज्ञ नेपाल हर्टिकल्चर सोसाइटी खुमलटार ललितपूर ।
- ३ श्री मोहन बहादुर थापा विज्ञ, नेपाल हर्टिकल्चर सोसाइटी, ललितपूर ।
- ४ श्री यमकुमारी श्रेष्ठ, विज्ञ व वागवानी अधिकृत, राष्ट्रिय फलफूल विकास केन्द्र कीर्तिपूर
- ५ प्रेम लामा प्राङ्गारिक कृषि विज्ञ, अध्यक्ष, आशापुरी अर्गानिक प्रा लि ।
- ६ कुलदीप घिमिरे, वरिष्ठबालीसंरक्षण अधिकृत, क्वारेन्टाइन कार्यालय, टिमुरे रसुवा ।
- ७ विष्णुप्रसाद पोखरेलकृषि विज्ञ, MD, NEP.CERT
- ८ कुमार मणी दाहाल वागवानी विज्ञ, प्राविधिक अधिकृत, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद, ललितपूर ।
- ९ तेजबहादुर बस्नेत कृषि विज्ञ, कार्यकारी निर्देशक Caritas Nepal ललितपूर ।
- १० श्री राम कुमारी राई अर्गानिक फार्म चन्द्रगिरी, काठमाडौं ।
- ११ श्री शोभा नेमाफाखु अर्गानिक एग्रिसेन्टर भक्तपूर ।